

gemeente Bronckhorst

PERSPECTIEFNOTA 2013 – 2016: Voorstellen voor Toekomstbestendig Bronckhorst

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Inleiding	
1.1 Leeswijzer	3
1.2.Toekomstbestendig Bronckhorst	3
1.3 Begrotingsbeeld 2013 – 2016	4
1.4 Behandeling Perspectiefnota 2013 – 2016	5
2. Begrotingsbeeld ongewijzigd beleid 2013 – 2016	
2.1 Doorrekening bestaand beleid	6
2.2 Nieuwe vervangingsinvesteringen	7
2.3 Risico's	8
2.4 Actualisering omvang TBB-taakstelling	9
2.5 Totaal begrotingsbeeld bestaand beleid	10
3. Projectvoorstellen	
3.1 De projecten	11
3.2 De Algemene reserve	14
4. Maatregelen traject Toekomstbestendig Bronckhorst	
4.1 Totstandkoming maatregelen	15
4.2 Bestuur	15
4.3 Experiment PAS-model	15
4.4 Implementatie	16
4.5 Financiële effecten TBB-maatregelen	16
5. Gebiedsgericht volgen en signaleren	
5.1 Inleiding	18
5.2 Kaders in TBB-visie	18
5.3 Omschrijving gebiedsgericht	19
5.4 Systematiek voor TBB: monitoren en signaleren	19
6. Effecten gemeentelijke organisatie	
6.1 Toekomstbestendig Personeelsbeleid Bronckhorst	21
7. Beslispunten in deze perspectiefnota (raadsbesluit)	22
8. Bijlagen	
Bijlage 1: uitgangspunten programmabegroting 2013 – 2016	29
Bijlage 2: investeringsplan 2013 – 2016 (vervangingsinvesteringen)	35
Bijlage 3: voorstellen TBB per thema	37
Bijlage 4: totaaloverzicht financiële effecten van TBB-maatregelen op exploitatie	104
Bijlage 5: gebiedsgericht de aanwezigheid van functies	108

1. Inleiding

1.1 Leeswijzer

De perspectiefnota is de basis voor de begroting 2013. Met de perspectiefnota geeft u als raad de kaders voor deze begroting, maar ook voor die van de volgende jaren. De perspectiefnota omvat zowel de doorrekening van de begroting 2012 als de voorstellen met betrekking tot TBB.

In hoofdstuk 2 vindt u het (bestaande) begrotingsbeeld voor 2013 – 2016 op basis van door ons op 6 maart 2012 vastgestelde uitgangspunten. Dit begrotingsbeeld omvat meerdere onderdelen. Naast de doorrekening van de normale begrotingsuitgaven en -inkomsten komen ook de nieuwe (vervangings)investeringen aan de orde. Ook besteden wij aandacht aan de risico's waarvoor onze gemeente de komende jaren staat.

In hoofdstuk 3 doen wij u voorstellen voor een aantal incidentele projecten. Die projecten worden allemaal (mede)gefinancierd met een bijdrage vanuit de Algemene reserve.

In hoofdstuk 4 komen de effecten van de door ons gekozen TBB-voorstellen aan de orde. Alle voorstellen die in het kader van het traject Toekomstbestendig Bronckhorst tot nu toe zijn uitgewerkt vindt u in bijlage 3 bij deze perspectiefnota. Daarin kunt u ook zien welke scenario's zijn uitgewerkt en welk scenario door ons is gekozen om aan u ter besluitvorming voor te leggen. Kaders voor die voorstellen liggen vast in de vastgestelde Visie "Duurzaam en betrokken Bronckhorst".

Het dichten van het eigen gemeentelijke meerjarentekort in de komende jaren en het invulling geven aan de Rijksbezuinigingen is daarbij één van de doelstellingen. Reden dus om in deze perspectiefnota ook naar ons toekomstbeeld te kijken.

In hoofdstuk 5 laten wij zien hoe wij de aanwezigheid van een aantal functies (ontmoeten, wonen, zorg, sport en kindvoorzieningen) in de verschillende gebieden van onze gemeente willen volgen.

In hoofdstuk 6 brengen wij de effecten van de voorstellen uit hoofdstuk 4 in beeld voor de gemeentelijke organisatie door inzichtelijk te maken welke formatieve gevolgen er zijn.

In hoofdstuk 7 vindt u tot slot de beslispunten voor deze perspectiefnota. Ieder beslispunt komt terug in het raadsbesluit, waar de perspectiefnota deel van uitmaakt. De inhoudelijke overwegingen van ieder voorstel vindt u in bijlage 3. In die bijlage vindt u per voorstel de toets aan de visie.

1.2. Toekomstbestendig Bronckhorst

In oktober 2011 heeft de raad de visie Toekomstbestendig Bronckhorst, Duurzaam en Betrokken vastgesteld. Binnen die kaders hebben wij de verschillende thema's (Algemeen, Zorg en Welzijn, Kindvoorzieningen, Maatschappelijke Accommodaties, Ruimte, Economie, Organisatie en Dienstverlening) verder uitgewerkt. Dit heeft geresulteerd in diverse voorstellen. Leidend in de ontwikkeling van de voorstellen is de visie. Uiteindelijk leiden deze ook tot besparingen. In deze perspectiefnota leggen wij de voorstellen aan u voor.

Integraal vanuit de visie

Vanuit de visie is integraal naar alle gemeentelijke beleidsterreinen en taken gekeken. Dit heeft geleid tot de voorstellen in deze nota. De werkwijze van het college daarbij is geweest eerst inhoud dan keuzes, dan bezuinigingen.

In de uitwerking is ook met diverse (externe) partijen overleg gevoerd. Volgens de visie wil de gemeente meer ruimte voor de samenleving, voor de energie en initiatieven die daar

leven. Dat betekent dat op diverse onderdelen ook pragmatisch wordt gewerkt aan de uitwerking van de visie. Om ruimte te bieden aan de samenleving is een flexibele houding van belang.

In de uitwerking is ook gekeken naar samenhang en afstemming tussen de verschillende voorstellen. Een compleet uitgekristalliseerd verhaal van alle thema's is in dit stadium niet mogelijk. De verschillende processen worden in samenwerking en overleg met verenigingen en organisaties ingevuld en kennen daardoor ook een verschillend tijdpad.

Integraal vanuit de gebieden

Toekomstbestendig Bronckhorst en de verdere uitwerking daarvan is een dynamisch en continue proces. Daarom is naast het doorvertalen van de visie per thema per gebied bekeken wat de consequenties zijn van ontwikkelingen en keuzes. Door het gebiedsgericht in beeld brengen van een aantal functies wordt een dwarsdoorsnede gemaakt. Dit vindt u op de kaart in bijlage 5. Op deze kaart zijn 5 gebieden weergegeven. Op basis van deze kaart kan de gemeente samen met inwoners en organisaties een vinger aan de pols houden. Uit de dwarsdoorsnede van de gebieden blijkt dat de meest wezenlijke functies in alle gebieden op dit moment aanwezig zijn. Dit geldt zeker voor de functie ontmoeten. Uit diverse onderzoeken blijkt dat met name de ontmoetingsfunctie van belang is voor de leefbaarheid van een gebied.

De komende jaren blijven wij de ontwikkelingen in de gebieden monitoren. Wij blijven werken aan een gebiedsgerichte doorontwikkeling van de visie. Daarbij is uitgangspunt de behoeften van de verschillende gebieden, daarin kunnen gebieden verschillen van elkaar.

1.3 Begrotingsbeeld 2013 - 2016

Samenvattend is het begrotingsbeeld voor onze gemeente als volgt:

Begrotingsbeeld 2013 - 2016 (+ = overschot; - = tekort) x € 1.000	2013	2014	2015	2016
Beginstand MJB 2013 - 2016 (zie Programmabegroting 2012)	- 280	- 1.169	- 2.367	- 2.369
Doorrekening begroting 2013 - 2016 (zie hoofdstuk 2)	- 194	- 134	343	198
Wijziging TBB-taakstelling (zie hoofdstuk 2)	- 1.387	- 2.140	- 2.140	- 2.140
Voorstellen TBB-maatregelen (zie hoofdstuk 4)	+ 1.948	+ 3.448	+ 5.443	+ 5.660
Begrotingsruimte na TBB-keuzen*	+ 87	+ 5	+ 1.279	+ 1.349

* Genoemde uitkomsten gelden wanneer u alle voorstellen uit deze perspectiefnota ongewijzigd overneemt.

Helaas blijft de omvang van de Rijksbezuiniging voor ons nog steeds onduidelijk nu het Rijk op grond van Europese regelgeving aanvullende bezuinigingsmaatregelen moet nemen. Dit blijft nog lange tijd onzeker nu het overleg in het Catshuis mislukt is en er nieuwe landelijke verkiezingen komen. In hoeverre die maatregelen een effect hebben op het Gemeentefonds kunnen wij vernemen in de circulaires 2012, maar dat kan ook 2013 worden. Wij hebben al wel geanticipeerd op mogelijke maatregelen, zie hiervoor paragraaf 2.4 "Actualisering omvang TBB-taakstelling".

Zoals u ziet is er op basis van de huidige inzichten en voorstellen een zekere begrotingsruimte in 2016. Dit betekent dat u binnen de voorstellen die wij in deze perspectiefnota doen, ruimte hebt voor eigen beleidskeuzes.

1.4 Behandeling Perspectiefnota 2013 - 2016

Bij de behandeling van de perspectiefnota in de commissievergadering kunt u eventuele andere keuzes inbrengen. In deze vergadering bent u uiteraard ook in de gelegenheid verdere verduidelijking te vragen over de door ons gepresenteerde TBB-voorstellen. Omdat in deze perspectiefnota de maatregelen in het kader van het traject "Toekomstbestendig Bronckhorst" centraal staan, is er ook ruimte in de procedure voor raadpleging van de omgeving.

Procedure behandeling perspectiefnota

23 mei 2012	Presentatie perspectiefnota aan inwoners door college
30 mei 2012	Commissievergadering met gelegenheid tot inspreken
31 mei 2012	Overloop / reserve inspreken
7 juni 2012	Behandeling perspectiefnota in raadscommissie
21 juni 2012	Behandeling perspectiefnota in de raad

2. Begrotingsbeeld ongewijzigd beleid 2013 – 2016

2.1 Doorrekening bestaand beleid

Wij hebben de begroting 2013 – 2016 doorberekend op basis van de bestaande budgetten per 1 maart 2012 en volgens de uitgangspunten die hierna worden toegelicht. De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de decembercirculaire 2011 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De wereld staat natuurlijk niet stil. Zo zullen de meicirculaire en de septembercirculaire 2012 zeker invloed hebben. Wij volgen de ontwikkelingen na 1 maart 2012 en verwerken die in de programmabegroting 2013 – 2016.

Doorrekening leidt tot de volgende effecten:

Effecten doorrekening (+=overschot; -=tekort) x € 1.000	2013	2014	2015	2016
Autonome kostenontwikkelingen	- 266	- 312	- 347	- 375
Algemene uitkering	+ 553	+ 813	+ 1.375	+ 1.328
Technische verwerking investeringen	+ 423	+ 120	- 60	+ 104
Begrotingswijzigingen	+ 121	+ 491	+ 509	+ 539
Algemene reserve/grondexploitatie	- 1.025	- 1.246	- 1.134	- 1.398
Totale effecten doorrekening	- 194	- 134	+ 343	+ 198

Oorzaken van de wijzigingen (op hoofdlijnen) in de doorrekening van het bestaande beleid voor het jaar 2013 ten opzichte van de beginstand (jaren in vastgestelde meerjarenbegroting 2012 – 2015) zijn:

- *Autonome kostenontwikkeling lonen en prijzen en overige mutaties (nadeel € 266.000)*
De uitgangspunten die wij hanteren bij de doorrekening van de begroting 2012 naar 2013 vindt u in bijlage 1. Enkele belangrijke zijn loonstijging, prijsstijging en rentes. De loonstijging ramen wij op 1,5% (Cao-afspraken en werkgeverlasten). Hier komt nog de jaarlijkse loonstijging voor het jaar 2013 als gevolg van rechtspositionele periodieken bij. De prijsstijging ramen wij op 2% en wordt zowel aan de lastenkant (uitgaven aan derden en subsidies) als aan de batenkant (inkomsten uit gemeentelijke heffingen en rechten) toegepast. Als rentepercentages hanteren wij 4,10% voor de inzet van eigen financieringsmiddelen en 5% voor nieuwe investeringen. Voor de jaren 2014 tot en met 2016 nemen wij de prijs- en loonstijging van 2013 als uitgangspunt (constante prijzen).
- *Algemene uitkering (voordeel € 553.000)*
In de algemene uitkering is de “trap op, trap af” systematiek weer hersteld. Dat de algemene uitkering stijgt, is het gevolg van verwerking van de loon- en prijsindexatie als tegenhanger voor de hiervoor genoemde autonome kostenontwikkelingen. U bent hierover afzonderlijk geïnformeerd via de algemene informatievoorziening over de decembercirculaire 2011.
Of de geraamde ontwikkeling van de algemene uitkering zo blijft, zullen komende mei- en septembercirculaires moeten uitwijzen. Wij verwachten dat de ontwikkeling van de algemene uitkering voor onze gemeente in de toekomst negatiever zal zijn als gevolg van de voortgaande herverdelingseffecten en nieuwe ronde rijksbezuinigingen.
- *Technische verwerking investeringslasten (voordeel € 423.000)*
Per investering wordt elk halfjaar het moment van investering opnieuw bepaald. Hierdoor komen de geplande investeringen uit voorgaande jaren en het lopende jaar

2012 steeds meer overeen met de (bijgestelde) planning. Het geeft het eerste jaar “verlichting” van kapitaallasten omdat investeringen soms later dan gepland worden uitgevoerd. Ook is de rentelast erg gevoelig voor wijziging in omvang van vermogen of rentepercentage. De effecten fluctueren en kunnen bij de programmabegroting een ander beeld geven bij hernieuwde actualisatie.

- *Begrotingswijzigingen na opstelling programmabegroting 2012 (voordeel € 121.000)*

Tussen de (opstelling en) vaststelling van de programmabegroting 2012 – 2015 en nu heeft de wereld niet stilgestaan. Dat geldt ook voor de financiële huishouding van onze gemeente. Veel van de wijzigingen heeft u in ander verband al gezien, via raadsbesluiten of tussenrapportages (2^e van 2011 en 1^e van 2012). Ook ontstaan wijzigingen in budgetten van rechtswege. Zo zijn eigendommen verkocht en vervallen daarmee ook de exploitatiekosten (Hessenhal en Hessenbad, rouwcentrum Dennenlust, werf Vorden). Maar ook komen de al “gespaarde” bedragen uit 2010 en 2011 vrij uit afkoop kerktorens, wijziging Integraal Huisvestingsplan, enz.

- *Verwerking raadsbesluiten grondexploitatie en Algemene reserve (nadeel € 1.025.000)*

Bij de vaststelling van de Nota Reserves en voorzieningen 2009 heeft uw raad besloten dat de inkomensfunctie van de reserves en voorzieningen teruggebracht moest worden naar jaarlijks € 925.000 rente (juni 2009). Dit is herbevestigd bij de vaststelling van de programmabegrotingen 2010, 2011 en 2012. Daarbij is als uitvoeringsmoment gekozen voor het begrotingsjaar 2013. Voor 2013 gaat het om een bedrag van € 363.000. Ook voor wat betreft de dekking van structurele formatiekosten met inkomsten uit de grondexploitatie is door uw raad gekozen voor de opheffing van die afhankelijkheid bij de vaststelling van de programmabegroting 2010. Dit is herbevestigd in de programmabegrotingen 2011 en 2012 en als invoeringsjaar is gekozen voor het begrotingsjaar 2013. Voor 2013 gaat het om een bedrag van € 662.000.

Invoering van beide besluiten past nog steeds in een tijd waarin van winstgevende grondexploitaties nauwelijks sprake zal zijn en de Algemene reserve hard nodig is om eventuele frictiekosten te kunnen opvangen.

2.2 Nieuwe vervangingsinvesteringen

In de doorrekening bestaand beleid zijn ook de kapitaallasten verwerkt van (nieuwe) vervangingsinvesteringen. Met het vaststellen van de programmabegroting 2013 - 2016 autoriseert u ons college dus ook voor de volgende vervangingsinvesteringen:

Kapitaallasten vervangingsinvesteringen

Omschrijving	investering	2013	2014	2015	2016
1A Tablets raad	25.000		625	7.500	7.188
1D Brandweermateriaal	279.500	1.363	13.175	36.194	38.163
3A Speeltoestellen	210.268	1.271	6.692	10.968	18.346
4A Nieuwbouw scholen	3.010.431	75.261	225.782	222.019	218.256
6A Riolering	4.231.391	14.869	111.815	287.490	365.748
7C Automatisering	979.000	-	23.375	234.850	235.400
7C Huisvesting	218.000	-	9.350	53.500	51.360
7C Materieel buitendienst	1.424.648	6.663	58.108	111.904	191.227
TOTAAL	10.378.238	99.426	448.922	964.426	1.125.688

Investeringen Besturen (programma 1)

In 2014 worden opnieuw gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Aan de nieuwe raadsleden stellen wij tablets ter beschikking.

De brandweertaken worden uitgevoerd door het cluster Brandweer Achterhoek West, maar de investeringen in materieel blijven vooralsnog via de gemeentebegroting lopen. De brandweerinvesteringen betreffen rollend materieel (€ 190.000) en ademluchtapparatuur (€ 89.500).

Investeringen Ontspannen (programma 3)

Voor de speeltoestellen is een meerjarenonderhoudsplan vastgesteld; de notitie speelplaatsen. Volgens dit onderhoudsplan zijn jaarlijks bedragen nodig voor de vervanging van speeltoestellen. Of de vervangingsinvesteringen deze omvang zullen blijven houden, is afhankelijk van de keuzes binnen het traject Toekomstbestendig Bronckhorst.

Investering Leren (programma 4)

De investeringen concentreren zich op de vervangende nieuwbouw van scholen in Steenderen, waarvoor al met de planvoorbereiding is gestart.

Investering Beheren (programma 6)

De investeringen zijn nodig binnen het taakveld riolering en volgen het gemeentelijk rioleringsplan. De jaarlasten verrekenen wij binnen het rioolrecht. De investeringen omvat het afkoppelen van verharde oppervlakten (€ 104.040), vervanging riolering (€ 3.662.800), elektronische randvoorzieningen (€ 391.723) en het meetprogramma (€ 72.828).

Investeringen Middelen (programma 7)

De investeringen in automatisering volgen de afgesproken levensduur van 5 jaar. In 2009 zijn in aanloop naar de ingebruikname van het gemeentehuis veel zaken aangeschaft (audiovisuele middelen, mobiele, serverpark en netwerkinfrastructuur). Voor het materieel van de buitendienst is ook een vervangingsplan vastgesteld. Volgens dit onderhoudsplan zijn de jaarlijkse bedragen nodig voor de vervanging van machines. Of de vervangingsinvesteringen deze omvang zullen blijven houden, is afhankelijk van de keuzes binnen het traject Toekomstbestendig Bronckhorst.

In bijlage 2 bij deze perspectiefnota hebben wij een totaaloverzicht opgenomen van de vervangingsinvesteringen.

2.3 Risico's

Ons beeld is dat, in de basis, de financiële positie van Bronckhorst gezond is. Wij zijn altijd in staat geweest om diverse, niet wettelijk verplichte, ambities te realiseren. Wij kunnen tevreden zijn over het werk dat in de afgelopen jaren is verzet om deze positie te bereiken. In vergelijking met andere gemeenten is onze reservepositie fors. Dit vinden wij geen prestatie, maar het is wel een goede buffer in slechte tijden zoals nu om het bestaande beleid en de lastendruk voor burgers te ontzien.

Anderzijds zijn er ook risico's die op ons afkomen. Op veel terreinen zijn wij afhankelijk van externe ontwikkelingen. Wij willen daar hier niet diep op ingaan, maar ze wel noemen. In de komende maanden zal hierover meer duidelijkheid komen:

- *Vorming Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's)*
Op dit moment worden de mogelijkheden voor RUD-vorming in Gelderland uitgewerkt in overleg met de minister. Vanuit het Rijk is hiervoor een korting op de algemene uitkering aangekondigd. Voor Bronckhorst gaat het om circa € 280.000. Daarnaast is het nog maar de vraag of de huidige uitvoering van de handhavingstaak in Bronckhorst naar de maatstaven van de RUD ook voldoende zal zijn. Zodra wij meer weten, zullen wij u hierover informeren.

- *Mei- en septembercirculaire 2012 van het Rijk*
Wat het Rijk voor Bronckhorst in petto heeft in de meicirculaire is nu absoluut niet te voorspellen. Zeker niet nu er eerst landelijke verkiezingen komen in het najaar. Wij weten dat het Rijk op grond van Europese regelgeving aanvullende bezuinigingsmaatregelen moet nemen. In hoeverre die maatregelen een effect hebben op het Gemeentefonds hopen wij te vernemen in de meicirculaire 2012. Wij hebben al wel geanticipeerd op mogelijke aanvullende rijksmaatregelen, u vindt dit terug in paragraaf 2.4 “Actualisering omvang TBB-tekort”.
- *Decentralisatie van specifieke uitkeringen door het Rijk*
Het Rijk heeft voorstellen in voorbereiding om taken met minder financiële middelen aan de gemeenten over te dragen. Het gaat om de Wet Werken naar Vermogen (WWnV), de AWBZ-begeleiding binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Jeugdzorg. Binnen de TBB-maatregelen (hoofdstuk 4, maatregelen Zorg en Welzijn) kiezen wij voor uitvoering van alle voormalige specifieke uitkeringen binnen de rijksbudgetten, zoals de raad dat ook bij de decentralisatie van de eerdere WMO-taken heeft vastgelegd. Hier gaat ook het gekozen model voor de zorg van uit. Of wij dat ook realiseren binnen de budgettaire ruimte die het Rijk verstrekt, blijft een risico. Voor de gemeente blijft immers de plicht om iedere aanvrager de wettelijke bijstand in te verstrekken, wat afhankelijk is van de aanvragen en waar de aanvrager recht op heeft (open einde regelingen).
- *Friciekosten TBB-maatregelen*
De uitvoering van de gekozen TBB-maatregelen zal zeker leiden tot frictiekosten. In elk geval zal de inzet van de Algemene reserve een rol gaan spelen bij de maatregelen voor de toekomst (boekwaarden accommodaties, afkoopsommen, etc.). Ook voor de bedrijfsvoering na effectuering van de TBB-maatregelen kunnen eenmalige middelen nodig zijn (centrale huisvesting buitendienst, etc.). In de berekeningen van de Algemene reserve in deze perspectiefnota is met deze effecten geen rekening gehouden. Hoeveel de frictiekosten zullen zijn en hoeveel er vanuit de Algemene reserve nodig is, is namelijk afhankelijk van de keuzes die uw raad maakt in deze perspectiefnota. Verwerking hiervan is pas voor het eerst mogelijk in de programmabegroting 2013 in november 2012.

2.4 Actualisering omvang TBB-taakstelling

In het TBB-proces is vanaf de start een streefbedrag berekend van € 6 miljoen. De eerste berekeningen komen al uit de programmabegroting 2010 en de laatste actualisatie hebben wij gedaan bij de programmabegroting 2012 – 2015. Zoals afgesproken in de notitie “Kaders Toekomstbestendig Bronckhorst” en vervolgens bij de behandeling van de visie “Duurzaam en betrokken” zullen wij de TBB-taakstelling ieder jaar actualiseren. Dit willen wij telkens doen bij de perspectiefnota.

Op dit moment is de taakstelling als volgt onderbouwd:

Opbouw TBB-taakstelling

(+ = overschot; - = tekort) x € 1.000	Basis -jaar ¹	Jaar ² verwerkt	2013	2014	2015	2016
formatiebesparing Egem i- maatregelen	2010	2011				
opvangen inkomensverlies algemene uitkering 10%	2010	2012				
opheffen blokkering reserves	2010	2013				
opheffen toerekening vaste formatie naar grondexploitatie	2010	2013				
decentralisatie WWnV ³	2012		- 700	- 700	- 700	- 700
decentralisatie AWBZ ³	2012		- 116	- 235	- 235	- 235
decentralisatie jeugdzorg ³	2012		- 231	- 465	- 465	- 465
rijksmaatregelen (nieuw)	2013		- 340	- 740	- 740	- 740
TBB-taakstelling			- 1.387	- 2.140	- 2.140	- 2.140

¹ eerste jaar waarin het in de programmabegroting als onderdeel van de TTB-taakstelling is genoemd.

² betekent dat financieel effect in dat jaar onderdeel is geworden van de noemer "doorrekening begroting bestaand beleid" (Egem i, blokkering reserves, afhankelijkheid grondexploitatie) of is komen te vervallen (inkomensverlies Algemene uitkering).

³ binnen het thema zorg en welzijn (bijlage 3) wordt een voorstel gedaan hoe de gemeente de taken uit kan voeren rekening houdende met deze verwachte rijkskortingen.

2.5 Totaal begrotingsbeeld bestaand beleid

Het totale begrotingsbeeld gebaseerd op de berekeningen in dit hoofdstuk blijkt in onderstaande tabel:

Begrotingsbeeld 2013 - 2016 bestaand beleid

(+ = overschot; - = tekort) x € 1.000	2013	2014	2015	2016
Beginstand MJB 2013 - 2016 (zie Programmabegroting 2012)	-280	-1.169	-2.367	-2.369
Doorrekening begroting 2013 - 2016 (zie hoofdstuk 2)	-194	-134	343	198
SUB_TOTAAL	- 474	- 1.303	- 2.024	- 2.171
Wijziging bezuinigingstaakstelling (zie hoofdstuk 2)	-1.387	-2.140	-2.140	-2.140
TOTAAL	- 1.861	- 3.443	- 4.164	- 4.311

Uit het begrotingsbeeld komt naar voren dat het begrotingstekort op basis van het bestaande beleid, waarvoor onze gemeente nu al verantwoordelijk is, in 2013 rond € 500.000 uitkomt en in 2016 zelfs boven € 2 miljoen. Houden wij ook rekening met de lastenverhogende ontwikkelingen die wij op ons af zien komen, dan zijn de tekorten nog aanzienlijk hoger. De tabel geeft duidelijk aan wat de minimale omvang van de TBB-maatregelen moet zijn.

3. Projectvoorstellen

3.1 De projecten

Naast de structurele uitgaven kennen wij de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Dit zijn projecten die eenmalig van aard zijn, dus ook de uitgaven daarvoor. Het gaat hierbij grotendeels om voortzetting van bestaande projectplannen over een langere periode zoals b.v. het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan. In lijn met de nota reserves en voorzieningen Gemeente Bronckhorst 2012 worden deze investeringen gedekt uit de Algemene reserve. De projecten die wij voorstellen, voldoen aan de bestedingscriteria volgens die nota en hebben wij voorzien van een toets aan de drie criteria in de visie "Duurzaam en betrokken".

De lasten van de projecten en daarmee de inzet van de Algemene reserve is als volgt:

Projectvoorstellen (x € 1.000)	Investering	2013	2014	2015	2016
<i>Raadsbesluiten</i>					
1A Jongerendebatten	30	15		15	
2A Ontwikkelingsvisie Bronckhorst	20	20			
2A Bestemmingsplan buitengebied	200	100	100		
2B Revitalisering bedrijventerreinen	300	75	75	75	75
2C Uitvoering LOP	400	200	200		
3A Berging vliegtuigwrak	50	50			
3A Verplaatsing Cruyff-court	70	70			
6B GVVP	400	100	100	100	100
6B Herinrichting Dorpsstraat Hummelo	250	250			
Totaal projectvoorstellen	1.720	880	475	190	175

1A Besturen, deelprogramma Bestuurscultuur

Jongerendebatten € 30.000

De jongerendebatten van 2011/2012 worden binnenkort geëvalueerd, waarbij het de insteek van de raad is om dit structureel te gaan maken, zodat niet steeds om de 2 jaar opnieuw middelen gevraagd hoeven te worden. De kosten ramen wij op € 15.000 per twee jaar. Het project past niet binnen de drie pijlers van de visie (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

2A Wonen en werken, deelprogramma Wonen

Ontwikkelingsvisie Bronckhorst € 20.000

De ontwikkelingsvisie (totaal € 135.000) bevat de uitvoeringsmaatregelen om ontwikkeling van toerisme in Bronckhorst (beter) samen te laten gaan met behoud van de leefbaarheid van Bronckhorst. Daarnaast wordt gestimuleerd dat bezoekers aan stad Bronckhorst andere toeristische parels in de gemeente gaan bezoeken ("Parels rijgen"). In 2013 is de afronding van alle maatregelen gepland. Het voorstel is ook met succes ingebracht bij het Regiocontract 2012 – 2015.

Het project past niet binnen de drie pijlers van de visie (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

Bestemmingsplan buitengebied € 200.000

Vanaf 2013 start een vervolg actualiseringstraject (wettelijke plicht). Er zijn twee trajecten mogelijk; weer deelplannen actualiseren of kiezen voor één plan Bronckhorst. Onze voorkeur gaat uit naar één totaalplan voor het buitengebied van Bronckhorst (totaal € 200.000). In 2014 is de afronding van het bestemmingsplan buitengebied aan de orde. Het project is inpasbaar te maken binnen de drie pijlers van de visie (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

2B Wonen en werken, deelprogramma Werken

Revitalisering bedrijventerreinen € 300.000

Na inventarisatie van de situatie op de bedrijventerreinen in Baak, Hengelo, Vorden en Zelhem in 2008 heeft de gemeente samen met de ondernemers een plan van aanpak opgesteld op welke wijze de kansen en knelpunten voor een duurzame revitalisering zullen worden opgepakt. Bij de Provincie Gelderland hebben wij subsidie voor de revitalisering aangevraagd en ontvangen. Om in aanmerking te kunnen komen is cofinanciering van de gemeente een voorwaarde. De geplande gemeentelijke bijdrage van € 75.000 gedurende 5 jaar moet voldoende zijn.

Het project is inpasbaar te maken binnen de drie pijlers van de visie (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

2C Wonen en werken, deelprogramma Plattelandsontwikkeling

Uitvoering Landschapsontwikkelingsplan € 200.000

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) is in 2009 vastgesteld. Wij voeren dit uit samen met Lochem en Zutphen. In het bijbehorend uitvoeringsprogramma is een scala aan projecten genoemd. Waar mogelijk spelen wij daarbij in op bijdragemogelijkheden in het kader van de Wet Investerings Landelijk Gebied (Provinciaal meerjaren programma – PMJP). Om in aanmerking te kunnen komen voor provinciale subsidie, is cofinanciering van de gemeente een voorwaarde. Het project loopt van 2009 tot 2013. De projecten in voorbereiding vergen een cofinancieringsbudget in de jaren 2013 en 2014 van elk € 200.000. Bij het thema Ruimte wordt ook gesproken over dit beleidsveld.

Het project past mogelijk niet meer binnen de drie pijlers van de visie wanneer de hogere overheden hun bijdragen beëindigen (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

3A Ontspannen, deelprogramma Meedoen

Berging vliegtuigwrak (€ 50.000)

Om een aantal redenen is de berging van een vliegtuigwrak nabij Velswijk van belang. Het is mogelijk dat zich in het wrak nog stoffelijke resten bevinden van bemanningsleden. Ook is het zeer waarschijnlijk dat zich tussen de wrakstukken nog zware explosieven bevinden en er kunnen nog milieuvervuilende stoffen in de bodem bevinden. Van de totale bergingskosten wordt 70% door het Rijk betaald. Het restant (€ 120.000) moet lokaal worden betaald. Het voorstel gaat ervan uit dat de gemeente zal zoeken naar partijen die mee betalen en dat de gemeente maximaal € 50.000 euro voor haar rekening neemt. Het project past niet binnen de drie pijlers van de visie (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

Verplaatsing Cruyff-court € 70.000

In 2006 hebben wij het Klaas Jan Huntelaar Cruyff Court in Hummelo aangelegd. Sinds 2007 ontvangen wij structureel klachten van de omwonenden omdat ze extreme (geluids)overlast ervaren van het veld. Wij hebben vanaf 2007 diverse pogingen ondernomen om de overlast terug te dringen, bijvoorbeeld aanpassingen aan het hekwerk, communicatie met de jeugd en het invoeren van een sluitingstijd. De overlast die de omwonenden nu ervaren wordt veroorzaakt door ‘normaal’ spel. Wij hebben daarom moeten concluderen dat het Cruyff Court op de huidige plaats niet gehandhaafd kan blijven. De jeugd waardeert het cadeau van Klaas Jan Huntelaar en voor hen willen wij het Court verplaatsen naar een andere locatie binnen Hummelo. De kosten voor verplaatsing hebben wij geraamd op € 100.000. Voor verplaatsen van het Court naar een nieuwe locatie wil de Johan Cruyff Foundation een bijdrage leveren van € 30.000. Wij hebben daarom een financieel tekort van € 70.000. Dit hebben wij geraamd op € 20.000 voor ontmanteling van de huidige locatie en € 50.000 voor verplaatsen naar een nieuwe locatie. Het project past niet binnen de drie pijlers van de visie (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

6B Beheren, deelprogramma Verkeer en vervoer

Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan € 100.000

Het gemeentelijk verkeers- en vervoerbeleid is in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) vastgelegd. Het GVVP kent geen einddatum. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma loopt tot 2012. Bij het beleid hoort ook een uitvoeringsprogramma. De raad heeft er voor gekozen jaarlijks bij de begrotingsbehandeling te bepalen welk bedrag gereserveerd wordt voor de uitvoering van het GVVP. Voor de jaren na 2011 is het moeilijk in te schatten wat de kosten zullen zijn. Voor die jaarschijven wordt vooralsnog een vast bedrag van € 100.000 per jaar aangehouden.

Het project past niet direct binnen de drie pijlers van de visie maar is een vereiste om de visie tot uitvoering te brengen en “omvang stenen” terug te brengen (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

Herinrichting Dorpsstraat Hummelo € 250.000

De voormalige gemeente Hummelo en Keppel en de Provincie Gelderland hebben in 2004 een overeenkomst gesloten over de kosten voor ombouw van de N330. Wij hebben het gemeentelijke aandeel daarin in 2009 aan de Provincie uitbetaald. Het hier bedoelde bedrag wordt ingezet om verkeersaanpassingen te doen aan de wegen die aan onze gemeente worden overgedragen na realisatie van de ombouw. De uitvoeringsfasering van de provinciale werkzaamheden maken dat in 2014 de verkeersaanpassingen uitgevoerd kunnen worden.

Het project past niet binnen de drie pijlers van de visie maar vloeit voort uit afspraken over de aanleg van de rondweg (invulling demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen).

Bij alle projecten geven wij ook aan of er een relatie is met de visie. Die ontbreekt bij een aantal projecten. Geconcludeerd kan worden dat de eenmalige projecten juist die zaken mogelijk maken, die wij niet structureel willen bekostigen. Zaken die wij wel, in afwijking van de regel, willen aanjagen.

3.2 De Algemene reserve

Voor de komende programmabegroting vormen alleen de projecten voor 2013 een beslispunt, tenzij voor een projectvoorstel in een afzonderlijk raadsbesluit een andere bestedingsfasering wordt toegekend. De projecten voor de volgende jaren behoren afhankelijk te zijn van uw wensen op dat moment (Perspectiefnota) en van de omvang van de Algemene reserve. Uitgaande van dekking van alle genoemde projectvoorstellen uit de Algemene reserve is de ontwikkeling van de Algemene reserve als volgt:

Ontwikkeling Algemene reserve (+=overschot; -=tekort) x € 1.000	2013	2014	2015	2016
Stand 01-01	+ 37.329	+ 35.053	+ 32.159	+ 28.493
Bufferfunctie (voor risico's)	-11.500	- 11.500	- 11.500	- 11.500
Inkomensfunctie (rente € 925.000)	- 862	- 4.338	- 5.824	- 8.114
Onttrekkingen gepland	- 880	- 475	- 190	- 175
Toevoegingen gepland	+ 472	+ 472	+ 472	+ 472
Vrije ruimte	+ 24.559	+ 19.212	+ 15.117	+ 9.176

Bij de vaststelling van de Nota Reserves en voorzieningen 2009 in 2009 heeft uw raad herbevestigd dat de inkomensfunctie van de reserves en voorzieningen wordt gebracht op € 925.000 per jaar. Dit is ook in de Nota Reserves en voorzieningen 2012 het uitgangspunt. Omdat de bestemmingsreserves de komende jaren worden aangewend (b.v. centrumplannen Hengelo en Vorden), zal een toenemend deel van de Algemene reserve deze inkomensfunctie moeten vervullen.

4. Maatregelen traject Toekomstbestendig Bronckhorst

4.1 Totstandkoming maatregelen

In de visie “Duurzaam en Betrokken” zijn ook collegeopdrachten genoemd. Die opdrachten zijn in diverse werkgroepen uitgewerkt. Omdat sommige thema’s een heel scala aan beleidsvelden omvatten, zijn voor die thema’s meerdere werkgroepen ingesteld. Het gaat hierbij om Zorg en Welzijn (Zorg en Cultuur) en Ruimte (Beleid en Openbare ruimte).

In de periode tussen oktober 2011 (vaststelling visie) en april 2012 (besluitvorming college) zijn diverse malen met verschillende betrokken organisaties gesprekken gevoerd.

Alle voorstellen zijn getoetst aan de drie ontwikkelingen: demografische ontwikkelingen, terugtrekkende overheid en minder financiële middelen. Bij veel onderwerpen zijn meerdere scenario’s onderzocht. Per voorstel hebben wij een scenario gekozen. Dat scenario leggen wij u ter besluitvorming voor. Om voor u ook inzichtelijk te maken welke scenario’s de revue gepasseerd zijn, hebben wij in bijlage 3 bij de perspectiefnota per thema alle individuele TBB-voorstellen met de verschillende scenario’s opgenomen. In dit hoofdstuk volstaan wij met het benoemen van de financiële effecten van de door ons gekozen scenario’s (= voorstel aan de raad). In hoofdstuk 7 ziet u alle gekozen maatregelen terug als individuele beslispunten voor uw raad.

Nadat uw raad de voorstellen heeft vastgesteld, kan tot uitvoering overgegaan worden. Dit betekent dat gestart wordt met de implementatie van de maatregelen. Om de implementatie te monitoren maken wij onder andere gebruik van instrumenten als het PAS-model (zie paragraaf 4.2) en het gebiedsgericht volgen en signaleren (paragraaf 5.3).

4.2. Bestuur

Over de bestuurlijke organisatie (college, raad, griffie) is wel gesproken. Wij vinden dit echter niet het moment om voorstellen te doen over de omvang en budgetten voor de bestuurlijke organisatie. De raad kan hierover zelf een mening vormen.

4.3 Experiment PAS-model

In 2011 is in samenwerking met de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV), de Provincie Gelderland en Bureau Pas BV een pilot gestart om een instrument te ontwikkelen waarmee inzicht wordt verkregen in de ruimtelijke en financiële gevolgen van de demografische ontwikkelingen in Bronckhorst. Deze pilot heeft parallel gelopen aan het traject “Toekomstbestendig Bronckhorst” en is afgerond in februari 2012.

Het ontwikkelde model geeft in één oogopslag een goed inzicht in de (in geld uitgedrukte) effecten op de meerjarenbegroting van voorgenomen maatregelen. Door de confrontatie van financiële gegevens met de beleidsvoornemens (scenario’s) kan duidelijk gemaakt worden welke keuzes er zijn. Ook kan het belang van integraal werken zichtbaar gemaakt worden. Een maatregel in het ene beleidsveld heeft vaak ook een beleidsmatig en financieel effect op een ander beleidsveld. Tijdens het onderzoek in de fase van invulling en testen van het model, is gebleken dat het model ook goed gebruikt kan worden om inzicht te krijgen in andere ontwikkelingen dan de demografische ontwikkelingen en wordt samenhang tussen onderwerpen goed zichtbaar. Het ontwikkelde model blijft alleen bruikbaar, wanneer het constant onderhouden en gemonitord wordt; het is een dynamisch model. Dit is wenselijk om te kunnen blijven anticiperen op ontwikkelingen.

4.4 Implementatie

Na besluit van de gemeenteraad over de voorstellen kan begonnen worden met de implementatie. Kwaliteit en efficiency staan daarbij voorop. Daarom zal expliciet aandacht zijn voor een integrale aanpak (samenhang en afstemming) van de voorstellen / keuzes. Ook zullen de implementatie en ontwikkelingen zoveel mogelijk gebiedsgericht en projectmatig worden opgepakt. Hierbij blijven de TBB-kaders continue in beeld: ruimte voor initiatief en eigen verantwoordelijkheid, duurzaamheid, etc.

De komende periode kunnen ook nog andere ontwikkelingen en voorstellen aan u worden voorgelegd. Het betreft hier bijvoorbeeld voorstellen over de centrale huisvesting van de gemeentewerf, de brandweerkazerne in Hengelo en onderwijshuisvesting.

De gemeente heeft ook als werkgever met diverse veranderingen te maken, zoals vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt, en een toenemend takenpakket (vanuit het Rijk en Provincie) in combinatie met afnemende budgetten. Dit zijn zaken die bij de implementatie van de maatregelen binnen het traject "Toekomstbestendig Bronckhorst" betrokken zullen worden.

4.5 Financiële effecten TBB-maatregelen

Alle voorstellen voor een duurzaam en betrokken Bronckhorst over 10 jaar met een sluitend meerjarenperspectief (in 2016) zijn uitgewerkt in bijlage 3 van de perspectiefnota. Per voorstel worden alle scenario's voor een maatregel weergegeven. In onderstaand overzicht zijn de financiële effecten per thema verwerkt van de door ons gekozen scenario's. Voor veel voorstellen hebben wij rekening gehouden met een invoeringstijd door realisatie te stellen op 25% in 2013, 50% in 2014 en 100% in 2015. Samenvattend is het structurele begrotingsbeeld na doorvoering van de voorgestelde TBB-maatregelen voor onze gemeente als volgt:

Begrotingsbeeld 2013 – 2016 (+ = overschot; - = tekort) x € 1.000	2013	2014	2015	2016
<i>Begrotingsruimte bestaand beleid</i>	- 1.861	- 3.443	- 4.164	- 4.311
Voorstellen Algemeen	+ 340	+ 340	+ 340	+ 340
Voorstellen Zorg en welzijn	+ 378	+ 893	+ 1.493	+ 1.693
Voorstellen Kindvoorzieningen	0	+ 300	+ 500	+ 500
Voorstellen Accommodaties	+ 372	+ 744	+ 1.488	+ 1.488
Voorstellen Ruimte	+ 619	+ 676	+ 710	+ 727
Voorstellen Economie	+ 82	+ 165	+ 330	+ 330
Voorstellen Dienstverlening	+ 157	+ 330	+ 582	+ 582
<i>TBB-maatregelen</i>	+ 1.948	+ 3.448	+ 5.443	+ 5.660
<i>Begrotingsruimte na TBB-keuzen*</i>	+ 87	+ 5	+ 1.279	+ 1.349

* Genoemde uitkomsten gelden wanneer u alle voorstellen uit deze perspectiefnota ongewijzigd overneemt.

Het toepassen van de visie leidt tot een begrotingsruimte van circa € 1,3 miljoen in 2016. Daarmee is een duurzaam begrotingsevenwicht (sluitend meerjarenbeeld) gerealiseerd en duurzaam beleid voor de toekomst. Daarmee biedt de begroting ook nog ruimte om risico's op te vangen.

Een aantal voorstellen doen een beroep op een bijdrage vanuit de Algemene reserve zoals blijkt uit onderstaand overzicht:

Ontwikkeling Algemene reserve	(x € 1.000)
Vrije ruimte Algemene reserve (hoofdstuk 2)	+ 9.176
Zwembaden(4.5.2)	- 429
Voetbal- en korfbalvelden (4.5.5)	- 3.455
Milieu/duurzaamheid: AGEM (4.6.3)	- 38
Verbeteren zandwegen (4.6.7)	- 550
Ontmantelen hondentoiletten (4.6.15)	- 10
Vrije ruimte Algemene reserve na voorstellen TBB	+ 4.694

5. Gebiedsgericht volgen en signaleren

5.1 Inleiding

In de TBB-visie zijn op verschillende thema's uitspraken gedaan over gebiedsgericht benaderen. In dit hoofdstuk geven wij aan hoe we in algemene zin de ontwikkelingen en de uitwerking van de TBB-visie gebiedsgericht willen volgen. Doel is om ontwikkelingen in onze gemeente te monitoren en tijdig ontwikkelingen te signaleren die extra aandacht vragen.

5.2 Kaders in TBB-visie

Thema Algemeen: de kracht van verscheidenheid

Bronckhorst is een grote gemeente met een grote verscheidenheid aan kernen en gebieden. Meer verantwoordelijkheid aan de samenleving geven betekent dat er ook verschillen (tussen kernen en/of gebieden) kunnen optreden. Deze verschillen moeten we accepteren.

Verscheidenheid accepteren betekent nadrukkelijk niet "overlaten aan het toeval".

Accepteren en loslaten betekent dat binnen de algemene doelen ruimte wordt geven aan de eigen invulling door inwoners en maatschappelijke organisaties. Op die manier kan de gemeente ruimte geven aan de kracht die in de samenleving zelf aanwezig is. De rol van de gemeente is gericht op het "mogelijk maken van" en niet op het "controleren en beheersen van".

Thema Zorg en Welzijn: toegang tot zorg en welzijn

De gemeente streeft naar een welzijn- en zorgaanbod dat dicht bij de inwoners is. De gemeente kiest voor een gebiedsgerichte benadering; gemeente en maatschappelijke organisaties kijken samen wat er per gebied nodig is en hoe het aanbod hier goed op kan aansluiten en sterker kan worden. Dat kan door goede afstemming, samenwerking en voorkomen van overlap.

Thema Kindvoorzieningen: gezamenlijk gebiedsgericht toekomstplan

De besturen van de kindvoorzieningen en de gemeente hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het voorzien in goede voorzieningen voor kinderen van Bronckhorst. In Bronckhorst is een groot aantal basisscholen en voorschoolse voorzieningen. Beslissingen over de toekomst van één enkele kindvoorziening heeft effect op de toekomst van andere kindvoorzieningen in de directe omgeving, in de gemeente. De gemeente doet daarom een beroep op de besturen van deze voorzieningen om een gezamenlijk gebiedsgericht toekomstplan te maken voor de kindvoorzieningen in de gehele gemeente. Per gebied wordt een analyse van de toekomstige vraag en benodigd aanbod gemaakt. De gemeente definieert samen met de partners de gebieden, die gebieden kunnen (gemeente)grensoverschrijdend zijn. Het plan geeft een gezamenlijke visie op de kwaliteit van de kindvoorzieningen, de invulling/organisatie van passend onderwijs, het plan is duurzaam en gaat uit van multifunctioneel gebruik van (school) gebouwen.

Thema Maatschappelijke accommodaties: bereikbaarheid en kwaliteit

Argumenten als kwaliteit, noodzakelijkheid en duurzaamheid van een accommodatie gaan boven argument van nabijheid. Accommodaties zijn nooit voor iedereen nabij. Een verandering in spreiding betekent een verandering in nabijheid, maar daarmee niet een beperking van de bereikbaarheid. De bereikbaarheid van accommodaties hoeft niet te betekenen dat accommodaties binnen 5 minuten of te voet beschikbaar moet zijn. De kwaliteit van een accommodatie naar de toekomst toe staat voorop.

Thema Ruimte

Gewerkt wordt aan de gebiedsgerichte ontwikkeling van plannen.

Thema Economie

Ook vanuit het oogpunt van economie wordt gekeken wat ontwikkelingen betekenen voor de regio, de gemeente voor gebieden en kernen.

5.3 Omschrijving gebiedsgericht

Gebiedsgericht kan op verschillende manier worden opgevat:

- *Geografisch*: de gemeente wordt gezien (opgedeeld) in geografische gebieden en het beleid wordt vertaald naar de consequenties voor die geografische gebieden. Geografische consequenties zijn voor een aantal onderwerpen interessant. Met name voor de fysieke ruimte en inrichting. Gebieden hebben hun eigen (fysieke) kenmerken en (on)mogelijkheden. Ook kan de geografische benadering van gebiedsgericht een hulpmiddel zijn om ontwikkelingen op verschillende terreinen “integraal” te benaderen en op elkaar af te stemmen. Het is niet voldoende om te bepalen wat, waar nodig is en waar witte vlekken ontstaan. Daarvoor is de “leefomgevingbenadering” passender.

Een voorbeeld in Bronckhorst van deze geografische benadering is de pilot Bronckhorst West. De pilot bestaat uit het specifiek kijken naar dit gebied hoe meer samenhang aangebracht kan worden tussen ontwikkelingen en mogelijkheden. De gemeente heeft hier niet zozeer een inhoudelijke rol in maar meer een makelaarsrol: binden en verbinden, partijen met elkaar in contact te brengen, ontwikkelingen en samenhang stimuleren. Dit met het doel om de samenleving te ondersteunen en ruimte te bieden om invulling te geven aan de eigen kracht en verantwoordelijkheid. Op basis van de pilot in Bronckhorst West wordt gekeken hoe de gemeente ook in andere gebieden die rol kan vervullen.

- *Leefomgeving*: in deze benadering kijkt de gemeente bij de ontwikkeling van beleid en taken naar de leefomgeving van inwoners. Hoe bewegen zij zich, waar maken ze van welke voorzieningen gebruikt, welke ontwikkeling en welke behoeften/vragen zijn hierin te zien. Geografische (gemeente) grenzen zijn niet leidend/bepalend voor het gedrag van inwoners en daarmee ook niet voor de wijze waarop zij gebruik maken van “voorzieningen”. De leefomgeving benadering kan gebruikt worden om te komen tot een vraaggerichte werkwijze, maatwerk, voorkomen van overlap en het signaleren van witte vlekken. Vanuit deze benadering wordt ook duidelijk dat gebieden (als leefomgeving) niet te definiëren zijn. Leefgebieden van inwoners verschillen sterk van elkaar afhankelijk van leeftijd, gezondheid (mobiliteit), milieu, cultuur, economische banden, sociale banden, etc.

Een voorbeeld van deze benadering in Bronckhorst is het model Zorg en Welzijn dat wordt voorgesteld binnen het thema Zorg en Welzijn. Daarbij wordt nadrukkelijk uitgegaan van de eigen leefomgeving van inwoners en hoe vanuit die leefomgeving inwoners (die dat nodig hebben) ondersteund kunnen worden om mee te kunnen doen. Ook het voorstel van verbinden door middel van een project Achterhoek Connect, sluit aan op deze benadering.

5.4 Systematiek voor TBB: monitoren en signaleren

Voor een aantal functies is op kaart in beeld gebracht waar deze in Bronckhorst aanwezig zijn. Dit is geen uitputtende inventarisatie maar een schets op hoofdlijnen. We hebben ons gericht op een aantal functies waarvan de aanwezigheid in gebieden (voor een deel van de inwoners) aandacht vraagt. Er zijn ook functies die niet zozeer binnen een gebied aanwezig moeten zijn maar op regionaal bereikbaar zijn, bijvoorbeeld een ziekenhuis. En er zijn ook inwoners die ongeacht de functie deze buiten de geografische gebieden bezoeken.

In bijlage 5 leest u om welke functie het gaat en welke voorzieningen daarbij zijn geïnterpreteerd. In de bijlage vindt u ook de kaart van Bronckhorst waarop is aangegeven of en in welke mate deze functies aanwezig zijn in de genoemde kernen. Dit ziet u aan kleuren en de hoogte van de staafdiagrammen.

Op de kaart is ook een grove gebiedsindeling gemaakt. Per gebied kan gekeken worden welke functies wel of niet aanwezig zijn. De gebiedsindeling en de staafdiagrammen zeggen niets over de mate waarin en de wijze waarop inwoners gebruik maken van de voorzieningen.

De kaart kan gebruikt worden om ontwikkelingen te monitoren. Waar zijn functies en waar worden functies minder of meer. Op die manier heeft deze systematiek een signaalfunctie. De ontwikkelingen kunnen dan onderdeel uitmaken van of aanleiding geven tot gesprekken met dbo's/inwoners, organisaties, verenigingen, etc. In die gesprekken moet dan duidelijk worden wat de ontwikkelingen betekenen en of de ontwikkelingen aanleiding zijn voor partijen om actie te ondernemen, initiatieven te ontwikkelen. De gemeente kan hierin een regierol vervullen: signaleren en partijen bij elkaar brengen.

6. Effecten gemeentelijke organisatie

6.1 Toekomstbestendig Personeelsbeleid

Het traject Toekomstbestendig Personeelsbeleid (TBP) kent een eigen planning. Dit proces is vooral gericht op de invulling van de gekozen maatregelen in de personele sfeer. Dit kan concreet gemaakt worden richting de medewerkers nadat de raad in juni 2012 gesproken heeft; er wordt dan een nieuw afdelingsplan ingericht, passend bij de taken. De procesplanning voor het afdelingsplan 2013 “Bronckhorst-organisatie na TBB” vormt dan ook een rode (plannings)draad voor het traject TBP.

De formatieve consequenties ad € 1,6 miljoen kennen drie pijlers:

1. directe loonkosten (de brutosalarissen van medewerkers)
2. overhead (ondersteunende diensten voor medewerkers)
3. werkzaamheden voor het “zijn” van een gemeente

Directe loonkosten

Deze lasten komen te vervallen door feitelijke formatievermindering. Binnen de nu bekende formatiewijzigingen (wij weten nog niet wat de drie decentralisaties daarin gaan betekenen voor onze gemeente) gaat het om 26.154 uur, ofwel formatiedaling met 19 fte. Wij rekenen met een gemiddelde loonbedrag.

Binnen het traject moet een goede match gerealiseerd worden tussen de taken die wij wel en niet meer als gemeente doen. Ook als werkgever is een goede match noodzakelijk met de komende vergrijzing in het personeelsbestand en de nieuwe taken die vanuit het Rijk naar de gemeente komen. Bij de invulling van vacatureruimte houden wij nu al rekening met een efficiënte, maar nog belangrijker, effectieve aanpak van formatieverminderingen.

Overhead

Dit is voor verschillende ondersteunende zaken:

- secundaire personeelslasten (salarisstrook, kantinekosten, consulentenschap)
- materialen (papier, pennen, kopiëren)
- huisvesting (gemeentehuis, bodes, meubilair)
- automatisering (hardware, netwerk, kantoorautomatisering)
- ondersteuning (salarisadministratie, archief, klantadviseurs)

Voor tractie gelden andere berekeningsprincipes; die zijn hier buiten gelaten.

Grootste posten zijn huisvesting en ondersteuning. Binnen TBP kijken wij hoe hieraan bij ondersteuning invulling gegeven kan worden. Voor de huisvesting dienen mogelijke opties van verhuur te worden onderzocht.

Werkzaamheden “zijn” van een gemeente

Wij kennen ook nog werkzaamheden, die geen directe relatie hebben met een specifieke taak van de gemeente. Het gaat hier om werkzaamheden zoals griffie, leiding, voorlichting, financiële planningsdocumenten, rechtmatigheidcontroles en strategie. Ook hiervoor wordt in het traject TBP naar een passende schaalomvang gekeken en mogelijk besparingen gerealiseerd.

Conclusie

In totaal leiden de voorstellen tot een besparing van € 5,7 miljoen. Dit is ongeveer 14% van de begroting. Het bedrag is opgebouwd uit gemeentelijke kosten (30%) en kosten van derden (subsidies, kosten uitvoering door bedrijven, etc). Dit leidt tot een inkrimping van de gemeentelijke organisatie met ongeveer 10%.

7. Beslispunten in deze perspectiefnota (raadsbesluit)

Resumerend stellen wij u het volgende voor:

1. Kennis te nemen van de omvang van het begrotingstekort 2013 en het meerjarenbeeld 2014 – 2016, zoals weergegeven in hoofdstuk 2 van deze perspectiefnota;
2. In te stemmen met het opnemen van de nieuwe vervangingsinvesteringen, genoemd in paragraaf 2.2, in de ontwerpprogrammabegroting 2013 - 2016;
3. In te stemmen met het opnemen van de projectvoorstellen, genoemd in hoofdstuk 3, in de ontwerpprogrammabegroting 2013 - 2016;
4. In te stemmen met de volgende scenario's van de voorstellen TBB, zoals weergegeven in bijlage 3 van deze perspectiefnota, en deze op te nemen in de ontwerpprogrammabegroting 2013 - 2016;

Nr voorstel	Thema's en voorstellen	Financiële consequenties 2016
	<u>Algemene visie</u>	
3.2.2	Versterken van verbinding Deelnemen aan Achterhoek Connect. De kosten worden gemaakt voor het oprichten van een stichting die Achterhoek Connect ontwikkelt en beheert. Voorwaarde voor de gemeente is dat de gemeente geen structurele financiële bijdrage levert en dat er nauwe samenwerking/verbinding van de twee initiatieven is.	Enmalig N € 20.000
3.2.3	Gebiedsgericht beleid Kiezen voor scenario Continueren omdat in de toekomst steeds meer taken en verantwoordelijkheden bij de inwoners/gebieden zelf worden neergelegd.	Enmalig € 0 Structureel € 0
3.2.4	Woonlastenprincipe Woonlastenprincipe eenmalig hanteren en de dalende lasten voor afval verdisconteren in de tarieven voor eigenaren woningen, eigenaren en gebruikers niet woningen. De stijging van de algemene dekkingsmiddelen is gelijk aan de daling van de lasten van de afvalstoffenheffing (scenario 3).	Structureel V € 340.000
	<u>Thema Zorg en Welzijn</u>	
3.3.2	Model voor werkwijze zorg en welzijn Kiezen voor model 2; de burger/het gezin centraal en dit de komende maanden in overleg met betrokken partijen, verder uitwerken. Daarbij past de uitwerking binnen de beschikbare budgetten van WWnV, AWBZ-begeleiding en Jeugdzorg.	Gefaseerd toewerken naar uitvoering binnen door Rijk gereduceerd beschikbare budget werken. Dit staat tegenover de geraamde reductie van € 1,4 mln.
3.3.3	Subsidies en ontwikkelingen sport en cultuur Maatregel 1: Beëindigen waarderingssubsidies Waarderingssubsidies sport en cultuur beëindigen. Maatregel 2: twee nieuwe subsidieregelingen opstellen A. Subsidieregeling kwetsbaren zorg en welzijn	Structureel V € 260.000 Structureel N € 115.000

	B. Subsidieregeling incidentele subsidies Maatregel 3: Andere werkwijze cultuurorganisaties Bibliotheek Muziekschool	N € 27.000 Structureel V € 155.000 V € 20.000
	Thema Kindvoorzieningen	
3.4.2	Gebiedsgerichte benadering kindvoorzieningen Kennismaken van de verschillende ontwikkelingen op het terrein van kindvoorzieningen. Leerlingenvervoer passend onderwijs Het verminderd gebruik van het leerlingenvervoer als gevolg van de ontwikkelingen in het Passend Onderwijs, als besparing op te nemen in de meerjarenbegroting (35% in 2014, 50% in 2015).	Structureel V € 500.000
3.4.3	Bewegingsonderwijs Huidige zwemonderwijs handhaven als alternatieve vorm van het bewegingsonderwijs op de scholen en onderzoek te doen naar een efficiëntere inzet van het vervoer van en naar de sportaccommodaties in relatie tot de gebruikstijden van die accommodatie voor het bewegingsonderwijs, mede op basis van de besluitvorming over de maatschappelijke accommodaties.	Eenmalig € 0 Structureel € 0
3.4.4		
	Thema Maatschappelijke Accommodaties	
3.5.2	Zwembaden (gemeentelijk) <u>De Brink, Zelhem</u> We zijn nog in overleg met de Conégroep. De verwachting is niet dat er een sluitende exploitatie mogelijk is zonder een aanzienlijke structurele gemeentelijke bijdrage en/of investering. Waarschijnlijk zal het overleg leiden tot een plan om de accommodatie te sluiten. <u>Zwembaden Steenderen en Hengelo</u> In overleg met de gebruikers (inwoners) van de openluchtbaden in Steenderen en Hengelo en de lokale dbo's wordt de haalbaarheid onderzocht van de exploitatie van de openluchtbaden zonder een gemeentelijke bijdrage en/of afkoopbedrag. Als dat niet mogelijk is wordt een plan ontwikkeld dat gericht is op sluiting van de accommodaties	Eenmalig N € 88.000 Structureel V € 325.000 (inclusief einde SCC De Brink) Eenmalig N € 341.000 Structureel V € 434.000
3.5.3	Zwembaden (particulier) <ul style="list-style-type: none"> • In overleg met de stichting In de Dennen afspraken maken die leiden tot een exploitatie van het zwembad zonder gemeentelijke bijdrage en/of afkoopbedrag. • Onderzoeken of een garantstelling voor een lening in samenspraak met de stichting waarborgfonds tot een mogelijkheid behoort. • Als dit niet lukt, zal de gemeente een voorstel doen aan de stichting voor het beëindigen van de subsidie. 	Structureel V € 168.000

3.5.4	Sporthallen en gymzalen <ul style="list-style-type: none"> Ruimte bieden aan de initiatieven van gebruikers, dbo's en pachters en onderzoeken wat dit betekent voor de exploitatie en spreiding van de sporthallen/gymzalen in Bronckhorst. Als taakstelling een verlaging van de exploitatietekorten realiseren van tenminste € 50.000 per deelgebied (Vorden, Steenderen, Zelhem en Hengelo), in de exploitatie en waar mogelijk geheel terugtreden. 	Structureel V € 200.000
3.5.5	Voetbalvelden (+korfbalvelden) Volledige privatisering van de buitensportaccommodaties en daarbij de navolgende uitgangspunten hanteren: <ul style="list-style-type: none"> afkoop beheer en onderhoud van de velden, groenvoorzieningen en speltechnische voorzieningen baseren op het benodigde aantal speel- en trainingsvelden in 2011 en hierbij nadrukkelijk de toekomstvisie van de verenigingen betrekken. Het afkoopbedrag per speel- en trainingsveld per jaar bepalen op € 14.000 en het afkoopbedrag uitkeren over een periode van 5 jaar. Voor PAX en Vorden wordt dit bedrag met € 2.000 per speel- of trainingsveld verhoogd ter compensatie van de extra onderhoudskosten ten gevolge van de hoge speeldruk. De afkoop beheer en onderhoud gemeentelijke accommodaties baseren op de meerjarenonderhoudsplanung van maart 2011. Overdracht eigendom ondergrond velden, accommodaties en groenvoorzieningen "om niet" doen en hieraan een verplichting tot teruglevering verbinden. 	Eenmalig N € 3.455.000 Structureel V € 361.000
3.5.6	Dorpscentra De verruiming van de horecamogelijkheden van dorpscentra onderzoeken.	Eenmalig € 0 Structureel € 0
	Thema Ruimte	
3.6.2	Plattelandontwikkeling/natuur en landschap <ul style="list-style-type: none"> Voor het beleidsveld plattelandontwikkeling kiezen voor het scenario Mutereren-. De uitvoering van de GPL-regeling op afstand zetten en daarmee een vacature niet meer volledig invullen. 	Structureel V € 25.000
3.6.3	Milieu en duurzaamheid <ul style="list-style-type: none"> Voor het beleidsveld milieu (wettelijke taken) kiezen voor het scenario Continueren. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Voor het beleidsveld milieu/duurzaamheid (= AGEM initiatieven) kiezen voor het scenario Muterer+ (is alleen voorfinanciering). Voor de middelen natuur en milieueducatie (NME) kiezen voor scenario Muterer- (Vanuit de filosofie dat scholen ook verantwoordelijkheid hebben 50% reductie). 	<p>Eenmalig N € 38.000</p> <p>Structureel V € 37.000</p>
3.6.4	Volkshuisvesting Kiezen voor scenario Continuëren.	Eenmalig € 0 Structureel € 0
3.6.5	Verkeer en vervoer Kiezen voor scenario Continuëren. Alle bijdragen buiten formatie komen uit incidentele projectgelden.	Eenmalig € 0 Structureel € 0
3.6.6	<p>Groen en wegen</p> <p>1.1 De 6 km zwaarder belaste wegen niet verlagen naar een lagere categorie, omdat het hier belangrijke ontsluitingswegen betreft.</p> <p>1.2 Het budget voor groot onderhoud van wegen verlagen.</p> <p>1.3 De asfaltwegen niet omvormen naar klinker-, beton- of zandwegen, omdat omvorming geen of te weinig besparing oplevert. Alleen bij het omvormen naar zandwegen is een besparing mogelijk. Ook dit stellen wij niet voor.</p> <p>1.4 Doodlopende wegen niet afstoten of overdragen vanwege de geringe kosten en te verwachten geringe belangstelling voor overname.</p> <p>1.5 De zandwegen die leiden naar woningen en/of bedrijven (in totaal 61 km) verbeteren door het aanbrengen van zeer grof zand en daarvoor € 550.000 te investeren wat leidt tot een jaarlijkse besparing vanaf het moment dat de totale lengte van 61 km is verbeterd.</p> <p>1.6 Gekleurde materialen voor fiets(suggestie)stroken niet meer gebruiken.</p> <p>1.7 Gekleurde vlakken in wegen / drempels niet meer toepassen.</p> <p>1.8 De besparing van € 20.000 op de kosten voor ad hoc vervangingen en storingsen niet inzetten voor de versnelde vervanging door (energiezuinige) ledverlichting.</p> <p>1.9 De verkeerslichten in Vorden verwijderen.</p> <p>1.10 Het geleidelijk wegnemen en niet meer vervangen van overbodige verkeers- en straatnaamborden.</p> <p>1.11 Bij de straatreiniging het onderhoudsniveau omlaag brengen door de veegfrequentie te verlagen van 12 keer per jaar naar 6 keer per jaar.</p>	<p>€ 0</p> <p>Structureel V € 50.000</p> <p>€ 0</p> <p>€ 0</p> <p>Eenmalig N € 550.000</p> <p>Structureel V € 62.000</p> <p>Structureel V € 4.000</p> <p>Structureel V € 5.000</p> <p>Structureel V € 20.000</p> <p>Structureel V € 5.500</p> <p>Structureel V € 6.500</p> <p>Structureel V € 30.000</p>

3.6.7	Laanbomen langs wegen buitengebied <ul style="list-style-type: none"> • De controles aan de bomen langs de wegen faseren waarbij ieder jaar 1/3 deel van de bomen wordt gecontroleerd. • Het verwijderen van dood hout faseren waarbij ieder jaar bij 1/3 deel van de bomen dood hout wordt verwijderd. • Niet bezuinigen op het verwijderen van dode en verkeersgevaarlijke bomen vanwege de verhoogde zorgplicht. • Niet bezuinigen op de begeleidingsnoei van herplant in verband met toekomstige problemen bij de herplant. • Een plan voor het dunnen van daarvoor in aanmerking komende opstanden van laanbomen uitwerken. 	Structureel V € 12.000 Structureel V € 100.000 € 0 € 0 € 0
3.6.8	Bermen langs wegen buitengebied Voor het deel van de berm dat geen verkeerskundige functie heeft, de maaifrequentie verlagen naar 1 keer per drie jaar.	Structureel V € 36.000
3.6.9	Openbaar groen <ul style="list-style-type: none"> • Het beheer van de rotondes overdragen aan de Provincie of privatiseren. • Het omvormen van plantsoenen versneld en consequent doorvoeren. • Het beheerniveau voor de zone Wonen & Werken terugbrengen van B naar C en het beheerniveau niet verder verlagen naar D-niveau, omdat dan sprake is van kapitaalvernietiging. • In de zone landschap de niet tot het landschap behorende elementen verwijderen • Voor de diverse zones als insteek hanteren dat zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van externe partijen. Gemeente zorgt voor het minimale niveau (B), uitgangspunt omvormen / versoberen. Hogere kwaliteit kan, maar dan zullen de externe partijen dit zelf ter hand moeten nemen. 	Structureel V € 5.000 Structureel V € 80.000 Structureel V € 90.500 Structureel V € 5.000 € 0
3.6.10	Groen- en zwerfafval <ul style="list-style-type: none"> • Het budget voor het verzamelen en afvoeren van zwerfafval in de onderhoudsbestekken schrappen. • Meer inzetten op het inzamelen van zwerfafval door externe partijen. • Inzetten op verdere vermarkting van (groen)afval 	Structureel V € 20.000 € 0 € 0
3.6.11	Speelplaatsen en speeltoestellen <ul style="list-style-type: none"> • Een speelruimteplan opstellen, waarin op basis van demografische ontwikkelingen keuzes voor het 	

	<p>vermindering van het aantal speelplaatsen en – plekken gemaakt worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van het speelruimteplan de helft van de te vervangen toestellen niet meer vervangen, wat uiteindelijk leidt tot een besparing van € 40.000 in de kapitaallasten. (toestellen schrijven wij in 15 of 20 jaar af). • In het speelruimteplan ook de mogelijkheden bezien om het beheer van speeltoestellen aan externe partijen over te dragen, waarbij de veiligheid blijft gewaarborgd. 	<p>Structureel V € 11.000</p> <p>€ 0</p>
3.6.12	Hangplekken Hangplekken niet meer onderhouden.	Structureel V € 22.500
3.6.13	Zitbanken, picknicksets en prullenbakken <ul style="list-style-type: none"> • Inventariseren van het aantal prullenbakken. Op basis van de inventarisatie te komen tot een vermindering. Een bezuiniging van € 40.000 is hierbij haalbaar. • Onderzoeken in hoeverre externe partijen bereid zijn prullenbakken te legen in kernen/dorpscentra. • De kosten voor dit onderwerp in het vervolg ten laste brengen van de afvalstoffenheffing. 	Structureel V € 40.000
3.6.14	Hondentoiletten en afvalbakken t.b.v. poepzakjes Hengelo Hondentoiletten in Hengelo en Keijenburg ontmantelen.	<p>Eenmalig N € 10.000</p> <p>Structureel V € 15.000</p>
3.6.15	Hertenkamp/dierenweide Zelhem Hertenkamp in Zelhem overdragen aan een externe partij en als dat niet lukt het hertenkamp sluiten.	Structureel V € 13.000
3.6.16	Boomfeestdag De organisatie van de boomfeestdag overlaten aan een externe partij. Als er geen externe partij te vinden is, wordt boomfeestdag niet meer georganiseerd.	Structureel V € 25.000
3.6.17	Gemeentebossen en landschapselementen Beoordelen welke landschapselementen voor afstoting in aanmerking komen en daarna in overleg treden met mogelijke externe partijen.	Structureel V € 8.000
3.6.18	Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) De bezuinigingsvoorstellen 1,3,4,5,6 en 8 integraal benaderen door middel van een in 2013 op te stellen IBOR beheerplan.	€ 0
	<u>Thema Economie</u>	
3.7.2	Economie Kiezen voor het scenario Muterer–.	Structureel V € 36.000

3.7.3	Grondbedrijf Kiezen voor het scenario Muteren–. Van bedrag gaat het voor € 80.000 om kostenopzetten en voor € 17.000 om woningexploitatie. Voor de verdere consequenties van muteren daarvan zal nader onderzoek gedaan moeten worden naar ontwikkelingen op het gebied van woningexploitatie en grondexploitatie.	Structureel V € 147.000
3.7.4	Recreatie en toerisme Kiezen voor scenario Muteren en kostenneutraal werken bij gelijkblijvende inkomsten uit toeristenbelasting. De budgetten voor onderhoud picknickbanken en prullenbakken worden overgedragen naar beheer (+/- € 200.000). Verdere besparingen op picknicksets bij maatregel 4.6.14.	Structureel V € 147.000
	<u>Thema Dienstverlening</u>	
3.8.2	Deregulering <ul style="list-style-type: none"> • Kiezen voor scenario 3 als richting voor het organiseren van de gemeentelijke taken vergunningen, toezicht en handhaving. • Scenario 3 verder uitwerken en vertalen naar concrete werkwijzen en financiële consequenties. 	Structureel V € 470.000
3.8.3	Digitalisering <ul style="list-style-type: none"> • Verder gaan met digitalisering van de dienstverlening. • Werken op afspraken en de openingstijden en de inzet van de klantadviseurs hierop aanpassen. 	Structureel V € 25.000 Structureel V € 25.000
3.8.4	Stembureaus Aantal stembureaus verminderen van 26 naar 23 en hierdoor ook het aantal stembureauleden af laten nemen (18 mensen). Daarbij zal ook nog een deel van de overige kosten komen te vervallen. Nader onderzoek hierop is nog mogelijk.	Structureel V 2.500
3.8.5	Brandweertaken Geen duiktaak meer Minder bezetting per post nodig Beëindiging deelname Veiligershuis	Structureel V € 8.000 V € 18.000 V € 9.000
3.8.6	Subsidieverwerving Kiezen voor scenario 2; een reductie van de inzet met 50%. Voor de inzet die overblijft, moet onderzocht worden hoe deze het meest efficiënt is (gemeentelijk, regionaal of extern).	Structureel V € 12.500
3.8.7	Subsidioloog en Europa Kiezen voor scenario Muteren– door middel van een algemene reductie van 0,5 fte. Er blijft een taak binnen de Regio Achterhoek, mede in relatie tot Europese subsidies om wel invulling aan deze functie te blijven geven.	Structureel V € 12.500

Bijlage 1: uitgangspunten Programmabegroting 2013 – 2016

1.1 Uitgangspunten doorrekening

In de onderstaande tabel staan de financiële uitgangspunten weergegeven die wij hanteren voor het opstellen van de Programmabegroting 2013 – 2016. Vervolgens geven wij een toelichting op deze uitgangspunten. De uitgangspunten worden alleen toegepast op de 1^e jaarschijf, zijnde 2013. De volgende jaarschijven worden geraamd naar het begrote prijsniveau van 2013. De ramingen 2013, 2014 en 2015 uit de meerjarenbegroting 2012 – 2015 zijn de basis voor de ramingen van die jaren in deze nota. Toegevoegd is de jaarschijf 2016.

Lasten (algemeen)	
Prijsstijging (inflatie)	Algemeen 1,5%; Energie (gas, elektra) 7%; Brandstof 4%
Dotaties aan onderhoudsvoorzieningen	Indexering met 1,5%
Subsidies	Op basis van algemene subsidieverordening indexering met 1,5%. Prestatie-/budgetsubsidies volgens overeenkomsten
Gemeenschappelijke regelingen	Op basis van de door de gemeenschappelijke regeling laatst vastgestelde begroting en meerjarenraming (2012 of 2013)
Salarissen	Indexering met 1,5% voor Cao-stijging en stijging sociale lasten. Daarnaast doorrekening van periodieke verhogingen
Kapitaallasten	Op basis van de geactualiseerde staat activa, aangevuld met het meerjaren investeringsplan
Baten (algemeen)	
Belastingen onroerende zaken (OZB)	Indexering met 2% van opbrengstraming OZB inclusief areaaluitbreiding 2012 (peildatum taxatie 01-01-2011)
Overige belastingen	Indexering tarieven met 2%
Rechten	Tarieven zijn kostendekkend
Leges	Indexering tarieven met 2% tot maximaal kostendekkend en rekening houdend met wettelijke voorschriften zoals maximale tarieven reisdocumenten en rijbewijzen)
Overige opbrengsten	Indexering tarieven met 2%
Overige uitgangspunten	
Stelpost onvoorzien	€ 130.000 (+/- € 3,50 per inwoner)
Prijspeil meerjarenperspectief	Constante prijzen (prijspeil jaarschijf 2013)
Algemene uitkering gemeentefonds	Meicirculaire 2012
Eenheden algemene uitkering	Vanuit feitelijke aantallen eenheden op 1-1-2012 een prognose berekenen voor de stand op 01-01-2013
Kostenverdeling	Afdelingsplannen 2012

Deel van de Algemene reserve, dat aangemerkt wordt als risicovermogen	€ 11.500.000
Deel van de bespaarde rente op reserves, dat ingezet wordt als inkomsten in de exploitatie	€ 925.000
Aanvullende inzet bespaarde rente voor inkomensfunctie	Nee
Rente extern	
Bestaande opgenomen leningen	Basis is bestaande leningportefeuille
Nieuw op te nemen leningen	4,10%
Bestaande verstrekte leningen	Basis is bestaande leningportefeuille
Rekening courant	
- krediet	1,51% (1maands Euriborrente plus 0,21%
- tegoed	1,05% (1maands Euriborrente min 0,25%
Kortlopende uitzettingen	1,70%
Leverancierskrediet	0,00%
Rente intern	
Vergoeding bespaarde rente	
- deel risicovermogen	4,10%
- overig deel	3,50%
Rentetoevoeging reserves	
- Algemene reserve: risicovermogen	4,10%
- Bestemmingsreserve afkoop onderhoud graven	3,00%
- Andere bestemmingsreserves	1,50%
Renteverdeling	
- investeringen met tarieven	5,00%
- investeringen grondenexploitatie	5,75%
- investeringen overig	5,00%
- uitgeleende gelden	3,50%

Toelichting:

Prijsstijging

Voor alle goederen en diensten die wij van derden afnemen, houden wij rekening met genoemde prijsstijging (inflatie). Uitzondering hierop vormen de bedragen die vastliggen op grond van meerjarige overeenkomsten (huur, pacht) met vaak gespecificeerde afspraken. De gehanteerde prijsstijging van 1,5% is gebaseerd op de verwachting voor 2013 van 2% gemiddeld, waarbij energie (7%) en brandstof (4%) de grote uitschieters zijn. De cijfers zijn ontleend aan het CBS (CPI-index). Het verloop van de inflatie volgen wij nauwlettend.

Dotaties aan onderhoudsvoorzieningen

Het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties voeren wij uit op basis van het meerjarenplan 2007 - 2035. Het plan is opgezet met constante prijzen voor de gehele looptijd. Hierop is de jaarlijkse dotatie aan de egalisatievoorziening berekend. Voor 2013 hanteren wij de algemene prijsstijging voor dotaties van 1,5%. Aan de bestaande voorzieningen voor onderhoud voegen wij eveneens een bedrag toe voor inflatiecorrectie van 1,5%.

Subsidies

Subsidies die wij verstrekken binnen het raamwerk van de algemene subsidieverordening worden geïndexeerd. Subsidies gerelateerd aan rijksuitkeringen of subsidies waarvoor een subsidieplafond bestaat, bekijken wij afzonderlijk en worden niet betrokken in de indexatie. Dit geldt ook voor (meerjarige) budgetsubsidies. Wijzigingen, anders dan loon- en prijsstijging, in (meerjarige) budgetovereenkomsten komen tot stand via een raadsvoorstel.

Salarissen

De salarissen rekenen wij door naar de formatie zoals die op 1 januari 2012 bekend is, rekening houdende met periodieke verhogingen. De formatie omvat de ingevulde functies en de vacatures. Wijzigingen die voortkomen uit het traject Toekomstbestendig Bronckhorst brengen wij afzonderlijk in beeld.

De opgenomen salarisstijging van 1,5% in 2013 ten opzichte van 2012 komt voort uit de verwachte sociale lastenstijging van 1%; in het bijzonder de pensioenpremies. Voor de Cao-ontwikkeling gaan wij uit van 0,5% verhoging.

Kapitaallasten

De kapitaallasten hebben wij doorgerekend op basis van de werkelijke investeringen tot en met 2011, de geactualiseerde investeringsplanning van beschikbaar gestelde kredieten tot en met 2012 en het investeringsplan 2013 – 2016.

Belastingen (OZB en overige belastingen)

Jaarlijks passen wij de belastingen aan met een index voor prijsstijgingen. Dit percentage komt overeen met het percentage voor prijsstijgingen aan de uitgavenzijde. Speciaal voor de OZB geldt dat de totale opbrengst bij een gelijkblijvend volume wordt geïndexeerd en niet het tarief. Dit heeft tot doel de waardeschommelingen van het onroerend goed niet van invloed te laten zijn op de hoogte van de te betalen OZB. Waardestijging van het onroerend goed betekent een daling van het tarief per eenheid en waardedaling betekent tariefsstijging. De totale opbrengst blijft daarmee gelijk. Basis voor de berekening zijn dus niet de tarieven of de taxatiewaarden, maar de begrote opbrengst in het voorgaande belastingjaar.

Volgens het coalitieakkoord wordt de inflatiestijging over de opbrengst van woningen in rekening gebracht bij de niet-woningen. De geraamde opbrengst voor woningen kan dus alleen gewijzigd als gevolg van areaalwijzigingen (bouw, verbouw en sloop).

Rechten

Riolering en afval zijn voor onze gemeente kostendekkende producten (budgetneutraal). De kosten die er voor gemaakt worden, berekenen wij door in de tarieven. Jaarlijkse schommelingen (overschotten of tekorten) verrekenen wij –via een reserve– in de toekomst weer met dit product. Voor de rioolheffing baseren wij dat tarief vooral op het vastgestelde gemeentelijk rioleringsplan.

Leges en overige opbrengsten

Het beleid is om kostendekkende tarieven te hanteren voor leges, overige diensten en overige opbrengsten. In de praktijk hanteren wij een prijsindexering omdat er geen regels zijn op basis waarvan wij de kostendekkendheid berekenen. Onder overige opbrengsten vallen bijvoorbeeld de verhuur van gebouwen, velden en tarieven zwembaden. De prijsindexering is niet van toepassing op meerjarige overeenkomsten; hier worden de afspraken uit de contracten gevolgd.

Stelpost onvoorzien

Begroten is vooruitkijken, maar niet alles is te voorspellen en te plannen. Voor onvoorziene zaken hebben wij dan ook een stelpost. Onvoorzien is niet bedoeld om alle wijzigingen in de begroting op te vangen. Het gaat hier alleen om de onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare uitgaven (de drie O's).

Prijspeil meerjarenperspectief

Voor het meerjarenperspectief hanteren wij constante prijzen en lonen. Het prijspeil is dat van 2013. Dit betekent dat wij prijsstijgingen niet doorrekenen aan de lastenkant in de volgende drie jaren, maar ook niet aan de batenkant. Ook het meerjarenperspectief van de algemene uitkering wordt doorgerekend op constante prijzen.

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering krijgen wij van het Rijk. Deze algemene uitkering hangt aan de ene kant samen met de omvang van de overheidsuitgaven en aan de andere kant met de taken die ermee gemoeid zijn. De ontwikkelingen hierin worden gemeld via circulaires. De belangrijkste circulaire is de meicirculaire; hierin worden de meeste voornemens van de rijksoverheid voor het komende jaar doorgerekend. De perspectiefnota 2012 is gebaseerd op de decembercirculaire 2011. Voor het opstellen van de begroting baseren wij ons op de informatie uit deze meicirculaire. Ontwikkelingen genoemd in de septembercirculaire nemen wij mee in de aanbiedingsbrief bij de begroting. De gevolgen van de nieuwe verdeelmethodiek vanaf 2014 zijn ook pas vanaf de meicirculaire 2012 in te schatten en dus pas beschikbaar bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2013 – 2016.

Eenheden algemene uitkering

Bij eenheden algemene uitkering zijn de gegevens van belang voor meerdere afdelingen bij het onderbouwen van begrotingsbudgetten. Naast prognoses van de eigen afdelingen, maken wij ook gebruik van de provinciale bevolkingsprognoses 2010. Bij de berekeningen voor de algemene uitkering maken wij ook nog gebruik van schattingen van het Rijk en het Centraal Bureau voor de Statistiek (vaak opgenomen in gemeentefondscirculaires).

Kostenverdeling

De verdeling van de salarissen en de apparaatskosten naar de producten wordt gebaseerd op de afdelingsplannen voor de begroting 2012. De doorbelaste kosten passen wij aan met een gemiddeld percentage wat gebaseerd is op de algemene prijsstijging (inflatie) en de stijging van lonen en salarissen.

Deel van de Algemene reserve, dat aangemerkt wordt als risicovermogen

Het risicovermogen bepalen wij door de risico-inschatting en de kans van het voordoen daarvan met de daarbij behorende mogelijke financiële gevolgen volgens het NAR-risicomodel. Als risicovermogen wordt € 11,5 miljoen aangehouden.

Deel van de bespaarde rente op reserves, dat ingezet wordt als inkomsten in de exploitatie

De reserves en voorzieningen zetten wij in als financieringsmiddel voor de investeringen. Hiervoor rekenen wij een vergoeding, de bespaarde rente (zie rente intern). Een deel wordt toegevoegd aan de reserves een vast deel vloeit terug in de exploitatie (inkomensfunctie) en het resterende deel wordt toegevoegd aan de Algemene reserve. De bespaarde rente die ingezet wordt voor de exploitatie (inkomensfunctie) is vastgesteld op € 925.000.

Rente opgenomen en verstrekte leningen

De rentebaten hebben wij voor de begroting doorgerekend aan de hand van de bestaande leningportefeuille en uitstaande personeelshypotheek. De rentelasten worden ook gebaseerd op de bestaande leningportefeuille. Voor eventueel nieuw op te nemen leningen gaan wij uit van 4,1%.

Rekening courant, kortlopende uitzettingen en leverancierskrediet

Bij de bepaling van de rente spelen de ontwikkelingen op de geldmarkt een rol. Voor het bepalen van de begrote rentetarieven vormen de ontwikkelingen van de tarieven van de BNG als onze huisbankier het uitgangspunt. Wij hanteren de volgende staffel:

- a. Leverancierskrediet: tot € 500.000. Dit bedrag hebben wij gemiddeld uitstaan aan schuld bij onze crediteuren waarbij wij een betalingstermijn van 14 dagen hanteren.
- b. Rekening courant en kort geld: van € 500.000 tot € 6 miljoen (kasgeldlimiet). Dit bedrag kunnen wij financieren met het krediet in de rekening-courant of kasgeldlening. Als rentepercentage hierover hanteren wij het gemiddelde van de percentages voor rente rekening courant. Die is gebaseerd op de 1-maands Euribor met een opslag van 0,21% (BNG-overeenkomst).
- c. Lening: meer dan € 6 miljoen. Boven de kasgeldlimiet zullen wij een lening afsluiten op de kapitaalmarkt. Wij gaan hierbij uit van een rentepercentage dat gerelateerd is aan een lange marktrente (het gemiddelde percentage van lineaire leningen bij de BNG met een looptijd van 20 jaar vast over 2011).
- d. Rekening-courant (tegoeden): als rentepercentage hierover hanteren wij het gemiddelde van de percentages voor rente rekening-courant. Die is gebaseerd op de 1-maands Euribor met een afslag van 0,25% (BNG-overeenkomst).
- e. Kortlopende uitzettingen: de berekende rente van 1,7% vormt het gemiddelde van de uitgezette middelen in 2011.

Rente bespaarde rente

De reserves en voorzieningen gebruiken wij in zijn geheel als financieringsmiddel van de vaste activa en (grond)voorraden. Hiervoor berekenen wij een vergoeding. De opbouw van de vergoeding wordt in twee delen gesplitst. Het eerste deel bestaat uit het risicovermogen (bufferdeel) van de Algemene reserve, waarmee calamiteiten worden opgevangen. Dit deel moet direct uitwisselbaar zijn met vreemd vermogen. Over dit deel wordt een rentepercentage gehanteerd dat gerelateerd is aan een lange marktrente (het gemiddelde percentage van lineaire leningen bij de BNG met een looptijd van 20 jaar vast. Over het resterende deel wordt gerekend met een rendement van 3,5%.

Rentetoevoeging reserves

De over het risicovermogen berekende rente voegen wij toe aan de Algemene reserve. Aan de bestemmingsreserve afkoop onderhoud graven voegen wij rente toe over het saldo per 1 januari. Het percentage is gelijk aan het rentepercentage dat is gehanteerd bij de berekening van de afkoopsom. Aan bestemmingsreserves die worden aangemerkt als vooruit ontvangen heffingen, voegen wij het inflatiepercentage toe over het saldo per 1 januari.

Renteverdeling

De financieringslasten (rente) voor aangetrokken leningen, reserves en voorzieningen rekenen wij toe (verdelen over) aan de programma's/producten. Aan producten met een kostprijsberekening (bijv. riool- en afvalheffing) wordt een vaste rentevergoeding van 5% over de investeringen berekend. Voor grondexploitaties rekenen wij, op grond van een hoger risico, met 5,75%. De aan uitgeleende gelden (o.a. hypotheken personeel, renteloze leningen verenigingen en instellingen en leningen deelnemingen) toe te rekenen financieringslasten stellen wij op 3,5% (gelijk aan het rendement op reserves en voorzieningen). Om schommelingen in het omslagpercentage voor de aan de overige investeringen toe te rekenen financieringslasten te vermijden, hanteren wij voor die investeringen een vast rentepercentage van 5%.

1.2 Uitgangspunten beschikbaarstelling reserves en kredieten

Beschikking over reserves

Het instellen van, het beschikken over en het toevoegen aan reserves is voorbehouden aan de raad. Dit kan gebeuren in een afzonderlijk raadsvoorstel, maar kan ook onderdeel vormen van de begroting, de tussenrapportage of de jaarrekening wanneer dat in het oorspronkelijke raadsbesluit is vastgelegd. Vaste onttrekkingen en stortingen nemen wij expliciet op in de begroting. Alle andere bestemmingen en beschikkingen worden in de loop van het jaar afgedekt met een raadsvoorstel inclusief besluit.

Investeringskredieten

Bij de vaststelling van de begroting stelt de raad de investeringskredieten voor de betreffende jaarschijf beschikbaar. Na een collegebesluit worden kredieten definitief beschikbaar gesteld en kan de daadwerkelijke uitvoering ter hand worden genomen. In het collegebesluit is o.a. aandacht voor de te leveren prestaties, geraamde kosten, liquiditeitsplanning en de datum van ingebruikneming.

Bijlage 2: Investeringsplan 2013 – 2016 (vervangingsinvesteringen)

Bestaand beleid mjb 2012, jaarschijven 2013 - 2016											
Pro- gr.	Omschrijving	Investering	Netto Jaar investing	Jaar	einde termijn	Afschr. termijn	5,00 Functie	lasten 2013	lasten 2014	lasten 2015	lasten 2016
Griffie											
1A	v Tablets voor de raadsleden (25)	25.000	25.000	2014	2018	4	60010101	-	625	7.500	7.188
								-	625	7.500	7.188
Afdeling Ondersteuning											
kstp	v Serverpark	380.000	380.000	2014	2019	5	50150106	-	9.500	95.000	91.200
kstp	v Netwerkinfrastructuur	200.000	200.000	2014	2019	5	50150106	-	5.000	50.000	48.000
kstp	v Werkstations	100.000	100.000	2014	2019	5	50150106	-	2.500	25.000	24.000
kstp	v Beeldschermen	80.000	80.000	2014	2019	5	50150106	-	2.000	20.000	19.200
kstp	v Mobielen	75.000	75.000	2014	2019	5	50150106	-	1.875	18.750	18.000
kstp	v Telefooncentrale (voor mobiele)	100.000	100.000	2014	2019	5	50140199	-	2.500	25.000	24.000
kstp	v UPS batterijen in MER	33.000	33.000	2015	2020	5	50150106	-	-	825	8.250
kstp	v GIS pc's	11.000	11.000	2015	2020	5	51401502	-	-	275	2.750
kstp	v Plotter GIS	35.000	35.000	2017	2027	10	50150106	-	-	-	-
kstp	v Koeling in MER	26.000	26.000	2019	2029	10	50150199	-	-	-	-
kstp	v Audiovisuele middelen	109.000	109.000	2014	2019	5	50140199	-	2.725	27.250	26.160
kstp	v Biometrie (vingerscan etc.)	105.000	105.000	2014	2019	5	50140199	-	2.625	26.250	25.200
kstp	v Inbindapparaat	4.000	4.000	2014	2019	5	50140199	-	4.000	-	-
kstp	v Paspomaat	100.000	100.000	2019	2029	10	50140199	-	-	-	-
								-	32.725	288.350	286.760
Afdeling Dienstverlening, Vergunningen en veiligheid											
<i>Rollend materieel</i>											
1D	v Motorspuitaanhangers	70.000	70.000	2014	2029	15	61200101	-	1.750	8.167	7.933
1D	v Personenbussen (2x)	70.000	70.000	2014	2024	10	61200101	-	1.750	10.500	10.150
1D	v Update reserve tankautospuit (tas/biza/bt nr)	50.000	50.000	2014	2024	10	61200101	-	1.250	7.500	7.250
<i>Instructie en hulpmiddelen</i>											
1D	v Vervanging ademluchtapparatuur	54.500	54.500	2013	2023	10	61200101	1.363	8.175	7.903	7.630
1D	v Testbank ademluchtapparatuur	10.000	10.000	2014	2024	10	61200101	-	250	1.500	1.450
1D	v Ademlucht toestellen	25.000	25.000	2015	2025	10	61200101	-	-	625	3.750
1D	v C2000 communicatiemiddelen	175.000	175.000	2017	2022	5	61200101	-	-	-	-
								1.363	13.175	36.194	38.163

Afdeling Beheer													
<i>materieel</i>													
kstp	v	Vervanging materieel 3 rayons, jaarschijf 2013	266.516	266.516	2013	2020	7	50410101	6.663	51.400	49.496	47.592	
kstp	v	Vervanging materieel 3 rayons, jaarschijf 2014	268.341	268.341	2014	2021	7	50410101	-	6.709	51.751	49.835	
kstp	v	Vervanging materieel 3 rayons, jaarschijf 2015	426.286	426.286	2015	2022	7	50410101	-	-	10.657	82.212	
kstp	v	Vervanging materieel 3 rayons, jaarschijf 2016	463.505	463.505	2016	2023	7	50410101	-	-	-	11.588	
<i>Speeltoestellen</i>													
3A	v	Verv. speeltoestellen vlg. notitie speelplaatsen	50.842	50.842	2013	2028	15	65800101	1.271	5.932	5.762	5.593	
3A	v	Verv. speeltoestellen vlg. notitie speelplaatsen	30.404	30.404	2014	2029	15	65800101	-	760	3.547	3.446	
3A	v	Verv. speeltoestellen vlg. notitie speelplaatsen	66.355	66.355	2015	2030	15	65800101	-	-	1.659	7.741	
3A	v	Verv. speeltoestellen vlg. notitie speelplaatsen	62.667	62.667	2016	2031	15	65800101	-	-	-	1.567	
<i>Riolering</i>													
6A	v	Afkoppelen verharde oppervlakken	104.040	104.040	2013	2053	40	67220202	2.601	7.803	7.673	7.543	
6A	v	Vervanging drukriolering	274.226	274.226	2013	2028	15	67220202	6.856	31.993	31.079	30.165	
6A	v	Vervanging randvoorzieningen elektronisch	216.482	216.482	2013	2028	15	67220202	5.412	25.256	24.535	23.813	
6A	v	Vervanging drukriolering	1.248.164	1.248.164	2014	2029	15	67220202	-	31.204	145.619	141.459	
6A	v	Vervanging randvoorzieningen elektronisch	85.304	85.304	2014	2029	15	67220202	-	2.133	9.952	9.668	
6A	v	Vervanging vrijvervalriolering	464.215	464.215	2014	2054	40	67220202	-	11.605	34.816	34.236	
6A	v	Meetprogramma riolering	72.828	72.828	2014	2019	5	67220202	-	1.821	18.207	17.479	
6A	v	Vervanging drukriolering	534.418	534.418	2015	2030	15	67220202	-	-	13.360	62.349	
6A	v	Vervanging randvoorzieningen elektronisch	89.937	89.937	2015	2030	15	67220202	-	-	2.248	10.493	
6A	v	Vervanging drukriolering	1.141.777	1.141.777	2016	2031	15	67220202	-	-	-	28.544	
6A	v	Vervanging gemalen elektronisch	103.467	103.467	2017	2032	15	67220202	-	-	-	-	
6A	v	Vervanging drukriolering	1.034.503	1.034.503	2017	2032	15	67220202	-	-	-	-	
6A	v	Vervanging IBA's elektronisch	23.833	23.833	2017	2032	15	67220202	-	-	-	-	
6A	v	Vervanging drukriolering	783.241	783.241	2018	2033	15	67220202	-	-	-	-	
6A	v	Vervanging randvoorzieningen elektronisch	16.500	16.500	2018	2033	15	67220202	-	-	-	-	
									22.803	176.615	410.362	575.321	
Afdeling Ontwikkeling													
<i>Uitvoering huisvestingsplan onderwijs</i>													
4A	v	Nieuwbouw scholen Steenderen De Akker	903.159	903.159	2013	2053	40	64230101	22.579	67.737	66.608	65.479	
4A	v	Nieuwbouw scholen Steenderen Steenuil	776.113	776.113	2013	2053	40	64230101	19.403	58.208	57.238	56.268	
4A	v	Nieuwbouw scholen Steenderen St. Joannes	903.159	903.159	2013	2053	40	64230101	22.579	67.737	66.608	65.479	
4A	v	Nieuwbouw scholen Steenderen (ro procedure.)	35.000	35.000	2013	2053	40	64230101	875	2.625	2.581	2.538	
4A	v	Nieuwbouw scholen Steenderen (indexering)	393.000	393.000	2013	2053	40	64230101	9.825	29.475	28.984	28.493	
									75.261	225.782	222.019	218.256	
Geraamde lasten Investeringsplan									12.675.782	99.426	448.922	964.426	1.125.688

Bijlage 3: Voorstellen TBB per thema

3.1 Inleiding

In deze bijlage vindt u alle voorstellen die voortkomen uit het traject Toekomstbestendig Bronckhorst. Op basis van de kaders die de raad heeft vastgesteld in oktober 2011 heeft het college de visie uitgewerkt. Dit resulteert in diverse voorstellen die u hieronder per thema kunt terugvinden. De voorstellen zijn als beslispunten opgenomen in hoofdstuk 7 van de Perspectiefnota.

3.2 Algemene visie

3.2.1 Kader

In de TBB-visie staan de volgende kaders:

- blijvend Bronckhorst
- ruimte voor eigen verantwoordelijkheid en inzetten op kwaliteit
- verscheidenheid en verbinden
- duurzaam en toekomstbestendig
- meerwaarde en efficiency

3.2.2 Voorstel 1 - Versterken van verbinding

3.2.2.1 Maatregel

Kader uit de TBB-visie

In verschillende bijeenkomsten is de gemeente gevraagd een rol te spelen bij het opzetten van netwerken, het faciliteren van samenwerking, ontmoeting, etc. De gemeente ziet hier voor zichzelf een rol. Het maatschappelijk middenveld bestaat uit een enorme verscheidenheid aan maatschappelijke organisaties. In de samenleving is een groot (menselijk) kapitaal te vinden, mensen (professionals, vrijwilligers, inwoners) met kennis, ideeën en energie. De juiste combinaties van mensen en maatschappelijke organisaties kunnen leiden tot prachtige initiatieven en verbeteringen. Hoe kunnen we dit aanboren en benutten? Hoe kan de gemeente de samenleving hierin ondersteunen, faciliteren en stimuleren? De gemeente wil bijdragen aan nieuwe netwerkvorming, nieuwe combinaties, het gebruik van nieuwe instrumenten (bijv. sociale media). Uiteindelijk is het aan de partijen zelf om het netwerk daadwerkelijk tot stand te brengen en te gebruiken. De gemeente speelt een aanjagende rol maar legt de verantwoordelijkheid voor de verdere uitvoering bij de maatschappelijke organisaties en inwoners.

Er zijn twee initiatieven die interessant zijn voor onze gemeente, beide heten ze Achterhoek Connect waarbij het ene initiatief gestart is vanuit Sensire en het andere initiatief vanuit TipAchterhoek. Deze twee hebben elkaar gevonden en willen elkaar versterken. Wij stellen voor aan te sluiten bij Achterhoek Connect

Initiatief 1: Achterhoek Connect

Volgens initiatiefnemer Sensire moet Achterhoek Connect de volgende aspecten bevatten:

- biedt aan alle burgers in de Achterhoek een digitaal platform:
 - waar zij elkaar kunnen ontmoeten (eenzaamheid bestrijden, ieder kan 'meedoen', burgerinitiatieven stimuleren, mensen met hulpvragen met elkaar in contact brengen; 'verbinden' dus)

- waar veel handige tips op staan waarmee burgers hun weg in hun eigen buurt goed mee kunnen vinden op het gebied van wonen, werken (ook vrijwilligerswerk), welzijn (gemaksdiensten) en zorg
- waar ook entertainment wordt geboden en informatie over uitstapjes etc. in de Achterhoek
- maak het systeem zo dat mensen die niet handig zijn met computers, gemakkelijk toegang hebben (bijvoorbeeld via een iPad met touch screen) en dat mensen via een beschermde ingang toegang kunnen krijgen tot zorg op afstand. Zorgverleners zoals huisartsen, ziekenhuizen en zorgaanbieders van zorg op afstand kunnen hiermee zorg verlenen, maar ook mantelzorgers kunnen via de ingang van een website met inlog communiceren met bijvoorbeeld hun ouders die op de beschermde omgeving op het systeem zijn aangesloten.

Omdat de informatie op Achterhoek Connect voor iedereen in de Achterhoek interessant is, is het ook een 'gewone' site op internet, voor iedereen inzichtbaar. Sensire heeft het initiatief genomen maar het systeem is niet van Sensire. Achterhoek Connect is van en voor de Achterhoek.

Sensire meent vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid zo te kunnen bijdragen aan de leefbaarheid in de Achterhoek. Steeds meer voorzieningen in de kerkdorpen vallen weg, terwijl de bevolking vergrijst. Dit vraagt om een andere manier van het bieden van contactmogelijkheden en dienstverlening.

Verder ziet Sensire in Achterhoek Connect een antwoord op de vraag: hoe behouden we de kwaliteit van de zorg terwijl we met minder mensen de zorg kunnen verlenen en de vraag alleen maar zal toenemen (ontgroening/vergrijzing)?

Achterhoek Connect richt zich nu in eerste instantie op kwetsbaren, zieken en ouderen maar de bedoeling is het project uit te breiden tot een volwaardig digitaal platform voor de inwoners en maatschappelijke organisaties.

Initiatief 2: Achterhoek Connect, initiatief van TIP Achterhoek

De missie van Achterhoek Connect is: Benutten van de digitale kansen door de Achterhoekse bedrijven en organisaties.

De visie: Bewustwording activeren van het gezamenlijk belang voor het bedrijfsleven, overheid en politiek om de digitale kansen op te pakken en (nieuwe) business te genereren. Dit leidt tot een behoud dan wel toename van de werkgelegenheid in de Achterhoek. Onder andere inzetten op de nieuwe (digitale) generatie. Hierdoor wordt de leefbaarheid in de Achterhoek positief beïnvloed. Diverse digitale kansen, onder andere die van webwinkels en haar spin-off leiden tot een betere profilering en marktpositie van de Achterhoek waarbij de grensstreek en de Duitse markt een centrale rol speelt.

Het doel: organiseren van positieve bijeenkomsten in de Achterhoek waarbij het benutten van de digitale kansen centraal staat.

Beide initiatieven kunnen elkaar versterken en sluiten aan bij 'onze' opdracht.

De maatregel is aansluiten bij beide initiatieven Achterhoek Connect (samenwerking tussen twee initiatieven)

Voordelen

- Toegankelijk instrument om verbinding te realiseren
- Initiatief bij maatschappelijke organisaties

Nadelen

- Op een aantal onderdelen zijn nog onzekerheden

3.2.2.2 Risico's/kanttelingen

- Het is een pilot ingezet vanuit de zorg.
De pilot richt zich nu nog op zorg, de wens van de gemeente is om dit instrument ook in te zetten als platformfunctie waar inwoners, organisaties, verenigingen elkaar kunnen vinden
- Concrete afspraken moeten nog gemaakt worden.
Een aantal zaken is nog niet duidelijk zoals; wie heeft het beheer en hoe waarborgen zij de inhoud en de actualiteit.

3.2.2.3 Planningen en termijnen

De kick-off van het project zal binnenkort plaatsvinden in ons gemeentehuis. Een deel van de inwoners uit Bronckhorst en Berkelland kan hierna deelnemen aan de pilot.

3.2.2.4 Beslispunten

Wij stellen voor om deel te nemen aan Achterhoek Connect.

De kosten hiervan bedragen € 20.000. Dit zijn eenmalige deelnamekosten. Deze kosten worden gemaakt voor het oprichten van een stichting die Achterhoek Connect ontwikkelt en beheert. Voorwaarde voor de gemeente is dat de gemeente geen structurele financiële bijdrage levert en dat er nauwe samenwerking/verbinding van de twee initiatieven is.

3.2.3 Voorstel 2 – Gebiedsgericht beleid

Kader uit de TBB-visie

De kracht van verscheidenheid

Bronckhorst is een grote gemeente met een grote verscheidenheid aan kernen en gebieden. Meer verantwoordelijkheid aan de samenleving geven betekent dat er ook verschillen (tussen kernen en/of gebieden) kunnen optreden. Deze verschillen moeten we accepteren.

Verscheidenheid accepteren betekent nadrukkelijk niet “overlaten aan het toeval”. Accepteren en loslaten betekent dat binnen de algemene doelen ruimte wordt geven aan de eigen invulling door inwoners en maatschappelijke organisaties. Op die manier kan de gemeente ruimte geven aan de kracht die in de samenleving zelf aanwezig is. De rol van de gemeente is gericht op het “mogelijk maken van” en niet op het “controleren en beheersen van”.

3.2.3.1 Inhoud maatregel

De functie van kerncontactfunctionaris richt zich met name op de interactieve communicatie tussen de gemeente en haar inwoners en kernen. Het betreft geen wettelijke taak. In 16 kernen zijn er dorpsbelangenorganisaties (dbo's). Een dbo vormt voor de gemeente het aanspreekpunt in de gebieden en kernen. Via een convenant en een communicatieprotocol zijn afspraken vastgelegd.

De rol en functie van de dbo's is in de afgelopen jaren sterk veranderd. In eerste instantie ging het veelal om het verstrekken van kleinschalige recreatieve speelvoorzieningen. De afgelopen jaren is de taakstelling duidelijk veranderd en verdiept. De initiatieven zijn veelal afhankelijk van het inwoneraantal van de kern. Inmiddels is een gebiedsgerichte invulling wenselijk geworden.

Door de rol die de dbo's mogelijk in het kader van de uitwerking van TBB kunnen vervullen zal hun rol en positie nog belangrijker worden. Vanuit de invalshoek "een terugtrekkende overheid" zal een duidelijkere positionering van de dbo's nog belangrijker zijn. Voortzetting en eventuele uitbreiding van het gebiedsgericht beleid in de toekomst is dan ook belangrijk. Bij uitbreiding kan gedacht worden aan het op gebiedsniveau analyseren, prioriteren en verantwoordelijk maken van zaken die de leefbaarheid in de gebieden aangaan.

Scenario 1: Continueren

Continuering wordt noodzakelijk geacht omdat vanuit de TBB-visie in de toekomst steeds meer taken en verantwoordelijkheden bij de inwoners / gebieden zelf worden neergelegd. Het actief betrekken van dbo's bij de prioritering en uitvoering van geplande c.q. begrote taken kost geen extra middelen maar levert wel een groter draagvlak op ten aanzien van de leefbaarheid in de gebieden.

Scenario 2: Stoppen

Het is geen wettelijke taak. Stoppen met gebiedsgericht beleid behoort tot mogelijkheden zonder dat daaraan juridische bezwaren kleven.

Scenario 3: Muteren +

Hierbij denken wij aan een verhoogde inzet van formatie en middelen, waarbij wij de uitbreiding afhankelijk stellen van het privatiseren van taken richting dbo's.

Scenario 4: Muteren –

Zal zich ergens gaan begeven tussen continueren en stoppen

3.2.3.2 Risico's/kanttekeningen

Scenario 1: Continueren

- Extra aandacht is nodig in de begeleiding en advisering van de dbo's bij privatisering van taken richting gebieden/dbo's.

Scenario 2: Stoppen

- Verlies van directe communicatielijnen, aanspreekpunten en informatiebronnen in de gebieden over wat er leeft en actueel is t.a.v. leefbaarheidvraagstukken.
- Verlies van adviestaak welke de dbo's gevraagd of ongevraagd richting gemeente uitoefenen over uitvoeringstaken en bestaand of nieuw te ontwikkelen beleid.

Scenario 3: Muteren +

- Hogere formatiekosten c.q. uitbreiding van formatie.
- Uitbreiding budget richting dbo's voor uitvoeringskosten geprivatiseerde taken.

Scenario 4: Muteren -

Geen actieve rol meer vanuit de gemeente richting dbo's.

3.2.3.3 Beslispunten

Wij stellen voor:

- De taken en het budget Gebiedsgericht beleid te continueren.

3.2.3.4 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja / Nee
Minder financiële middelen	Nee

3.2.4 Voorstel 3 - Woonlastenprincipe in Bronckhorst

3.2.4.1 Scenario's

In het kader van Toekomstbestendig Bronckhorst en het coalitieakkoord 2010 – 2014 hebben wij de mogelijkheden onderzocht voor verhoging van de onroerende zaakbelastingen bij gelijke daling voor afvalstoffen en/of riolering. Dit zogenoemde woonlastenprincipe betekent dat de eigenaar, tevens zijnde gebruiker, van een woning in totaliteit hetzelfde blijft betalen als in het heffingsjaar 2012. Het totaalbedrag voor een woning kan natuurlijk wel veranderen door inflatiestijging en areaaluitbreiding. Daarnaast hebben wij de mogelijkheden onderzocht voor verhoging van de onroerende zaakbelastingen van niet-woningen. Daar speelt niet het woonlastenprincipe, maar wel de afspraak in het coalitieakkoord over verhoging van het tarief tot 60% van het Gelders gemiddelde tarief.

Tegenover OZB-verhoging staan verlagingen bij rioolheffing en afvalstoffenheffing. Uit onderzoek blijkt dat dalingen bij de rioolheffing niet mogelijk zijn. Bij de afvalstoffenheffing varieert de besparing en hangt sterk af van de besluiten over andere TBB-voorstellen (subsidie NME, recreatie en toerisme en milieu) en de definitieve berekeningen over DIFTAR. De exacte besparing zal bekend zijn bij de vaststelling van de tarieven, jaarlijks in december. Op dit moment gaan wij bij de berekeningen uit van € 340.000 (raadsvoorstel over Diftar).

Scenario 1

Geen invoering woonlastenprincipe en verhoging van tarieven bij niet-woningen tot 60% van het Gelders gemiddelde van vandaag.

In deze situatie blijft de huidige opbrengst bestaan. De lagere lasten voor afval geven een verlaging van de woonlasten voor de eigenaren woningen als gebruiker (circa € 21 per huishouden) en de OZB-tarieven niet-woningen dekt alle inflatiestijging voor tarieven woningen (jaarlijks circa € 75.000).

Scenario 2

Invoering van woonlastenprincipe met dekking van bedrag daling afval door woningen en niet-woningen samen binnen rijksnormen van vandaag.

Binnen de algemene uitkering wordt ook een berekening gemaakt van de maximale opbrengst van de OZB wanneer de artikel 12 status aangevraagd kan worden. Volgens die berekeningen bestaat binnen de onroerende zaakbelastingen nog de volgende maximale "verdien"-capaciteit:

X € 1.000	Rijksnorm	Opbrengst 2012	Extra baten
Eigenaren woningen	4.962	- 3.869	1.093
Eigenaren niet-woningen	1.346	- 823	523
Gebruiker	1.085	- 519	566
Totaal	7.393	- 5.211	2.182

Voor de eigenaren woningen betekent volledige doorvoering van de rijksnorm het bedrag van € 1.093.000 extra een lastenverhoging van 28%. Voor de niet-woningen geeft het totale bedrag van € 1.089.000 een tariefstijging van 145%. De lastenverlaging bij afval kan wel volledig verhaald worden. Het gaat het dan om een stijging van € 170.000 bij eigenaren woningen (4%), € 81.000 bij eigenaren niet-woningen (10%) en € 89.000 gebruikers niet woningen (17%).

Scenario 3

Invoering van woonlastenprincipe met dekking van daling afval door woningen (binnen genoemde rijksnorm) en niet-woningen (binnen genoemde Gelders gemiddelde).

De inflatie voor woningen en niet-woningen wordt sinds 2011 doorberekend in de tarieven voor de bedrijven. Als randvoorwaarde geldt daarbij dat het tarief voor bedrijven in Bronckhorst niet hoger mag worden dan 60% van het gemiddelde tarief binnen de provincie Gelderland. In dit scenario wordt voor woningen de baten van scenario 2 aangehouden.

Wanneer we kijken naar de mogelijkheden voor niet-woningen, geeft dat het volgende "verdien"-capaciteit:

X € 1.000	Gelders gemiddelde	Opbrengst 2012	Extra baten
Eigenaren niet-woning	1.094	- 823	271
Gebruiker	656	- 519	137
Totaal	1.750	- 1.342	408

Voor de bedrijven geeft het totale bedrag van € 408.000 bij toepassing van Gelders gemiddelde een tariefstijging van 30%. De lastenverlaging bij afval kan wel volledig verhaald worden. Het gaat om een stijging van € 248.000 bij eigenaren woningen (6%), € 61.000 bij eigenaren niet-woningen (7%) en € 31.000 gebruikers niet woningen (6%).

Scenario 4

Invoering van woonlastenprincipe met dekking van daling afval door woningen en niet-woningen afzonderlijke stijging tot 60% van het Gelders gemiddelde van vandaag volgens coalitieakkoord.

In dit scenario wordt voor eigenaren woningen de mogelijke baten van scenario 2 aangehouden en voor bedrijven de mogelijke baten uit scenario 3. Daarbij worden de dalende lasten voor woningen volledig verrekend met de OZB voor eigenaren woningen. Dat is immers de groep die baat heeft bij dalende afvallasten, mits ze ook zelf gebruiker zijn. Bedrijven en verhuurder van woningen kennen dit voordeel niet.

Dit betekent dat het bedrag van € 340.000 (momentopname) voor rekening komt van de eigenaren woningen. Daarbij wordt tevens voorgesteld om dit woonlastenprincipe als standaardwerkwijze toe te passen, nu en in toekomst. Incidentele afwijkingen daarvan blijven natuurlijk altijd mogelijk. Voor de burger betekent het bedrag van € 340.000 een lastenverhoging van 9% bij OZB met gelijke daling van 9% bij afvalstoffenheffing.

Voor de bedrijven wordt voorgesteld om dat het Gelders gemiddelde in één keer door te voeren. Daarmee komt vanaf hetzelfde moment de jaarlijkse inflatiestijging weer voor rekening van de eigenaren woningen. Daarmee wordt een extra bate gegeneerd bij bedrijven van € 408.000 (30% stijging t.o.v. huidige situatie).

3.2.4.2 Risico's/kanttekeningen

Scenario 1 geeft geen risico's voor burgers of bedrijven. De gemeente laat alleen de mogelijkheid voor verhoging algemene dekkingsmiddelen liggen.

Voor de scenario's 2 tot en met 4 zijn er in meer of mindere mate de volgende risico's:

1. Woningbouwverenigingen en particuliere verhuurders betalen wel meer gemeentelijke lasten, omdat ze niet het voordeel van de dalende gebruikersheffing afval kennen. Met de wettelijke maximale huurverhoging is het mogelijk dat sommige huren niet deze verhoging zullen dekken.
2. Ook is het mogelijk dat het Rijk de WOZ-berekeningsnorm zal bijstellen, nu de WOZ-waarden landelijk fors zijn gedaald. Ingeschat wordt dat aanpassing tot 50% van de bedragen in scenario 2 mogelijk kan zijn; in totaal dan gedaling tot 1.091.000.
3. Wanneer het Rijk de waarderingsnormen naar beneden bijstelt, zal dat ook voor 60% van het Gelders gemiddelde voor niet-woningen gelden.
4. Er geldt een landelijke maximumnorm voor 2012 van 3,75% voor OZB-verhoging. Mogelijk leidt verhoging in Bronckhorst tot overschrijding van die norm als totaal van alle gemeenten.

5. Risico is ook de belevenis van burgers dat, ondanks demografische ontwikkelingen en terugtrekkende overheid, er voor een aanzienlijk deel geen fundamentele keuzes nodig zijn.

3.2.4.3 Plannings en termijnen

Welk scenario ook wordt gekozen, invoering is direct mogelijk vanaf 1 januari 2013. Dit wordt gerealiseerd bij de vaststelling van de heffingen (afval, riool en OZB) in december 2012.

3.2.4.4 Beslispunten

Het voorstel is om scenario 2 voor één keer toe te passen. Reden hiervoor is dat volgens het coalitieakkoord de feitelijke daling van een kostendekkende heffing (afval of riool) extra mocht worden verhaald via de OZB-opbrengsten. De stijging van de algemene dekkingsmiddelen is dan gelijk aan de daling van de lasten van de afvalstoffenheffing, zijnde € 340.000.

3.2.4.5 Toets visie

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Overige taken	4.2.2, 4.2.3 en 4.2.4

3.3 Thema Zorg en Welzijn

3.3.1 Kader

In de TBB-visie zijn de volgende kaders geformuleerd:

- goede basis
- versterken van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid
- preventie en zorg voor kwetsbaren
- stimuleren en faciliteren van samenwerking
- toegang tot zorg en welzijn
- efficiency / vereenvoudiging

3.3.2 Voorstel 1 - model voor werkwijze zorg en welzijn

3.3.2.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Het beeld dat in de TBB-visie wordt geschetst is een beeld waarin welzijn en zorg als doel hebben de versterking van de eigen kracht van de inwoner, zijn/haar de eigen omgeving, zijn/haar eigen netwerk. Het uiteindelijke doel is participatie van de burger. Dat is een beeld waarin welzijn en zorg zo dicht mogelijk bij de inwoner/klant zelf georganiseerd is. Eigen regie en zelfredzaamheid zijn daarbij belangrijk. De ondersteuning van de eigen kracht moet eenvoudiger, toegankelijker en met minder organisaties.

Het college heeft 3 modellen in beeld gebracht voor de wijze waarop de gemeente haar taken op het gebied van welzijn en zorg kan vormgeven:

Model 1: inkoop van ondersteuning, hulp en zorg d.m.v. prestatiecontracten

Dit model borduurt voort op de huidige situatie. De gemeente maakt prestatieafspraken met diverse organisaties op basis van productie: aantallen uren, aantallen activiteiten etc. Op basis van aantallen, aanbod en omschrijving van kwetsbaarheid wordt een prognose gemaakt van het benodigde aanbod. De burger kan op basis van zijn vraag kiezen uit verschillende producten van verschillende organisaties of combinaties daarvan. De producten zijn gericht op het versterken van de eigen kracht van de burgers. De tevredenheid van burgers/gebruikers wordt getoetst door middel van klanttevredenheidsonderzoeken. Een verder uitwerking van zelfredzaamheid en kwetsbaarheid is nodig bij de uitwerking van dit model.

Model 2: de burger/het gezin centraal

In dit model wordt de ondersteuning, zorg en hulpverlening rondom de inwoner georganiseerd. Een generalist/gebiedsgebonden team analyseert samen met de burger (en/of het gezin) zijn/haar vraag en kijkt samen met de burger welk resultaat wordt nagestreefd en wat nodig is om dit resultaat te bereiken. Dit is maatwerk. Hierbij wordt gekeken naar wat de burger zelf kan, wat zijn sociaal netwerk kan betekenen en wat er in de lokale omgeving aanwezig is. Hulp, zorg of ondersteuning die wordt ingezet in de vorm van een samenhangend arrangement en is erop gericht het de burger mogelijk te maken om zelf zijn met zijn probleem om te gaan. Die zorg/hulp/ondersteuning wordt zoveel mogelijk in de eigen omgeving van de burger geboden, zowel door vrijwilligers als professionals.

In deze variant financiert de gemeente de zorg/ondersteuning/hulp in de vorm van een Persoonsvolgend Budget (PVB)/Gezinsbudget. Dit maakt het mogelijk alleen de ondersteuning in te kopen die daadwerkelijk wordt ingezet (i.p.v. vooraf via contracten met aanbieders, zoals in model 1). De gemeente kan vooraf "(gezins)budgetten" vaststellen gekoppeld aan een bepaald type ondersteuningsvraag. Op basis van totaal budget dat zij per jaar beschikbaar heeft bepaalt zij een gemiddeld beschikbaar bedrag per gezin.

Model 3: zoals model 2 + financiering door de gemeente alleen voor financieel kwetsbaren

In dit model wordt gewerkt zoals in model 2. Met als beperking dat de burger in principe ook financieel zelf verantwoordelijk is voor de hulp/ondersteuning/zorg. Alleen als de burger het zelf niet kan bekostigen heeft de gemeente een financiële taak.

Wij stellen u te kiezen voor model 2, een model waarin de inwoner centraal staat. Model 2 sluit aan op de TBB-visie en op de taken die de gemeente krijgt in het kader van de transitie AWBZ, Jeugdzorg en WWNV.

De eigen kracht van de burger staat centraal en er is ruimte voor professionals en vrijwilligers om zich te richten op aansluiting bij de situatie en leefwereld van de burger/het gezin. De kosten en het resultaat kunnen worden beheerst, het model is gericht op resultaat waarmee de burger daadwerkelijk wordt geholpen en biedt daarnaast mogelijkheid om kosten te beheersen door het werken met gezinsbudgetten. Het huidige stelsel wordt vereenvoudigd omdat burgers/gezinnen niet meer langs allerlei loketten hoeven maar er wordt samen met de generalist/het gebiedsteam naar de best mogelijke oplossingen gezocht.

In dit model wordt aangestuurd op het meedoen van (kwetsbare) inwoners zoveel mogelijk in hun eigen omgeving. Dat betekent dat de (basis)voorzieningen in de eigen omgeving ook toegankelijker moeten worden voor inwoners die wat extra ondersteuning of begeleiding nodig hebben. Bij de uitwerking van het model zal ook onderzocht worden hoe de (basis)voorzieningen in de eigen omgeving toegankelijker en sterker kunnen worden en op welke manier de gemeente dit kan stimuleren en faciliteren. Dit komt ook terug bij het volgende voorstel over de waarderingssubsidies.

3.3.2.2 Risico's/kanttekeningen

Het hierboven gepresenteerde model is niet een volledig uitgewerkt model. Er wordt gekozen voor een bepaald principe, een filosofie. In de lijn van die filosofie moet nog veel uitgewerkt worden.

Het model betekent een verandering in werkwijze en cultuur voor alle betrokkenen (inclusief de gemeente). Het model betekent ook onzekerheid voor veel huidige aanbieders; welke consequenties heeft het voor hun organisatie, medewerkers etc. Leidend bij de uitwerking van het model is de positie van de inwoner, niet de positie van de organisaties.

3.3.2.3 Planningen en termijnen

De invoering van de gebiedsgerichte ondersteuning "nieuwe stijl" in het sociale domein vereist een zorgvuldige aanpak. Het gaat om een omslag naar een vraaggerichte manier van werken waarbij de rol van organisaties verandert. De ondersteuning start in de directe leefomgeving van burgers en is een mix van informele (familie, buurt, vrijwilligers) en professionele ondersteuning. Het is een ingrijpende wijziging van de werkwijze, zeker bij een aanpassing van de financieringsstromen, en er is dus uitgebreid overleg met de betrokken partijen noodzakelijk. Bovendien zal regionale afstemming moeten plaatsvinden voor die taken die niet lokaal/gebiedsgericht kunnen worden belegd. De omslag in werken loopt parallel aan de drie decentralisaties van taken. Het gaat om de AWBZ-begeleiding die onderdeel van de WMO wordt, de Wet werken naar Vermogen en de Jeugdzorg. Deze taken worden in de periode 2013 – 2016 gemeentelijke verantwoordelijkheid. De uitvoering van de nieuwe taken zal gebeuren langs de lijn van ondersteuning "nieuwe stijl". Omdat het om een grote operatie gaat (inhoudelijk en financieel) is het belangrijk om ook hier te kiezen voor een stapsgewijze aanpak. De taken uit de decentralisaties komen naar de gemeente met een korting van in totaal 1,4 miljoen. Het streven is om in 2016 te opereren binnen het dan beschikbare budget. Hiervoor is het nodig om:

- de uitvoering slimmer te organiseren. Hierbij ligt de nadruk op het snijden in overlappend aanbod en het eenvoudiger organiseren van procedures en werkprocessen;
- de uitvoering te vernieuwen. Hierbij gaat het om organiseren van integrale arrangementen waarbij de eigen kracht en het netwerk van burgers als uitgangspunt

wordt genomen. De directe leefomgeving van mensen is hierbij het vertrekpunt. Door middel van persoonsvolgende budgetten wordt gestuurd op het behalen van resultaten die worden vastgesteld in dialoog tussen klant en gemeente..

Gerekend wordt op een gefaseerde invoering, waarbij in 2013 op basis van een of meerdere pilots gestart zal worden en in 2014 en 2015 een verdere uitrol van de nieuwe werkwijze zal plaatsvinden. Binnenkort zullen wij u informeren over het plan van aanpak. Begin september 2012 zullen wij een uitgewerkte visie op gebiedsgerichte ondersteuning in het sociale domein en een model voor de uitvoering aan u voorleggen

3.3.2.4 Beslispunten

- Kiezen voor model 2 'de burger/het gezin centraal' en dit de komende maanden in overleg met betrokken partijen, verder uitwerken.
- De uitvoering slimmer organiseren en vernieuwen en daarbij streven naar uitvoering van de taken binnen de beschikbare budgetten.

3.3.2.5. Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.3.3 Voorstel 2 - Subsidies en ontwikkelingen sport en cultuur

3.3.3.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Volgens de TBB-visie streven we ernaar dat alle inwoners (met of zonder beperking) meedoen en dat zoveel mogelijk doen binnen de reguliere "gewone" voorzieningen. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl, onderdeel daarvan is ook 'meedoen'. Een deel van de inwoners heeft op enig moment iets meer nodig, begeleiding of ondersteuning, om mee te blijven doen en de regie op het eigen leven te houden. Voor een kleine groep is dit niet voldoende. Zij hebben intensievere vormen van ondersteuning, hulpverlening of zorg nodig.

Een groot deel van de inwoners is goed in staat haar eigen leven in te richten. Veel inwoners zijn prima in staat om eigen netwerken te organiseren, sociale samenhang te creëren. De rol van de gemeenten en in het verlengde hiervan, de rol van professionele maatschappelijke organisaties kan hier beperkt zijn. De basisvoorzieningen bieden alle inwoners van Bronckhorst de mogelijkheid om gezond te leven, te ontmoeten, te ontplooiën en te bewegen. Het aanbod kan geboden worden door vrijwilligersorganisaties (incl. verenigingen), maatschappelijke organisaties en met of zonder financiële middelen van de gemeente. Sterke inwoners dragen de basisvoorzieningen die voor alle inwoners toegankelijk zijn. Subsidies zijn geen automatisme en zijn alleen bedoeld voor inwoners die dat echt nodig hebben. De gemeente wil inzetten op preventie en zorg voor kwetsbare inwoners. Inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn de regie over hun eigen leven te voeren. Voor deze inwoners vraagt de invulling van de eigen verantwoordelijkheid om bijzondere aandacht en begeleiding. Vanuit het principe van wederkerigheid moet echter altijd gekeken worden naar wat iemand zelf kan doen, zelf kan inbrengen.

Maatregel 1: beëindigen waarderingssubsidies

Vanuit bovenstaand kader stelt het college voor om de waarderingssubsidies aan de diverse sport- en culturele verenigingen (zie overzicht bijlage) stop te zetten. In het huidige systeem is subsidie een automatisme voor alle verenigingen los van het feit of men zich op kwetsbaren richt of niet. Inwoners die niet kwetsbaar zijn, zijn zelf (ook financieel) verantwoordelijk voor het meedoen aan de samenleving.

Directe kosten, € 233.000 vermindering aan uitgaven per 1 januari 2013. Dit is exclusief de indirecte personele kosten, dit wordt geraamd op ongeveer 500 uur (3 uur gemiddeld per aanvraag). Deze uren worden meegenomen in het totaaloverzicht dat wordt opgesteld bij de Perspectiefnota.

Maatregel 2: instellen 2 nieuwe subsidieregelingen (inzet op kwetsbaren zorg en welzijn en stimuleringsbijdrage cultuur, recreatie en toerisme)

A. Subsidieregeling kwetsbaren zorg en welzijn

We stellen voor om een nieuwe subsidieregeling uit te werken waarbij uitgangspunt is dat de activiteit/voorziening zich richt op kwetsbaren en gericht is op participatie. Het is vooral de bedoeling dat deze subsidieregeling ingezet wordt als stimulering- en aanjaagfunctie, de gemeente helpt op weg en ondersteunt tot zelf doen. De regeling sluit aan bij het model zorg en welzijn zoals benoemd in paragraaf 3.3.2.1. We stellen voor om deze subsidieregeling niet volledig dicht te timmeren, maar vooral de mogelijkheid laten voor allerlei mogelijke initiatieven. Mogelijke criteria zouden kunnen zijn dat het initiatief/activiteit moet uitgaan van de vraag, het moet plaats vinden in de omgeving van de gebruiker, het huidige aanbod kent deze activiteit nog niet, op termijn moet men zich zonder bijdrage van gemeente kunnen redden, behalve in bijzondere omstandigheden. Deze punten zullen nader uitgewerkt worden. Wij stellen voor om voor deze subsidieregeling een bedrag van € 115.000 ter beschikking te stellen. Dit is een indicatief bedrag; de uitwerking van de regeling en toepassing van de regeling van in de praktijk zal uitwijzen of dit bedrag voldoende of te ruim is. Dit is exclusief de indirecte personele kosten, dit wordt geraamd op 300 uur (6 uur gemiddeld per aanvraag). Deze uren wordt meegenomen in het totaal overzicht dat wordt opgesteld bij de Perspectiefnota.

B. Incidentele subsidies

Wij stellen voor om de huidige subsidieregeling incidentele subsidies welzijn, sport en cultuur en de subsidieregeling voor recreatie en toerisme te wijzigen in een regeling incidentele subsidies en hiervoor het bedrag van € 27.000 te handhaven.

Maatregel 3: haalbaarheidsonderzoek brede impuls combinatiefuncties

Het college is bezig met een haalbaarheidsonderzoek voor de brede impuls combinatiefuncties (BIC). Het doel van de BIC het bevorderen van sport- en cultuurparticipatie voor alle inwoners van Nederland. Deze doelstelling sluit aan bij de TBB-visie waarin participatie centraal staat. Het gaat bij BIC, net als in de TBB-visie om het toegankelijk maken van het aanbod om participatie te bevorderen op de terreinen van sport en cultuur in combinatie met bijvoorbeeld het onderwijs en naschoolse voorzieningen. De combinatiefunctionaris/buurtcoach moet verbindingen tot stand brengen tussen deze sectoren op buurt, wijk of gebiedsniveau. Op basis van het haalbaarheidsonderzoek wordt een voorstel nader uitgewerkt. Hierbij kan gedacht worden aan de volgende uitwerkingen:

A. Inzet bij sport

De inzet van de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach ter ondersteuning van de sportverenigingen. Hierbij denken wij aan het opzetten van activiteiten samen met verenigingen en bv. het onderwijs, naschoolse opvang maar ook aan een goed beheer van de accommodatie of het geven sportlessen.

B. Inzet bij muziekeducatie

Een voorstel kan zijn om in overleg met de muziekschool, het onderwijs en muziekverenigingen de algemene muzikale vorming toegankelijk maken voor alle basisschoolleerlingen met inzet van een combinatiefunctionaris

C. Inzet bij bibliotheek

Door het wegvallen van de bibliobus per 2014 kan bijvoorbeeld de combinatiefunctionaris ingezet worden om de verbinding te continueren tussen bibliotheek en school, kindcentra en verzorgingshuis.

Ook andere mogelijkheden rondom dagarrangementen vanuit de kindvoorzieningen en inzet jongerenwerk worden in het haalbaarheidsonderzoek meegenomen. De gemeente kan volgens de regeling 6,7 FTE realiseren. De eventuele financiële gevolgen worden in het nadere voorstel opgenomen.

Maatregel 4: toekomstscenario bibliotheek

Met de bibliotheek zijn wij in overleg over verschillende toekomstscenario's. De scenario's zullen moeten leiden tot een bezuiniging waarbij de doelstelling blijft een bereikbare bibliotheek (fysiek/digitaal) voor alle inwoners in de gemeente en specifiek de jongeren/ouderen. De bibliotheek krijgt opdracht om een plan te maken met verschillende scenario's op basis van demografische ontwikkelingen, ontwikkelingen in leesgedrag, mogelijke keuzes in vestigingen/spreiding/bereikbaarheid (waaronder de bibliobus of andere alternatieven). In de scenario's moet duidelijk worden wat de consequenties zijn voor digitalisering, investeringen, wachtgeld etc.

3.3.3.2 Risico's/kanttekeningen

Het stopzetten van subsidies en het invoeren van nieuwe regelingen brengt een onzekere factor voor verenigingen. Echter het voortbestaan van de vereniging is ook niet per definitie afhankelijk van de gemeentelijke subsidie. Bevolkingsafname, vermindering van inkomsten, een tekort aan vrijwilligers, individualisering van de maatschappij spelen eveneens een rol. Mensen maken hierin een eigen keuze. Een steekproef bij een aantal verenigingen (via verschillende websites) laat ook zien dat over het algemeen de contributie niet zodanig is, dat het beëindigen van de subsidie een belemmering geeft om lid te worden. De verenigingen zijn ook al sinds 2009 geïnformeerd over het feit dat er mogelijk besluiten worden genomen met dergelijke financiële gevolgen.

De hulpdiensten en ouderenverenigingen zijn, op basis van de participatieregeling, in dit voorstel niet meegenomen. Vanaf 2011 ontvangen zij al geen subsidie meer voor ontspanningsactiviteiten etc. Zij ontvangen nu subsidie op basis van inzet voor ontmoetings- en/of zorgactiviteiten. Hierbij heeft nog geen financiële toets plaatsgevonden. Er moet nog nader onderzocht worden of voor deze groep ook de nieuwe subsidieregeling kan gaan werken.

De nieuwe regeling moet nog nader worden uitgewerkt. Deze regeling moet niet helemaal dichtgetimmerd worden om ruimte te laten voor allerlei initiatieven. Het is belangrijk om de regeling goed te monitoren.

3.3.3.3 Planningen en termijnen

Maatregel 1

De waarderingssubsidies worden met ingang van 2013 beëindigd. Verenigingen zijn geïnformeerd over het voorstel aan de raad. De verenigingen die na vaststelling van de perspectiefnota mogelijk nog voor een subsidie in aanmerking komen, zullen wij een subsidieaanvraagformulier toezenden. In afwijking van de ASV hebben deze verenigingen dan de tijd tot 1 oktober om een aanvraag in te dienen. Deze procedure zullen wij

bekendmaken via onze website en Contact. De raad zal dan een besluit moeten nemen om af te wijken van de indieningstermijn genoemd in de verordening.

Maatregel 2

De nieuwe subsidieregeling zal uiterlijk oktober 2012 aan de raad worden voorgelegd en ingaan op 1 januari 2013.

Maatregel 3

Het haalbaarheidsonderzoek is gereed op 30 juni 2012. Een eventueel voorstel aan de raad wordt in het 4^e kwartaal van 2012 voorgelegd.

Maatregel 4

Een besluit over de toekomst van de bibliotheek wordt eind 2012 aan de raad voorgelegd.

3.3.3.4 Beslispunten

Maatregel 1: beëindigen waarderingssubsidies

Wij stellen voor om de waarderingssubsidies te beëindigen.

Maatregel 2: instellen 2 nieuwe subsidieregelingen (inzet op kwetsbaren zorg en welzijn en incidentele subsidies)

Wij stellen voor om 2 nieuwe subsidieregelingen op te stellen.

- Subsidieregeling kwetsbaren zorg en welzijn en hiervoor € 115.000 ter beschikking te stellen
- Subsidieregeling incidentele subsidies en hiervoor het beschikbare bedrag van € 27.000 te handhaven

3.3.3.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.3.3.6. Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
WWB, WSW, WIJ, Wajong (straks WWNV / Participatiebudget)	Maakt onderdeel uit van model 'burger/gezin centraal'.
WMO-voorzieningen: WVG, huishoudelijke zorg	Idem
WMO-overige	Idem
Centrum voor Jeugd en Gezin	Idem
Publieke gezondheidszorg (GGD)	De gemeente beperkt haar eigen rol. Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl. Bovendien is veel informatie via landelijke media beschikbaar voor inwoners. Acties om specifieke inwoners te bereiken en betrekken (overgewicht, jongeren, ouderen) dienen zoveel mogelijk vanuit en binnen de eigen omgeving en vanuit de algemene voorzieningen georganiseerd te worden. Gemeente kan dit stimuleren en faciliteren.

Lokaal gezondheidsbeleid	Zie publieke gezondheidszorg.
Onderwijs- / Jeugdbeleid	Acties om jeugd en jongeren te bereiken en betrekken dienen zoveel mogelijk vanuit en binnen de eigen omgeving en vanuit de algemene voorzieningen georganiseerd te worden. Gemeente kan dit stimuleren en faciliteren. Activiteiten voor jongeren/kinderen ontvangen niet meer vanzelfsprekend subsidie. De gemeente gaat 'jeugdbeleid' loslaten. De zorg voor kwetsbaren blijft. Individuele vragen maken onderdeel uit van het model 'burger/gezin centraal'.
Ouderenbeleid	De gemeente richt haar beleid op kwetsbare inwoners en inwoners die risico lopen om kwetsbaar te worden, ongeacht leeftijd. De gemeente gaat "ouderenbeleid" loslaten. De zorg voor kwetsbaren blijft. Huidige subsidies worden hieraan getoetst. Activiteiten voor ouderen ontvangen niet meer vanzelfsprekend subsidie.
Minimabeleid	Het minimabeleid richt zich op kwetsbare inwoners. Met het minimabeleid wordt het inwoners die in een financieel lastige situatie zitten, mogelijk gemaakt om deel te nemen aan de samenleving.
Kunst en Cultuur	Het huidige kunst en cultuurbeleid van de gemeente richt zich op cultuurbevordering van <u>alle</u> inwoners. De gemeente is van mening dat dit grotendeels behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en maatschappelijke organisaties. Activiteiten dienen dan ook zoveel mogelijk zonder gemeentelijk middelen te functioneren. De gemeentelijk rol op dit terrein wordt minder. Zie ook subsidies
Subsidies	Het bereiken en betrekken van kwetsbare inwoners wil de gemeente stimuleren. De gemeente zet subsidies in op activiteiten die erop gericht zijn om kwetsbare inwoners deel te laten nemen aan activiteiten (zoveel mogelijk binnen reguliere organisaties). De gemeente zet geen subsidies (meer) in op activiteiten die hier niet op gericht zijn.
Sport	Samen met maatschappelijke organisaties en verenigingen wil de gemeente de "reguliere" sportfaciliteiten toegankelijk maken voor deze doelgroep. Subsidies worden ingezet op activiteiten die zich hierop richten. De gemeente ziet geen taak meer voor zichzelf om sportdeelname van alle inwoners te subsidiëren.

3.4. Thema Kindvoorzieningen

3.4.1 Kader

In de visie TBB zijn de volgende kaders voor het thema kindvoorzieningen geformuleerd:

- rol gemeente en rol maatschappelijke organisaties
- kwaliteit is leidend
- gezamenlijk gebiedsgericht toekomstplan
- toegang tot onderwijs
- bewegingsonderwijs

3.4.2 Voorstel 1 - Gebiedsgerichte benadering kindvoorzieningen

3.4.2.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Kwaliteit is leidend

De gemeente is van mening dat de ontwikkeling van het kind en dus de kwaliteit van de kindvoorzieningen centraal moet staan in het organiseren en vormgeven van de kindvoorzieningen. Andere overwegingen zoals de leefbaarheid van dorpen, de verzuiling binnen het onderwijs, de aantallen scholen (spreiding) zijn ondergeschikt aan de kwaliteit van de kindvoorzieningen. Met andere woorden; het doel is goede kindvoorzieningen en niet (het in stand houden van) een gebouw. De gemeente Bronckhorst kiest voor een actieve rol om de afname van kindvoorzieningen te begeleiden. Daarbij streeft zij naar bundeling/concentratie van scholen en voorschoolse voorzieningen.

Er zijn een tweetal bijeenkomsten geweest met de kindvoorzieningen (schoolbesturen, kindercentra en peuterspeelzalen) om te komen tot afspraken over een gebiedsgericht totaalplan kindvoorzieningen. In deze bijeenkomsten is gesproken over het toekomstbeeld van deze voorzieningen. De demografische ontwikkelingen hebben de schoolbesturen er al toe gezet om in overleg te gaan met elkaar over een zogenaamd vlekkenplan voor de gehele Achterhoek.

Concrete ontwikkelingen in Bronckhorst zijn:

A. Bronckhorst West

In november 2011 hebben de drie schoolbesturen besloten om de krachten te bundelen en om de vijf scholen in het gebied Bronckhorst West samen te voegen tot een algemeen bijzondere school, vallend onder het bestuur van PRO8. De scholen tellen op dit moment in totaal 356 kinderen. De meest recente prognose laat zien dat dit aantal in 2017 terugloopt naar 242 leerlingen, een krimp van 32%. De scholen hebben de gemeente gevraagd een besluit te nemen voor nieuwbouw van een school in Steenderen. Voor het onderdeel kindvoorziening is een startnotitie geschreven met de stappen die gezet moeten worden voor de realisatie van een integraal kindcentrum. De startnotitie heeft twee onderdelen, het eerste is de ontwikkeling van de kindvoorziening, de tweede is het werkelijke bouwproces. De nieuwbouw van drie scholen in Steenderen is opgenomen in het IHP 2011-2014. Deze ontwikkeling is onderdeel van het brede project Bronckhorst West. Op dit moment spelen er ontwikkelingen op het terrein van zorg die nauw samenhangen met de ontwikkeling van de kindvoorziening.

B. Bronckhorst Oost

De schoolbesturen van de 5 plattelandsscholen in gebied Bronckhorst Oost (CBS Varssel, Wolfersveen, Halle-Heide, Halle-Nijman en Veldhoek) houden een enquête onder de ouders over de toekomst van deze scholen. De schoolbesturen (IJsselgraaf en Gelderveste) streven er naar om voor de zomervakantie het toekomstplaatje rond te hebben.

C. Dorpsschool Halle

Het schoolbestuur van de Dorpsschool in Halle is bezig met visievorming voor de ontwikkeling van een integraal kindcentrum. Partners hierbij zijn Juut & Co en Stichting peuterspeelzalen in Bronckhorst.

De kindvoorzieningen hebben bestuurlijk uitgesproken dat het initiatief voor de gebiedsgerichte plannen ligt bij de schoolbesturen als vooruitgeschoven post. Op basis van het vlekkenplan van het onderwijs kunnen de voorschoolse en buitenschoolse voorzieningen aansluiten.

D. Leerlingenvervoer

Ten aanzien van het leerlingenvervoer is de ontwikkeling rond Passend Onderwijs van belang. Naar verwachting heeft Passend Onderwijs een drukkend effect op het gebruik van het leerlingenvervoer. De invloed van e.e.a. is onzeker maar vanaf 2013 wordt een geleidelijke daling van het gebruik voorzien. Wij gaan uit van een oplopende besparing vanaf 2014. Dit afhankelijk van besluitvorming van het rijk.

3.4.2.2 Risico's/kanttekeningen

- De onzekerheid over de besluitvorming over TBB is mogelijk van invloed op het proces. De ontwikkelingen rond kindvoorzieningen redelijk autonoom en parallel aan het TBB proces lopen maar de keuzes in TBB kunnen hierop wel van invloed zijn.
- Ander punt is de onzekerheid over de planning omdat onderwijs de vooruitgeschoven post is. Het proces is daarmee afhankelijk van de inzet van de schoolbesturen. Echter de verantwoordelijkheid ligt ook daar en voor het creëren van draagvlak is het ook van belang dat dit soort processen zorgvuldig gedaan worden.
- Op dit moment is nog onzeker wat financiële consequenties van de ontwikkelingen in het (basis) onderwijs voor de gemeente zijn (onderhoud scholen, opheffen / afboeken, etc)

3.4.2.3 Planningen en termijnen

De raad heeft in maart 2012 kennis genomen van de startnotitie kindvoorziening Bronckhorst West. Momenteel bevindt het traject zich in de initiatieffase waarin de partners worden gezocht, draagvlak wordt gecreëerd, visie wordt ontwikkeld en doelen worden bepaald. Haalbaarheid en tijdspad worden vastgesteld en in het 4^e kwartaal wordt aan u een projectplan voorgelegd met visie, (financiële) haalbaarheid en planning.

3.4.2.4 Beslispunten

* Kennis te nemen van de verschillende ontwikkelingen op het terrein van kindvoorzieningen.

* Het verminderd gebruik van het leerlingenvervoer als gevolg van de ontwikkelingen in het Passend Onderwijs, als besparing op te nemen in de meerjarenbegroting.

3.4.2.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.4.3 Voorstel 2 - Bewegingsonderwijs

3.4.3.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Bewegingsonderwijs

In de huidige situatie faciliteert de gemeente het bewegingsonderwijs door te voorzien in accommodaties en door het faciliteren van het vervoer daar naar toe. De gemeente is van mening dat het bewegingsonderwijs efficiënter en goedkoper georganiseerd kan worden met nog steeds een goede kwaliteit. Het is de verantwoordelijkheid van schoolbesturen om het bewegingsonderwijs (gezamenlijk) op een zo efficiënt mogelijke manier in te vullen. De gemeente verwacht van de schoolbesturen dat zij hiervoor een plan opstellen en gaat haar beleid en beschikbare financiële middelen baseren op de minimale variant (volgens wettelijke eisen). Scholen kunnen andere keuzes maken, de meerkosten daarvan zijn dan voor de scholen zelf.

Maatregel 1: zwemonderwijs + vervoer

Continueren van het huidige zwemonderwijs en vervoer als alternatieve vorm van bewegingsonderwijs

Maatregel 2: vervoer bewegingsonderwijs

Efficiëntere inzet van het vervoer van en naar de sportaccommodatie in relatie tot de gebruikstijden van die accommodatie voor het bewegingsonderwijs

3.4.3.2 Risico's/kanttekeningen

Maatregel 1

De maatregel heeft geen gevolgen voor de kwantiteit van het bewegingsonderwijs. Het aantal uren blijft gelijk omdat de scholen meer gebruik gaan maken van de sporthallen/gymzalen. Dat betekent alleen een beperkt voordeel in het vervoer van € 1.800,- exclusief btw.

Maatregel 2

Met de schoolbesturen zijn in november 2011 afspraken gemaakt over de maximale vergoeding door de gemeente van de te huren ruimte in gemeentelijke of particuliere sporthallen/gymzalen met ingang van 1 januari 2012. Conform de verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs is dit maximaal 2 klokuren (2 x 45 minuten) per groep voor de kinderen van 6 jaar en ouder (4- en 5-jarigen spelen in het speellokaal op de school). De financiële consequenties hiervan (ca. € 15.000,-) zijn nog niet in de begroting 2012 en verdere jaren verwerkt.

Wij werken al aan een efficiëntere exploitatie van onze sporthallen, gymzalen en zwembaden. De besluitvorming hierover kan mogelijk gevolgen hebben voor de vergoeding van het bewegingsonderwijs (zie ook thema Maatschappelijke Accommodaties).

3.4.3.3 Planningen en termijnen

Maatregel 2

Mede afhankelijk van de besluitvorming over de maatschappelijke accommodaties

3.4.3.4 Beslispunten

* Wij stellen voor het huidige zwemonderwijs te handhaven als alternatieve vorm van het bewegingsonderwijs op de scholen.

* Wij stellen voor om onderzoek te doen naar een efficiëntere inzet van het vervoer van en naar de sportaccommodaties in relatie tot de gebruikstijden van die accommodatie voor het bewegingsonderwijs, mede op basis van de besluitvorming over de maatschappelijke accommodaties.

3.4.3.5 Toets visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Onderwijshuisvesting / bewegingsonderwijs	Op basis van daling van leerlingenaantallen, zullen er een aantal scholen sluiten. Dit heeft gevolgen voor de onderwijshuisvesting. Efficiënter vervoer leidt kostenbesparing.
Leerplicht	Is onderdeel van het model zorg en welzijn.
Leerlingenvervoer	Passend onderwijs heeft mogelijk gevolgen voor daling kosten leerlingenvervoer.
OKE-wet	Huidig beleid wordt gecontinueerd.

3.5 Thema Maatschappelijke Accommodaties

3.5.1 Kader

In de TBB-visie staan de volgende kaders:

- duurzaam en toekomstbestendig: ook op lange termijn uitvoerbaar en op lange termijn financieel houdbaar.
- meerwaarde en efficiency: met zo weinig mogelijk middelen zo veel mogelijk bereiken.
- afname accommodaties door demografische ontwikkelingen.
- versterken van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid: rol gebruikers voor beheer en onderhoud groter

3.5.2 Voorstel 1 - Zwembaden (gemeentelijk)

3.5.2.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Buitenbaden hebben een recreatieve functie en een breedtesportfunctie. Wij beschouwen één buitenbad in Bronckhorst als het basisniveau.

Gezien de hoeveelheid binnenbaden in de directe omgeving van Bronckhorst, wordt een binnenbad niet gezien als onderdeel van het basisniveau. De gedachte van privatisering, zoals die in het huidige beleid is verwoord, krijgt verdere invulling. De instandhouding van buitenbaden of een binnenbad wordt overgelaten aan (markt)partijen. De aanwezigheid van (markt)partijen die baden willen overnemen zonder gemeentelijke bijdragen in de latere exploitatie bepaalt de uiteindelijke hoeveelheid baden.

De gemeente heeft 1 overdekt bad (Zelhem) en 2 openluchtbaden (Hengelo en Steenderen) in eigendom. Het beheer en de exploitatie van het overdekte zwembad is in handen van de Conégroep. De gemeente draagt bij in de exploitatie. De beide openluchtbaden worden door de gemeente beheerd.

De maatregel is de gemeentelijke zwembaden te privatiseren (zonder gemeentelijke bijdrage) of te sluiten.

Voordelen

- Geen structurele lasten voor de gemeente
- Mogelijk betere exploitatiemogelijkheden voor andere zwembaden in de gemeente

Nadelen

- Een deel van de inwoners moet een grotere afstand afleggen om een zwembad te bezoeken
- Minder mogelijkheden voor inwoners om binnen de gemeentegrenzen te bewegen

3.5.2.2 Risico's/kanttekeningen

- De Conégroep beheert al enige jaren De Brink in Zelhem met een gemeentelijke subsidie. Dat betekent dat er lopende contracten/overeenkomsten zijn tussen de gemeente en de Conégroep. Bij stopzetten moeten afspraken worden gemaakt over de wijze en termijn waarop deze relatie beëindigd kan worden.
- Bij sluiting van De Brink (zwembad + cultureel centrum) heeft de gemeente de verantwoording voor het personeel (volgens het lopende contract).
- Door sluiting moeten wel eenmalige kosten worden gemaakt voor ontmanteling van de zwembaden.
- Naast de gemeentelijke zwembaden zijn er nog een aantal zwembaden bereikbaar voor inwoners van Bronckhorst, zoals bijvoorbeeld buitenzwembad Hessenbad,

therapeutisch zwembad Zonnewater in Hoog-Keppel, therapeutische zwembaden bij fysiotherapiepraktijken, zwembad 'In de Dennen'¹, campings met baden, de zwembaden in Doesburg, Lochem, Ruurlo Doetinchem en Zutphen.

- De besparingen (Hengelo en Steenderen) betreffen voor een deel loonkosten, deze zijn niet direct realiseerbaar.

3.5.2.3 Planningen en termijnen

In de perspectiefnota 2013 wordt uitgegaan van sluiting van de zwembaden per 1 januari 2013. Op dit moment vindt nog overleg plaats met partijen over mogelijke overdracht van de buitenbaden.

Bij overname van de zwembaden wordt een plan opgesteld waarin afspraken worden gemaakt over de wijze en het tijdstip van de overdracht.

Bij sluiting wordt een voorstel gedaan over de ontmanteling en eenmalige kosten hiervan.

3.5.2.4 Beslispunten

De Brink, Zelhem

We zijn nog in overleg met de Conégroep. De verwachting is niet dat er een sluitende exploitatie mogelijk is zonder een aanzienlijke structurele gemeentelijke bijdrage en/of een eenmalige bijdrage. Waarschijnlijk zal het overleg leiden tot een plan om de accommodatie te sluiten. Dit zal leiden tot een besparing in de begroting van € 370.000 (exclusief doorbelasting overhead gemeentelijke organisatie).

Zwembaden Steenderen en Hengelo

In overleg met de gebruikers (inwoners) van de openluchtbaden in Steenderen en Hengelo en de lokale dbo's wordt de haalbaarheid onderzocht van de exploitatie van de openluchtbaden zonder een gemeentelijke bijdrage en/of afkoopbedrag. Als dat niet mogelijk is wordt een plan ontwikkeld dat gericht is op sluiting van de accommodaties. In beide gevallen leidt dit tot een besparing in de begroting van € 316.000 (exclusief doorbelasting overhead gemeentelijke organisatie).

3.5.2.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.5.2.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Accommodaties	De zwemaccommodaties worden onafhankelijk gemaakt van gemeentelijke bijdragen of geprivatiseerd.

3.5.3 Voorstel 2 - Zwembaden (particulier)

3.5.3.1 Inhoud maatregel

Het openluchtbad in Vorden is in eigendom en beheer bij een stichting. Deze accommodatie krijgt een gemeentelijke bijdrage in de exploitatie. De visie gaat uit van één buitenbad als basisniveau. De instandhouding van zwembaden wordt overgelaten aan (markt)partijen. Dat betekent dat de zwembaden onafhankelijk van een gemeentelijke subsidie kunnen bestaan. Deze visie geldt als uitgangspunt bij de besprekingen met de stichting. De stichting heeft verzocht om een garantstelling voor een lening om investeringen te kunnen doen.

¹ Over Zwembad In de Dennen is een apart voorstel opgenomen.

Maatregel is het beëindigen van de gemeentelijke subsidie aan zwembad 'In de Dennen' in Vorden.

Voordelen

- Geen structurele lasten voor de gemeente

Nadelen

- De kosten voor gebruikers van het zwembad kunnen stijgen.
- Er bestaat een kans dat het zwembad niet zonder gemeentelijke bijdrage open kan blijven.

3.5.3.2 Risico's/kanttekeningen

- Het zwembad is altijd in handen geweest van een private partij
- Het risico bestaat dat het de stichting niet lukt om het zwembad zonder gemeentelijke subsidie exploitabel te houden
- Naast de gemeentelijke zwembaden zijn er nog een aantal zwembaden bereikbaar voor inwoners van Bronckhorst, zoals bijvoorbeeld buitenzwembad Hessenbad, therapeutisch zwembad Zonnewater in Hoog-Keppel, therapeutische zwembaden bij fysiotherapiepraktijken, campings met baden, de zwembaden in Doesburg, Lochem, Doetinchem en Zutphen, buitenbaden in Almen en Laren, Steenderen en Hengelo².
- Er zijn andere mogelijkheden om de exploitatie te verbeteren: unieke ligging, relatie met recreatie en toeristische voorzieningen.

3.5.3.3 Planningen en termijnen

- Stichting 'In de Dennen' komt begin mei met een plan. Op basis daarvan kan een planning worden gemaakt voor verdere uitwerking.

3.5.3.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- in overleg met de stichting In de Dennen afspraken te maken die leiden tot een exploitatie van het zwembad zonder gemeentelijke bijdrage en/of afkoopbedrag wat leidt tot een besparing van € 168.000.
- te onderzoeken of een garantstelling voor een lening in samenspraak met de stichting waarborgfonds tot een mogelijkheid behoort.
- als dit niet lukt, zal de gemeente een voorstel doen aan de stichting voor het beëindigen van de subsidie.

3.5.3.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.5.3.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Zwembaden	Privatisering is niet nodig, wel het financieel onafhankelijk maken.

² Over de zwembaden in Steenderen en Hengelo is in de voorgaande paragraaf geschreven.

3.5.4 Voorstel 3 - Sporthallen en gymzalen

3.5.4.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Op dit moment zijn er 7 sporthallen (5 gemeente) en 6 gymzalen (4 gemeente) in Bronckhorst. Gelet op de aanwezige roosterruimte en de demografische ontwikkelingen kan op voorhand geconcludeerd worden dat het aantal sporthallen en gymzalen kan afnemen zonder dat de mogelijkheid om overdekt te sporten in het gedrang komt. Wij willen vaststellen uit hoeveel sporthallen en gymlokalen het basisoniveau moet bestaan. Deze aantallen willen we nog nader onderzoeken, door te onderzoeken wat de te verwachten toekomstige bezettingsgraad van de overdekte sportaccommodaties is. De financiële middelen zullen op deze hoeveelheid sporthallen en gymzalen worden afgestemd. Wel willen we de rol voor de gebruikers vergroten voor wat betreft het beheer en onderhoud van de sporthallen en gymzalen. De instandhouding van meer sporthallen of gymzalen wordt overgelaten aan (markt)partijen. Mocht hierdoor de bezetting van accommodaties waarvoor de gemeente zich verantwoordelijk voelt zeer laag worden, kan het in stand houden daarvan ter discussie komen. De gemeente houdt haar verantwoording met betrekking tot het bewegingsonderwijs.

Inmiddels heeft de gemeente nog 4 sporthallen en 3 gymzalen in eigendom (verandering t.o.v. TBB-visie: privatisering Hessenhal + gymzaal Hengelo wordt afgebroken).

Met de betrokken partijen (m.n. sportverenigingen, scholen, dbo's en pachters) is gesproken over de uitwerking van de visie en wat dat betekent voor verenigingen en accommodaties. De betrokken partijen is gevraagd na te denken over de toekomst en hoe inhoud kan worden gegeven aan de visie. Uit deze gesprekken is gebleken dat partijen initiatieven ontwikkelen om de exploitatie van de accommodaties te verbeteren. Daarbij is aan de betrokken partijen een financieel kader meegegeven (in totaal een bezuiniging op de exploitatie van de sporthallen en gymzalen van € 200.000). Partijen kunnen onderzoeken wat dit voor hen betekent en welke mogelijkheden er zijn om de taakstelling te realiseren. De gemeente stuurt hierbij wel op een goede spreiding en bezettingsgraad van de binnensportaccommodaties.

De maatregel is om ruimte te bieden aan initiatieven en te onderzoeken wat dit betekent voor de exploitatie en spreiding van de sporthallen / gymzalen in Bronckhorst.

Voordelen

- Er wordt ruimte geboden voor eigen verantwoordelijkheid en initiatief. De betrokken partijen nemen hierin duidelijk een rol, hierdoor ontstaat draagvlak.
- Minder gemeentelijk kosten voor de exploitatie van de sporthallen/gymzalen.

Nadelen

- Op dit moment is nog onduidelijk wat het bestaansrecht is van alle accommodaties.

3.5.4.2 Risico's/kanttekeningen

- Er moeten nog diverse ontwikkelingen in beeld worden gebracht, zoals bezettingsgraad en de verschuiving van de doelgroep jeugd naar de doelgroep ouderen in relatie tot het gebruik.
- Bij uiteindelijke besluitvorming wordt ook gekeken naar spreiding en kwaliteit van de sporthallen / gymzalen.
- In het voorstel ligt het accent op een gewijzigd beheer met een nadrukkelijk rol voor de gebruikers.
- De gemeente houdt wel haar verantwoordelijkheid voor het bewegingsonderwijs.

- Op dit moment is er bij de betrokken partijen initiatief en bereidheid om mee te werken. Voor de lange termijn is dit onzeker.
- De besparingen betreffen voor een groot deel loonkosten, deze zijn niet direct realiseerbaar.

3.5.4.3 Planningen en termijnen

Op basis van de uitkomsten van de gesprekken met de betrokken partijen wordt een plan opgesteld. In dat plan wordt aangegeven welke binnensportaccommodaties in de toekomst kunnen blijven bestaan.

3.5.4.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- ruimte te bieden aan de initiatieven van gebruikers, dbo's en pachters en te onderzoeken wat dit betekent voor de exploitatie en spreiding van de sporthallen / gymzalen in Bronckhorst
- als taakstelling een verlaging van de exploitatietekorten te realiseren van tenminste € 50.000 per deelgebied (Vorden, Steenderen, Zelhém en Hengelo), wat op termijn leidt tot een besparing van tenminste € 200.000 in de exploitatie en waar mogelijk geheel terug te treden.

3.5.4.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.5.4.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Accommodaties	Op termijn minder gemeentelijk beheer voor sporthallen/gymzalen

3.5.5. Voorstel 4 - Voetbalvelden (+korfbalvelden)

3.5.5.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

Op dit moment zijn er 13 voetbalaccommodaties (2 particulier) en 1 korfbalaccommodatie. Gelet op de demografische ontwikkelingen, zal het aantal en/of omvang van de buitensportaccommodaties afnemen. Momenteel werken de verenigingen plannen uit waarbij uitgegaan wordt van eigen beheer, het eenmalig ontvangen van een "bijdrage" en het vervolgens zonder gemeentelijke middelen in stand houden van de buitensportaccommodaties. De gemeente stuurt op overdracht van eigendom, beheer en onderhoud van velden, accommodaties en groenvoorzieningen. Wij bieden ruimte aan de verenigingen om het proces dat nu in gang is gezet te voltooien.

Toekomstvisies verenigingen

Wij hebben de verenigingen in de zomer van 2011, ter voorbereiding op de privatisering, gevraagd een toekomstvisie te maken. Hiervoor hebben wij de verenigingen ondersteuning door de Gelderse Sport Federatie aangeboden. Vrijwel alle verenigingen hebben met ondersteuning van de GSF een visie ontwikkeld.

Uit de ingeleverde visies blijkt dat ongeveer de helft van de verenigingen zonder al te veel problemen geprivatiseerd kan worden. Veelal hebben deze verenigingen hierop al

geanticipeerd. Wij concluderen dat twee tot drie verenigingen het door de privatisering erg lastig zullen krijgen. Deze verenigingen zullen waarschijnlijk (op de huidige wijze) op lange termijn niet kunnen voortbestaan. In die gevallen vinden wij het onverantwoord financiële middelen beschikbaar te stellen. De resterende verenigingen zullen aanvullende maatregelen moeten treffen voor een zelfstandig voortbestaan na privatisering. Denk hierbij aan samenwerken op het gebied van inkoop van onderhoud etc.

Uitwerking

De TBB-visie gaat uit van eigen beheer door verenigingen, het eenmalig ontvangen van een bijdrage en het vervolgens zonder gemeentelijke middelen in stand houden van de buitensportaccommodaties. Concreet gaat het om: de overdracht van het eigendom, het beheer en het onderhoud van speel- en trainingsvelden met speltechnische voorzieningen, groenvoorzieningen en van de kleedaccommodaties, inclusief ondergronden. Voor de afkoop zijn de volgende varianten uitgewerkt:

modellen afkoop veldonderhoud									
besluit 21 juni 2011 speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop € 75.000		speel- en trainingsvelden in 2020, afkoop 5 jaar € 70.000		speel- en trainingsvelden in 2020, afkoop 3 jaar € 42.000		speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop 3 jaar € 42.000		speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop 5 jaar € 70.000	
aantal	bedrag	speel- veld	bedrag	speel- veld	bedrag	speel- veld	bedrag	speel- veld	bedrag
37,5	2.812.500	27,5	1.925.000	27,5	1.155.000	35,5	1.491.000	35,5	2.485.000

Wij kiezen er nadrukkelijk voor de afkoop te koppelen aan de verwachte krimp en de gevolgen hiervan voor de behoefte aan speelvelden van de buitensportverenigingen. Om die reden stellen wij voor om voor de afkoop uit te gaan van het in 2011 benodigde aantal speelvelden. De onderhoudskosten van de velden van VV Vorden en Pax zijn hoger dan gemiddeld, omdat op basis van het huidige ledenaantal/teams de druk op de velden groot is. Bij het bepalen van de afkoop gaan wij uit van het huidige aantal speelvelden aangevuld met een aanvullend bedrag van € 2.000 per speel- en trainingsveld per jaar. Hiermee compenseren wij de extra onderhoudskosten door de hoge speeldruk.

Het beschikbaar stellen van het afkoopbedrag is afhankelijk van de toekomstvisie van de verenigingen. Alleen verenigingen die duurzaam zelfstandig kunnen voortbestaan dan wel samenwerkingsverbanden of fusies aangaan ontvangen van ons een afkoopbedrag

Bij het bepalen van de afkoop zijn wij uitgegaan van een inverdieneffect (van 10%) bij de verenigingen door de inzet van vrijwilligers. Dit percentage is ook gebruikt bij het Hessenbad.

Het eigendom van de ondergronden van de sportcomplexen kunnen voor een symbolisch bedrag (€ 1,00) aan de verenigingen worden overgedragen. Gekozen kan dan worden voor een eigendomsoverdracht met teruglevergarantie, waardoor de velden bij het beëindigen van de vereniging in overleg (of automatisch) weer teruggaan naar de gemeente. De kosten van de overdracht worden geraamd op € 120.000.

De nog resterende kantine- en kleedgebouwen kunnen aan de verenigingen worden overgedragen. Dit is de afgelopen jaren bij andere verenigingen ook gedaan. Daarbij kan een afkoopsom gehanteerd worden die gebaseerd is op de meest recente onderhoudsplanning (maart 2011), waarbij het onderhoud over een periode van 4 jaar wordt afgekocht.

De totale kosten van de privatisering zien er als volgt uit:

Totale kosten					
	speel- en trainingsvelden in 2012, afkoop (€ 75.000)	alleen aantal velden in 2020, afkoop 5 jaar (€ 70.000)	speel- en trainingsvelden in 2020, afkoop 3 jaar, (€ 42.000)	speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop 3 jaar, (€ 42.000)	speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop 5 jaar, (€ 70.000)
afkoop veldonderhoud	2.812.500	1.925.000	1.155.000	1.491.000	2.485.000
afkoop gebouwen	122.000	122.000	122.000	122.000	122.000
kosten grondoverdracht	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000
restantboekwaarde	728.256	728.256	728.256	728.256	728.256
totaal	3.782.756	2.895.256	2.125.256	2.461.256	3.455.256

Als gevolg van het onttrekken van middelen uit de Algemene reserve moet structureel rekening worden gehouden met een rentederving. Uitgaande van de verschillende opties is dit in onderstaande tabel uitgewerkt.

speel- en trainingsvelden in 2012, afkoop € 75.000	alleen aantal velden in 2020, afkoop 5 jaar	speel- en trainingsvelden in 2020, afkoop 3 jaar	speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop 3 jaar	speel- en trainingsvelden in 2011, afkoop 5 jaar
189.138	144.763	106.263	123.063	172.763

In onderstaand overzicht staat de structurele besparing op de jaarlijkse bruto-exploitatielasten in de meerjarenbegroting (MJB) als gevolg van de privatisering. Dit is:

- zonder rekening te houden met het niet meer verstrekken van subsidies aan de verenigingen
- zonder rekening te houden met de rentederving
- inclusief de taakstelling voor de apparaatskosten

Besparingen buitensport in de MJB			
2012	2013	2014	2015
362.298	361.324	360.314	359.304

Deze jaarlijkse bruto-exploitatielasten kunnen voor het bepalen van het ‘inverdieneffect’ in verhouding tot de af te boeken kosten (investering) geplaatst worden. Bij de variant van € 70.000 per veld is dat bijna 8 jaar, bij de variant van € 42.000 per veld is dat bijna 6 jaar. De apparaatskosten binnen de functie buitensport (in 2011 € 167.400) bestaat uit formatie binnen de afdelingen Beheer (kantoor en uitvoering) en Ontwikkeling en een deel tractie.

3.5.5.2 Risico's/kanttekeningen

- Het betreft hier deels een bezuiniging op loon- en tractie kosten
- Er is een voorzichtig draagvlak voor privatisering bij de verenigingen, gebaseerd op een afkoopbedrag van € 15.000 per speel- of trainingsveld. Dit draagvlak is gebaseerd op de in het beheerplan genoemde onderhoudskosten van de nu aanwezige velden en een afkoopperiode van 5 jaar. Op basis van de TBB-visie en de financiële situatie wordt nu uitgegaan van een lager afkoopbedrag (€ 14.000). Gezien het draagvlak bij verenigingen kiezen wij voor een afkoopperiode van 5 jaar.
- De terugleververplichting van de ondergrond van gebouwen kan voor verenigingen een belemmering vormen voor het verkrijgen van een hypotheek waarbij de ondergrond als onderpand dient. Er is wel de mogelijkheid van garantstelling door de Stichting Waarborgfonds Sport, waarbij de gemeente voor 50% garant staat.
- Er is een aantal verenigingen die te maken krijgt met een combinatie van maatregelen; privatisering, het stopzetten van de waarderingssubsidie en het stoppen met de inzet van vrijwilligers bij de inzameling van oud papier.
- De gemeente draagt zorg voor een verantwoorde overdracht van kennis over onderhoud van velden en aanbestedingen.

3.5.5.3 Planningen en termijnen

Wij streven naar overdracht met ingang van 1 januari 2013. In een aantal situaties kiezen wij, in overleg met de verenigingen mogelijk voor een ander moment. Bijvoorbeeld als er sprake is met samenhang met andere ontwikkeling zoals fusie of een relatie binnen sportaccommodaties.

3.5.5.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om voor de volledige privatisering van de buitensportaccommodaties de navolgende uitgangspunten te hanteren:

- afkoop beheer en onderhoud van de velden, groenvoorzieningen en speltechnische voorzieningen te baseren op het benodigde aantal speel- en trainingsvelden in 2011 en hierbij nadrukkelijk de toekomstvisie van de verenigingen te betrekken.
- het afkoopbedrag per speel- en trainingsveld per jaar te bepalen op € 14.000 en het afkoopbedrag uit te keren over een periode van 5 jaar. Voor PAX en Vorden wordt dit bedrag met € 2.000 per speel- of trainingsveld verhoogd ter compensatie van de extra onderhoudskosten als gevolg van de hoge speeldruk
- de afkoop beheer en onderhoud gemeentelijke accommodaties te baseren op de meerjaren onderhoudsplanning van maart 2011
- overdracht eigendom ondergrond velden, accommodaties en groenvoorzieningen “om niet”, en hieraan een verplichting tot teruglevering te verbinden

3.5.5.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.5.5.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Buitensportaccommodaties	De privatiseringsgedachte van de afgelopen jaren wordt voorgezet.

3.5.6. Voorstel 5 - Dorpscentra

3.5.6.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

De gemeente heeft geen rol in de exploitatie van dorpscentra. Dat betekent dat dorpscentra als zodanig geen onderdeel vormen van het basisniveau van maatschappelijke accommodaties. De aanwezigheid van een (markt)partij die de accommodatie wil overnemen bepaalt de spreiding. Wel blijft als randvoorwaarde bestaan, dat inwoners van Bronckhorst voldoende gelegenheid blijven hebben om elkaar te ontmoeten.

In november 2010 heeft de raad besloten om de subsidies aan de dorpscentra te beëindigen. Dit heeft effect op de exploitatie van de dorpscentra. Wij stellen voor hen meer mogelijkheden te bieden om op eigen kracht een positieve exploitatie te realiseren. De maatregel is om te onderzoeken of een verruiming van horecamogelijkheden voor de dorpscentra mogelijk is.

Voordelen

- Beter mogelijkheden voor dorpscentra om een sluitende exploitatie te realiseren.

Nadelen

- Mogelijke concurrentie met andere horecaondernemers.

3.5.6.2 Risico's/kanttekeningen

- Er is nog geen duidelijkheid voor de dorpscentra over de uitkomsten van het onderzoek naar de verruiming van de horecamogelijkheden. De uitkomsten kunnen voor hen ook negatief uitpakken.
- Enkele dorpscentra kunnen de komende jaren problemen krijgen met de exploitatie. Die problemen kunnen zich ook voordoen als de gemeentelijke subsidie in stand blijft.

3.5.6.3 Planningen en termijnen

De raad heeft besloten om de subsidies aan de dorpscentra te beëindigen per januari 2014. Het is wenselijk om het onderzoek en besluitvorming over de mogelijkheden om de horecamogelijkheden voor dorpscentra te verruimen, uiterlijk september 2012 af te ronden. De dorpscentra hebben dan nog ruim een jaar de tijd om hun bedrijfsvoering aan te passen.

3.5.6.4 Beslispunten

De verruiming van de horecamogelijkheden van dorpscentra te onderzoeken.

3.5.6.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.5.3.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Maatschappelijke accommodaties	Geen verandering ten aanzien van eerder gemeentelijk beleid.

3.6 Thema Ruimte

3.6.1 Kader

In de TBB-visie staan de volgende kaders:

- ontwikkelen nieuwe instrumenten om verrommeling platteland te voorkomen
- digitale ontsluiting van buitengebied noodzakelijk
- stimuleren en mogelijk maken van duurzaamheidsmaatregelen
- voor duurzaamheidsmaatregelen zoveel mogelijk regionale samenwerking.

3.6.2 Voorstel 1 - Plattelandsontwikkeling/natuur en landschap

Kader uit de TBB-visie

De plattelandsontwikkeling baart ons zorgen. Enerzijds zien we een (tijdelijke?) krapte aan landbouwgronden, mede veroorzaakt door de behoefte aan alternatieve brandstoffen, aan de andere kant zien we door terugloop van (Europese) subsidies en de marktontwikkelingen steeds meer agrarische bedrijven in problemen komen. Op dit moment geldt dit vooral voor de varkenssector, maar het is niet zeker dat het daartoe in de toekomst beperkt blijft. Ook op dit gebied speelt de demografische ontwikkeling een rol. Door vergrijzing, gebrek aan opvolging en het wegtrekken van jongeren, in combinatie met weinig rooskleurige economische vooruitzichten, worden veel bedrijven niet meer voortgezet door een volgende generatie.

In combinatie met het feit dat het Bronckhorster landschap zich niet echt leent voor grootschalige bedrijven op de schaal die voor hedendaagse bedrijfsvoering noodzakelijk is, heeft dit grote gevolgen voor de betrokken ondernemers en voor de ontwikkeling van het platteland. Zoals aangegeven is het niet meer mogelijk saneringen te 'financieren' met woningbouw. We zullen nieuwe instrumenten moeten ontwikkelen om het verrommelen van het platteland te voorkomen en een goed beheer ervan te waarborgen. De gemeente kan bijvoorbeeld ruimte bieden aan multifunctionaliteit van agrarische bedrijven.

Daarnaast is het digitaal ontsluiten van buitengebied en kernen noodzakelijk om ruimte te bieden aan ontwikkelingen op het terrein van economie (bedrijvigheid) en zorg (virtuele zorg).

3.6.2.1 Inhoud maatregel

Plattelandsontwikkeling is een proces van integrale, gebiedsgerichte aanpak. Op het deelterrein van natuur en landschap is er sprake van wettelijke taken op het gebied van Flora en Fauna en de advisering Natuur en Landschap (o.a. bij planologische procedures).

Scenario 1: Continueren

Naast de uitvoering van de wettelijke taken bestaan de gemeentelijke taken uit het met elkaar in samenhang brengen van diverse projecten. Dit zijn hoofdzakelijk projecten vanuit het uitvoeringsprogramma LOP (Landschaps Ontwikkelings Plan). (o.a. Dorpen in het landschap incl. de ommetjes, gemaalwoning Bronckhorst + beeldenroute Bronckhorst, verbinding Bronckhorst en Brummen, toepassing functieveranderingbeleid waardoor nieuwe economische dragers). De gemeente heeft hierin een makelaars- en enthousiasmerende rol.

Met gemeentelijke middelen kunnen bijdragen en subsidies van andere partijen binnengehaald worden om projecten / gebiedsprocessen / beleidsplannen, tot uitvoering te brengen. Projecten kunnen een stimulerende werking hebben voor nieuwe economische mogelijkheden platteland. Daarnaast is er ruimte om in te spelen op regionale samenwerking en afstemming. Het betreft hier een gezamenlijke aanpak LOP met de gemeenten Lochem en Zutphen.

Scenario 2: Stoppen

Stoppen met plattelandontwikkeling kan niet voor wat betreft de wettelijke taken. Stoppen met de projecten (hoofdzakelijk vanuit het LOP) levert een besparing in formatieve en financiële zin op. Nadeel is dat bij het ontbreken van gemeentelijke cofinanciering ook bijdragen en subsidies van derden (Provincie, Rijk, Brussel, en anderen) verdwijnen. Vermindering van de omzet en ontwikkeling in het buitengebied door het wegvallen van projecten zoals genoemd onder scenario 1. Afname van mogelijkheden en initiatieven voor verbreding in buitengebied /nw. economischer dragers (waaronder ook werkzaamheden voor Agrarische natuurvereniging). Geen of minder onderhoud heeft effect op de kwaliteit van het landschap (terugloop kwaliteit, risico op verrommeling). Als buurgemeenten wel doorgaan kunnen buurgemeenten aantrekkelijker worden (voor ondernemers) dan Bronckhorst.

Scenario 3: Muteren +

Ruimere mogelijkheden bieden en daarin een concrete financiële bijdrage aanbieden en/of personele inzet vergroten om in te kunnen spelen op demografische ontwikkelingen, afnemende bijdragen in GLB-kader (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) en stimuleren nieuwe economische dragers in buitengebied. Nadelig effect is de hogere inzet van middelen en formatie.

Scenario 4: Muteren –

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken wordt slechts een deel van de projecten (alleen de belangrijkste na weging) die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma LOP opgepakt en uitgevoerd. Er worden meer taken aan de markt overgelaten. Minder gemeentelijke inzet betekent minder genereren van bijdragen en subsidies en minder omzet. Een lager ambitieniveau van de gemeente kan resulteren in het afkalven van plattelandontwikkeling. Reductie van 0,5 fte wordt nog acceptabel geacht. De taken binnen de GPL (Gemeentelijke Projecten Landschapselementen) regeling aan de markt overlaten en dus niet meer als gemeente zelf uitvoeren waardoor de regeling beperkt blijft tot alleen een financiële bijdrage.

3.6.2.2 Risico's/kanttekeningen

- Het risico bij stoppen is vermindering plattelandontwikkeling. Dit kan leiden tot minder kwaliteit (verpaupering en leegstand).

3.6.2.3 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- voor het beleidsveld plattelandontwikkeling te kiezen voor het scenario Muteren -.
- de uitvoering van de GPL-regeling op afstand te zetten en een vacature niet meer volledig in te vullen, wat leidt tot een besparing van € 25.000 (0,5 fte).

3.6.2.4. Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.2.5 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Plattelandontwikkeling	De gemeente werkt samen met de betrokken organisaties en rekening houdend met trends en ontwikkelingen en gelet op kansen en bedreigingen aan oplossingen voor het platteland.

3.6.3 Voorstel 2 - Milieu en duurzaamheid

Kader uit de TBB-visie

De gemeente richt zich op het stimuleren en mogelijk maken van duurzaamheidsmaatregelen. Daarbij zoekt de gemeente zoveel mogelijk regionale samenwerking.

Milieu/duurzaamheid

Duurzaamheid is niet alleen een zaak van de overheid. De samenleving als geheel, burgers, ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten is, en voelt zich ook steeds meer verantwoordelijk. De rol van de overheid verandert van initiator naar regisseur en facilitator. Lokale initiatieven leveren een bijdrage aan een duurzaam klimaat. Gemeenten, provincies en waterschappen willen daar werk van maken. Daarvoor hebben zij samen met de rijksoverheid een klimaatagenda 2011-2014 opgesteld. De Klimaatagenda beoogt lokale en regionale dynamiek op gang te houden. Duurzaamheid betreft alle maatschappelijke sectoren. Lokaal en regionaal klimaatbeleid betekent daarom werken over een breed front.

3.6.3.1 Inhoud maatregel

Scenario 1: Continuëren

Op het gebied van milieu en duurzaamheid zijn afval, geluid en bodem wettelijke taken. Voordelen van het continuëren zijn meer kansen op subsidies, meer economische mogelijkheden en kansen om het landschap te benutten voor projecten als biomassa, covergisting en zonnepanelen. Bij continuëren kan de gemeente blijven inzetten op haar eigen rol en op regionale samenwerking. Naast bovengenoemde wettelijke taken werkt de gemeente aan duurzaamheid/klimaat. Naast de wettelijke taak waar ca 13.000 per jaar mee gemoeid is hebben de andere kosten een relatie met afvalinzameling die via het tarief worden verhaald en besteden we 0,5 fte aan ureninzet voor duurzaamheid/klimaat.

Voordelen

- We doen als gemeente actief mee aan het duurzaam maken van de gemeente.

Nadelen

- Kost budget via ureninzet.

Scenario 2: Stoppen

Volledig stoppen met milieu en duurzaamheid kan niet door de wettelijke taken die er zijn. De gemeente heeft wel ruimte in de beleidsvrije taken. Dit zijn werkzaamheden op gebied van duurzaamheid/klimaat.

Voordelen

- Besparing voor de gemeente.
- Het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers door een zich terugtrekkende overheid op dit gebied. Besparing € 25.000,00 (0,5 fte).

Nadelen

- Het mislopen van subsidies op provinciaal, landelijk en Europees niveau.
- De duurzaamheidsdoelstellingen uit het milieubeleid worden niet gehaald.
- Trends en ontwikkelingen kunnen niet meer door de gemeente gevolgd worden.
- Burgerinitiatieven worden niet meer door de gemeente gestimuleerd door het wegvallen van subsidies.
- Samenwerking met andere gemeenten en overige partijen valt weg.
- Scholen moeten zelf zorgen voor Natuur en Milieu educatie (NME).
- De gemeente heeft dan geen stimulerende rol op een gezonde leefomgeving.

Scenario 3: Muteren +

Dit scenario behelst zijn ruimere mogelijkheden om meer kansen te benutten voor duurzaamheid, het kunnen inspelen op afnemende bijdragen door derden en het kunnen stimuleren van innovatie en duurzame economie door middel van voorfinanciering van projecten die zich op langere termijn terugverdienen (bijv. de initiatieven van de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij = AGEM). Door te kiezen voor de opdracht van terugverdienen kost dit de gemeente alleen de genoemde ambtelijke inzet.

Scenario 4: Muteren –

Naast het uitvoeren van de wettelijke taken wordt een deel van de projecten binnen de beleidsvrije ruimte van de gemeente uitgevoerd.

Voordelen

- Een voordeel van het inperken van de beleidsvrije taken is dat er meer regionaal samengewerkt moet worden, de organisatie wordt gedwongen efficiënter en effectiever te werken, de gemeente neemt een meer teruggetrokken rol in.
- Door het lagere leerlingenaantal en het vragen van een eigen bijdrage van de scholen voor NME wordt de financiële bijdrage minder.

Nadelen

- Minder kunnen ondersteunen van initiatieven
- Het naar beneden moeten bijstellen van onze milieudoelstellingen
- De vermindering van kennis en ervaring binnen de organisatie
- Niet mee kunnen doen aan de ontwikkeling Achterhoekse Groene EnergieMaatschappij (AGEM).

3.6.3.2 Risico's/kanttekeningen

- Wettelijke taken moeten doorgang vinden.
- Bij geen structurele middelen meer ter beschikking stellen aan milieu/duurzaamheid kan op dit terrein minder geanticipeerd worden op de toekomstige ontwikkelingen, zoals AGEM, zonnepanelen en duurzaamheidoplossingen.

3.6.3.3 Planningen en termijnen

De voorgestelde maatregelen kunnen direct ingaan (wel rekening houden met juridische kaders – afbouw subsidie)

3.6.3.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- voor het beleidsveld milieu (wettelijke taken) kiezen voor het scenario Continueren.
- voor het beleidsveld milieu / duurzaamheid (= AGEM initiatieven) te kiezen voor het scenario Muteren+ (= alleen voorfinanciering)
- voor de middelen natuur en milieueducatie (NME) kiezen voor scenario Muteren– (Vanuit de filosofie dat we ook boomfeestdag en technieklokaal niet meer ondersteunen). Dit levert een besparing op van € 37.000,00. Een gefaseerde invoering is mogelijk.

3.6.3.5. Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.3.6. Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Milieubeleid	Er wordt ingezet op de ontwikkeling van duurzaamheidsmaatregelen met de mogelijkheden van regionale samenwerking.

3.6.4 Voorstel 3 - Volkshuisvesting

In de TBB-visie zijn de volgende kaders geformuleerd:

- terughoudendheid met nieuwe bouwinitiatieven
- door demografie verandert de vraag naar woningtypen
- een stimulerende en randvoorwaardelijke rol in woningaanpassing naar wensen vanuit de demografische ontwikkeling

Er wordt geanticipeerd op de demografische ontwikkelingen door regionale samenwerking in de vorm van de uitvoering van de regionale woonvisie en op het gebied van plattelandsontwikkeling (LOP).

Kader uit de TBB-visie

Woningbouw

Hier doen zich twee belangrijke ontwikkelingen voor: ter voorkoming van leegstand en waardedaling van de woningvoorraad dient terughoudend omgegaan te worden met nieuwe bouwinitiatieven. Gekeken moet worden of de woningvoorraad op langere termijn –in samenwerking met de betreffende partners- mogelijk verkleind kan worden (bijvoorbeeld door het afstoten van afgeschreven woningen door de woningcorporaties i.p.v. renovatie). Door de demografische ontwikkelingen zal de vraag naar woningtypen veranderen. Er zullen meer woningen voor alleenstaanden en mensen met een beperking moeten komen. Uitgaande van een zo lang mogelijke zelfstandigheid van de bewoners zullen woningen hier beter bij aan moeten sluiten. Met andere woorden; er moet zoveel mogelijk levensloopbestendig gebouwd en aangepast worden. Gelet op de terughoudendheid bij nieuwbouw moet die aanpassing in de bestaande voorraad plaatsvinden. De gemeente kan ten opzichte van particulieren en woningcoöperaties een stimulerende en randvoorwaardelijke rol vervullen. Hier ligt ook een eigen verantwoordelijkheid van de inwoner/woningbezitter. De gemeente gaat inwoners bewust maken van die verantwoordelijkheid.

3.6.4.1 Inhoud maatregel

Bij de totstandkoming van de eerste regionale woonvisie voor de regio Achterhoek is duidelijk geworden wat de terugloop van de bevolking en vooral de gezinsverdunding voor effect heeft op de woningmarkt. Voor Bronckhorst is een quotum vastgesteld van netto 385 woningen. Daarnaast is er sprake van vergrijzing: momenteel is 19,6% van de inwoners van de Bronckhorst 65 jaar of ouder, in 2020 zal dit 27,7 % zijn en in 2030 35,8 %. De groei van het aantal ouderen en daarmee de groeiende vraag naar geschikte woningen is niet in de nieuwbouw op te vangen. Veel van de bestaande eengezinswoningen zijn ongeschikt voor bewoning op latere leeftijd al dan niet met een zorgvraag. Er ligt dus een grote opgave in het geschikt maken van de bestaande woningvoorraad. De ambitie van Bronckhorst is gericht op het behouden en verbeteren van de kwaliteit van het wonen voor de huidige en toekomstige inwoners van onze gemeente. We werken samen met (zorg)partners over de gewenste locaties van zorgwoningen.

Maatregel 1: volkshuisvesting

Voor volkshuisvesting beperkt de gemeentelijk rol zich tot ambtelijke inzet. het takenpakket van de gemeente binnen deze formatie.

Scenario 1: Continueren

Taken Volkshuisvesting handhaven

Wettelijke taken zijn onder andere het in beeld brengen van de omvang en samenstelling van de woningvoorraad, het gebruik en de bezetting van de woningen, verslaglegging over woningtoevoegingen. Voor een groot deel betreft het monitoring- en verantwoordingstaken. Monitoring is gezien de zeer beperkte nieuwbouwmogelijkheden een essentieel onderdeel geworden van de werkzaamheden. Monitoring vormt de basis voor beleidskeuzes en is belangrijk voor het vroegtijdig in beeld brengen van toekomstige probleemgebieden.

Beleidsvrije taken zijn bijvoorbeeld uitvoering afspraken actieprogramma regionale woonvisie, opplussen, verduurzaming, intrekkingbeleid, dubbele bewoning, leefbaarheid, woonservicegebieden, enz.

De omslag van groeidenken naar aandacht voor de bestaande woningvoorraad vergt een geheel nieuwe werkwijze. Daarnaast is het zo dat de woningmarkt niet ophoudt bij de gemeentegrens. Regionale samenwerking en afstemming van beleid is noodzakelijk. Tot slot werpt ook de economische crisis een ander licht op de woningmarkt. Al met al zijn dit argumenten om de huidige taken voor volkshuisvesting ongewijzigd te handhaven.

Scenario 2: Stoppen

Stoppen met de taken op het terrein van Volkshuisvesting

Volledig stoppen met de taak volkshuisvesting is niet mogelijk gezien de wettelijke verplichting die volgt uit de woningwet. Zie ook scenario 1.

Voordelen

- Voordelen van het stoppen met overige volkshuisvestingtaken zijn van financiële aard (0,5 fte) en de daarmee ontstane eigen verantwoordelijkheid voor inwoners en de "markt" door marktwerking.

Nadelen

- Een belangrijk nadeel is dat er dan geen mogelijkheden meer zijn voor de uitvoering van het actieprogramma vanuit de regionale woonvisie. Daarnaast is er dan geen ruimte meer om in te spelen op de vele ontwikkelingen, zowel demografisch als op de woningmarkt en in de corporatiewereld, er is geen controle/monitoring en daarmee geen sturingsmogelijkheden met als gevolg bouwen voor leegstand, verpaupering en waardedaling. Het bouwen overlaten aan de markt heeft als risico teveel en kwalitatief verkeerd bouwen. Dit heeft tot gevolg dat de corporaties niet meer investeren in onze gemeente. We hebben geen mogelijkheden om prestatie afspraken met de corporaties uit te voeren, lopende regionale trajecten moeten worden stopgezet en er is geen aansluiting met regiogemeenten op het gebied van het wonen en de woningmarkt houdt niet op bij de gemeentegrens
- Het stoppen met volkshuisvestingsbeleid en begeleiding heeft op langere termijn ook negatieve gevolgen. Schade die we lijden als gevolg van verpaupering en leegstand waardoor we in de toekomst woningen zullen moeten opkopen om ze vervolgens uit de markt te kunnen nemen om er een andere functie aan te geven.
- Verpaupering, leegstand en waardedaling lijden ertoe dat Bronckhorst in de toekomst geen aantrekkelijke gemeente meer is om naartoe te verhuizen of in te blijven wonen.

Scenario 3: Muteren–

Taken volkshuisvesting anders of minder uitvoeren

Dit betreft alleen de taken die binnen de beleidsvrijheid van de gemeente vallen. Dit betreft ongeveer de helft van de gemeentelijke taken op dit terrein.

Voordelen

- Een besparing voor de gemeente door minder ambtelijke inzet.
- Er ontstaat meer eigen verantwoordelijkheid voor “de markt” en onze inwoners.

Nadelen

- Minder mogelijkheden voor monitoring/sturing.
- Niet mee kunnen doen aan de samenwerking tussen de regiogemeenten op het gebied van wonen. Zie hiervoor de regionale woonvisie.
- Door beperkte monitorings- en sturingsmogelijkheden is er een risico op meer leegstand, verpaupering en waardedaling.
- Beperkte uitvoering prestatieafspraken met de woningcorporaties waardoor mogelijk ook minder investeringen van de corporaties in onze gemeente.

3.6.4.2 Risico's/kanttekeningen

In de TBB-visie speelt de terugtrekkende overheid een grote rol. Er wordt steeds meer gewezen op de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners en maatschappelijke organisaties. Echter de ontwikkeling van groei van de bevolking en daarmee de woningbouw, naar afname van de bevolking en zeer beperkte woningbouw mogelijkheden vergen investeringen in regionale afstemming, nieuw (regionaal) beleid, instrumenten voor handhaving, communicatie en monitoring. Deze investeringen passen daarom in het TBB beleid en zijn nodig om de omslag van kwantiteit naar kwaliteit mogelijk te maken.

3.6.4.3 Planningen en termijnen

Na het besluit uitvoering geven aan de opdrachten uit de woonvisie op het gebied van de volkshuisvesting en in overleg gaan met de (zorg)partners over de gewenste locaties van zorgwoningen.

3.6.4.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om te kiezen voor het scenario Continueren.

3.6.4.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.4.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Volkshuisvesting / woningbouw	Door beperkt woningen toe te voegen wordt voorkomen dat we bouwen voor leegstand. Door monitoring van de woningvoorraad en –markt en het anticiperen op demografische ontwikkelingen worden toekomstige probleemgebieden vroegtijdig herkend.

3.6.5 Voorstel 4 - Verkeer en vervoer

Kader uit de TBB-visie

Verkeer en vervoer

Ten aanzien van (openbaar) vervoer kunnen zich ontwikkelingen voordoen. De keuze voor een gebiedsgerichte benadering en het zoveel mogelijk concentreren van zorgvoorziening en -huisvesting in de kernen heeft alles te maken met de bereikbaarheid en beschikbaarheid van op deze doelgroepen gerichte voorzieningen. Daardoor kan de vervoersbehoefte worden ingeperkt. Anderzijds kan (door deze richting) de behoefte naar vervoer op maat toenemen. Dit vraagt om slimmere organisatie (en combinatie) van verschillende typen vervoer (“zorg”-vervoer, leerlingenvervoer, openbaar vervoer).

Nader onderzoek is nodig naar de ontwikkeling van de vervoersbehoefte, in combinatie met het op het platteland gangbare autobezit. (Meestal meer dan één auto per gezin.)

Nu blijkt dat het aanbieden van openbaar vervoer –met als beleidsdoel het autobezit terug te dringen- niet werkt, dient opnieuw te worden gedacht over de positionering van het openbaar vervoer.

3.6.5.1 Inhoud maatregel

In de gemeente Bronckhorst is het beleid op het gebied van verkeer en vervoer vastgesteld in het Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan (GVVP). In dit plan staat omschreven wat de gemeente wil bereiken op het gebied van een vijftal onderwerpen in relatie tot verkeer en vervoer. Deze onderwerpen zijn: verkeersveiligheid, leefbaarheid, bereikbaarheid, milieu en recreatie & toerisme. Binnen deze onderwerpen heeft de gemeenteraad subonderdelen geprioriteerd. Zo staat bij verkeersveiligheid de schoolomgeving bovenaan en bij leefbaarheid de knelpunten in de verblijfsgebieden.

Scenario 1: Continuëren

- Beleidslijn in het GVVP vasthouden en vorm geven aan uitvoering daarvan.
- Demografische ontwikkeling, clustering voorzieningen en decentralisatie (transities AWBZ, werken naar vermogen) zorgen voor een noodzakelijke inzet op gebied van vervoersbeleid (slimmere organisatie van vervoer).

Scenario 2: Stoppen

- Geen invulling meer geven aan GVVP-beleid.
- Niet ingaan op verzoeken uit samenleving.

Scenario 3: Mutereren +

- Ruimere mogelijkheden om enigszins in te kunnen spelen op ontwikkelingen van de verkeers(on)veiligheid.
- Meer projecten uitvoeren op verzoek van samenleving.
- Betere planmatige invulling van beleidsregel burgerinitiatief. (Klacht met draagvlak, die past binnen beleid en beschikbare middelen, binnen twee jaar oplossen)

Scenario 4: Mutereren –

Stoppen met uitvoeren van een van de volgende peilers uit GVVP zijnde: Verkeersveiligheid, Leefbaarheid, Bereikbaarheid, Milieu en Recreatie & Toerisme. Hierdoor kan ruimte ontstaan in formatieve en financiële zin.

Hierbij merken wij op dat de afgelopen jaren formatie en middelen hoofdzakelijk besteed aan verkeersveiligheid en leefbaarheid.

3.6.5.2 Risico's/kanttelingen

Scenario 1: Continuëren

Geen.

Scenario 2: Stoppen

- Verslechtering verkeersveiligheid.
- Geen mogelijkheid verkeersonveilige situaties aan te pakken.
- Niet kunnen sturen op (on)gewenst gedrag door educatie en inrichting openbare ruimte.
- Maatschappelijke onrust door verdwijnen aandacht voor veiligheid.

Scenario 3: Mutereren +

Meer budget en/of inzet formatie.

Scenario 4: Mutereren-

- Beperking van beleid.
- Niet meer kunnen reageren op afgestoten peilers.
- Aanpassen van beleid hierop vraagt tijdelijke inzet formatie.

3.6.5.3 Beslispunten

Wij stellen voor de Beleidslijn in het GVVP vast te houden en de uitvoering daarvan te handhaven, dat betekent dat wij voorstellen scenario 1, Continueren. Dit scenario geeft geen besparing op de gemeentelijke begroting.

3.6.5.4 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Nee
Minder financiële middelen	Nee

3.6.6. Voorstel 5 - Groen en wegen

3.6.6.1 Kader

In de TBB-visie zijn de volgende kaders geformuleerd:

- versoberen van kwaliteit, minimaal niveau
- hoger niveau mogelijk door participatie woonomgeving
- verschillende kwaliteitsniveaus mogen bestaan
- integrale aanpak van beheer.

Kader uit de TBB-visie

Groen en wegen

In de kernen wordt het groen op een minimaal niveau ingericht en onderhouden.

Behoud van het huidige niveau kan, als inwoners of organisaties daar zelf een rol in willen spelen ("collectief beheer"). Doel is beleving bewoners over hun woonomgeving positief te beïnvloeden. Als bewoners voor de voor hen belangrijke plekken zorgen is de betrokkenheid groot en de zorg zichtbaar.

Ook de zorg voor andere onderdelen van de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld zwerfafval en speelruimte, kan door middel van collectief beheer opgepakt worden.

Daarnaast wordt de inrichting van speelruimte aangepast aan de demografische ontwikkelingen (minder jeugd). De gemeente draagt zorg voor een voldoende spreiding van speelruimte voor kinderen zodat zij zich kunnen bewegen en ontwikkelen.

De openbare ruimte op bedrijventerreinen wordt op een minimaal niveau onderhouden. Behoud van het huidige niveau kan als bedrijven daarvoor zelf de zorg op zich willen nemen. Parkmanagement biedt kansen.

3.6.6.2 Inhoud maatregel + risico's/kanttekeningen

In het kader van TBB zijn potentiële wijzigingen in het beleid op het gebied van de wegen onderzocht. Voor een goed beeld gaat het om de volgende wegen:

- 496 km asfaltwegen
- 170 km klinkerwegen
- 200 km zandwegen
- 2,4 km betonwegen

De volgende onderwerpen zijn bij het onderzoek naar bezuinigingen naar voren gekomen.

- 1.1 Categorisering van wegen
- 1.2 Groot onderhoud wegen
- 1.3 Omvormen van asfaltwegen
- 1.4 Wegen afstoten of overdragen
- 1.5 Verbeteren zandwegen
- 1.6 Rode fietsstroken
- 1.7 Gekleurde vlakken/gekleurde drempels/gecoate wegen of stoepen
- 1.8 Straatverlichting
- 1.9 Verkeerslichten
- 1.10 Verwijderen overbodige verkeers- en straatnaamborden
- 1.11 Straatreiniging

1.1 Categorisering van wegen

Hierbij gaat het erom bepaalde wegen een lagere categorie te geven. Dit gaat in onze gemeente alleen op voor 6 km zwaarder belaste wegen die in aanmerking zouden kunnen komen voor een lagere categorie. De overige wegen hebben al de laagste categorie. De 6 km wegen betreffen belangrijke ontsluitingswegen.

Risico's/kanttekeningen

- De zwaarder belaste wegen zijn belangrijke ontsluitingswegen.
- Door een lagere categorie zal de staat van de wegen snel verslechteren, waardoor er meer klachten kunnen komen, er meer klein onderhoud nodig kan zijn en een er toename kan plaatsvinden van aansprakelijkheidstelling bij schades.

Planningen en termijnen

Hercategorisering van wegen kan per direct ingevoerd worden.

Beslispunten

De 6 km zwaarder belaste wegen niet te verlagen naar een lagere categorie, omdat het hier belangrijke ontsluitingswegen betreft.

1.2 Groot onderhoud wegen

Op basis van het geautomatiseerde wegbeheerssysteem moet jaarlijks voor € 1,5 miljoen aan werkzaamheden uitgevoerd worden om het wegenbestand op het minimum peil volgens landelijke richtlijnen te kunnen houden. Dit is geen norm, maar deze richtlijnen worden steeds meer gehanteerd bij de beoordeling van aansprakelijkheden. De afgelopen jaren is gebleken dat het minimumpeil bereikt wordt met een budget van € 1,2 miljoen, mede dankzij een eenmalige investering in het achterstallig onderhoud in 2007. Besparingen op het groot onderhoud hebben de volgende gevolgen:

Bezuiniging per 2012	5 jaar	10 jaar
	achterstallig onderhoud in	
	2016	2021
0	520.000	0
50.000	1.200.000	0
100.000	3.500.000	6.100.000
200.000	4.400.000	8.500.000

Uit het overzicht blijkt dat een bezuiniging van € 50.000 in 2016 een achterstallig onderhoud oplevert van € 1.200.000, maar over de gehele periode tot en met 2021 geen achterstallig onderhoud. Dit komt omdat het model in het 5^e tot en met het 10^e jaar minder kosten aangeeft dan het structureel beschikbare budget, waardoor het achterstallig onderhoud in 2016 in de periode 2016-2021 met het beschikbare budget weggewerkt kan worden.

Ook voor bezuinigingen van € 100.000 en € 200.000 zijn de gevolgen aangegeven. Hieruit blijkt dat er bij die bezuinigingen onaanvaardbaar achterstallig onderhoud ontstaat.

Risico's/kanttekeningen

- Bij een bezuiniging van € 50.000: wel achterstallig onderhoud in 5 jaar, maar niet in 10 jaar. Op basis van de recente wegininspectie 2012 en indexering geeft het beheerssysteem aan dat wij nu gemiddeld voor ruim 1,95 miljoen aan werkzaamheden moeten uitvoeren om de wegen op het minimum peil te kunnen houden. Een toename van € 450.000 (bij de asfaltwegen) ten opzichte van cijfers gebaseerd op de inspectie van 2009. De winters van 2009-2010 en 2010-2011 zijn hier zeer waarschijnlijk debet aan. Feitelijk zouden wij op basis van deze gegevens het onderhoudsbudget voor de wegen moeten verhogen. Ondanks dit gegeven vinden wij het risico aanvaardbaar om vast te houden aan het voorstel om het onderhoudsbudget met € 50.000 te verlagen.
- Bij een bezuiniging van € 100.000 of € 200.000: zowel achterstallig onderhoud in 5 als in 10 jaar. Er moeten binnen de 5-10 jaar miljoeneninvesteringen gedaan worden om de wegen weer op minimumniveau te krijgen. (kapitaalvernietiging)
- Bij een bezuiniging van € 100.000 of € 200.000: bij niet tijdig onderhoud kunnen er schades aan wegen ontstaan waardoor er een grotere kans is op ongevallen en aansprakelijkheidstellingen.

Planningen en termijnen

Het budget voor het groot onderhoud van wegen kan met ingang van 2013 worden verlaagd.

Beslispunten

Het budget voor groot onderhoud van wegen met € 50.000 te verlagen.

1.3 Omvormen van asfaltwegen

Hierbij gaat het om het niet meer onderhouden van de asfaltwegen tijdens de normale onderhoudscyclus. De wegen worden alleen veilig gehouden en op het moment van groot onderhoud worden deze wegen omgevormd naar klinker-, beton-, of zandwegen. Uit kostenvergelijkingen komt naar voren dat over de gehele onderhoudscyclus de kosten van omvorming naar klinkers hoger uitvalt. Dit heeft vooral te maken met de kosten van het afvoeren van teerhoudend asfalt. Het omvormen naar betonwegen levert een kleine besparing op. Zie het onderstaande overzicht:

Representatieve weg (lengte 1.100 m¹)

Periode	Kosten in de periode [€]		
	Asfalt	Klinkers	Beton
2011-2020	45.000	215.000	190.000
2020-2048	130.000	82.000	13.000
2048-2065	30.000	10.000	13.000
totaal	205.000	307.000	216.000

Aan het omvormen van de asfaltwegen naar zandwegen hebben wij niet gerekend omdat met deze omvormingsmogelijkheid veel kosten gemoeid zijn voor het verwijderen van teerhoudend asfalt mede tot de haalbaarheid van dit voorstel.

Risico' /kanttekeningen

- Klinker- en zandwegen rijden minder comfortabel.
- De doorlooptijd om tot een bezuiniging te komen is erg lang.

Planningen en termijnen

Op het moment van groot onderhoud zouden de betreffende wegen omgevormd kunnen worden.

Beslispunten

De asfaltwegen niet om te vormen naar klinker-, beton- of zandwegen, omdat omvorming geen of te weinig besparing oplevert. Alleen bij het omvormen naar zandwegen is een besparing mogelijk. Ook dit stellen wij niet voor.

1.4 Wegen afstoten of overdragen

Het gaat hier om het mogelijk afstoten of overdragen van 2-3 km veelal doodlopende openbare asfalt- of klinkerwegen aan de perceelseigenaren die aan deze doodlopende wegen wonen. De kosten van onderhoud bedragen € 5.000 op jaarbasis.

Risico' /kanttekeningen

- Wij verwachten dat de perceelseigenaren vanwege de kosten geen belangstelling hebben voor overname.
- Overname met een afkoopsom en de overdrachtskosten is financieel niet aantrekkelijk.

Planningen en termijnen

Geen.

Beslispunten

Doodlopende wegen niet af te stoten of over te dragen vanwege de geringe kosten en te verwachten geringe belangstelling voor overname.

1.5 Verbeteren zandwegen

In 2011 hebben wij een proef uitgevoerd waarbij door het aanbrengen van zeer grof zand op zandwegen de staat van de zandweg wordt verbeterd. Hierdoor is er minder vaak onderhoud nodig. Bovendien wordt de hoeveelheid stof verminderd c.q. voorkomen. Al met al leidt dit tot minder ergernis en klachten. Wij stellen voor om 61 km intensief bereden wegen die naar woningen en/of bedrijven leiden te verbeteren. Het aanbrengen van zeer grof zand vergt een eenmalige investering van € 550.000. Na het aanbrengen wordt een jaarlijkse besparing op onderhoud van € 78.000 gerealiseerd. Hierbij merken wij op dat het materiaal beperkt beschikbaar is waardoor de uitvoering over een aantal jaren zal moeten plaatsvinden.

Risico's/kanttekeningen

- Materiaal is beperkt beschikbaar waardoor de uitvoering gefaseerd plaats zal moeten vinden. Per jaar kan circa 12 km zandweg worden verbeterd. Dit betekent dat er gedurende 5 jaar € 110.000 per jaar geïnvesteerd moet worden om de totale bezuiniging van € 78.000 te realiseren. In het 1^e jaar € 15.600, het tweede jaar € 31.200, 3^e jaar € 46.800 en verder cumulatief tot de € 78.000 in het vijfde jaar.
- Het betreft loon- en tractiekosten.

Planningen en termijnen

In vijf jaar kunnen de zandwegen op basis van beschikbaarheid van het grof zand verbeterd worden.

Beslispunten

De zandwegen die leiden naar woningen en/of bedrijven (in totaal 61 km) te verbeteren door het aanbrengen van zeer grof zand en daarvoor € 550.000 te investeren wat leidt tot een besparing van € 78.000 per jaar vanaf het moment dat de totale lengte van 61 km is verbeterd.

1.6 Rode fietsstroken

Voor het aangeven van de fiets(suggestie)stroken wordt rood asfalt of een rode slijtlaag op diverse wegen toegepast. Een besparing is mogelijk door hiervoor geen gekleurde materialen meer te gebruiken. Dit levert een besparing op van gemiddeld € 4.000 per jaar.

Risico's/kanttekeningen

- De plaats van de fietsers op de weg wordt onduidelijker en daarmee het verkeersveiligheidsrisico groter.
- Door het weglaten van de rode stroken wordt de weg visueel breder, waardoor de snelheid van het verkeer omhoog kan gaan. Dit kan ten koste gaan van de verkeersveiligheid.

Planningen en termijnen

Met ingang van 2013 geen gekleurde materialen voor fiets(suggestie)stroken meer gebruiken.

Beslispunten

Gekleurde materialen voor fiets(suggestie)stroken niet meer te gebruiken wat leidt tot een besparing van € 4.000 per jaar.

1.7 Gekleurde vlakken/gecoate wegen of stoepen

Op een aantal plaatsen in de gemeente zijn andere kleuren asfalt of coating gebruikt of is een print in het asfalt aangebracht. Door bij het onderhoud geen gekleurde materialen, maar bijvoorbeeld zwart asfalt of elementenverharding toe te passen, kan een besparing worden gerealiseerd. Gemiddeld gaat het om een bedrag van € 5.000 per jaar.

Risico's/kanttekeningen

Het attentieverhogende karakter van de gekleurde vakken wordt door verwijdering teniet gedaan.

Planningen en termijnen

Gekleurde vakken e.d. met ingang van 2013 niet meer toepassen.

Beslispunten

Gekleurde vlakken ed. in wegen/drempels niet meer toe te passen wat leidt tot een besparing van € 5.000 per jaar.

1.8 Straatverlichting

In 2010 en 2011 zijn alle lampen in de armaturen vervangen om de kosten voor adhoc vervangingen en storingskosten met € 20.000 te kunnen verlagen. Het was de bedoeling om deze besparing in te zetten voor een versnelde vervanging door (energiezuinige) ledverlichting. Door dit achterwege te laten, ontstaat een besparing van € 20.000 per jaar.

Risico's/kanttekeningen

- De extra besparing op energie-, vervangings- en storingskosten door het niet doorgaan van de versnelde vervanging gaat niet door.
- Er wordt niet meer geïnvesteerd in duurzaamheid. Hierbij moet u denken aan energiebesparing, goed recyclebare materialen, lichtvervuiling etc.

Planningen en termijnen

Met ingang van 2013 geen vervangingen toepassen van duurzame (led)verlichting.

Beslispunten

De besparing van € 20.000 op de kosten voor ad hoc vervangingen en storingsen niet in te zetten voor de versnelde vervanging door (energiezuinige) ledverlichting, waardoor een besparing gerealiseerd wordt van € 20.000.

1.9 Verkeerslichten

De verkeerslichten in de Dorpstraat van Vorden zijn vooruitlopend op de herinrichting van het centrum van Vorden verwijderd. De verkeerslichten in de Zutphenseweg worden bij de herinrichting verwijderd. Dit levert totaal een besparing op van € 5.500 per jaar.

Risico's/kanttekeningen

Geen.

Planningen en termijnen

Met ingang van 2013 geen kosten meer voor de verkeerslichten in Vorden.

Beslispunten

De besparing op de kosten van verkeerslichten ad € 5.500 door het verwijderen van de verkeerslichten in Vorden, in te boeken.

1.10 Verwijderen overbodige verkeers- en straatnaamborden

Het betreft hier het geleidelijk wegnemen en niet meer vervangen van overbodige verkeers- en straatnaamborden. Realisatie in 3 jaar levert een besparing op van € 6.500 per jaar.

Risico's/kanttekeningen

Geen.

Planningen en termijnen

Vanaf 2013 in een periode van 3 jaar de overbodige verkeers- en straatnaamborden verwijderen.

Beslispunten

Het geleidelijk wegnemen en niet meer vervangen van overbodige verkeers- en straatnaamborden levert een besparing op van € 6.500 per jaar (na drie jaar).

1.11 Straatreiniging

De straten in onze gemeente worden 12 keer per jaar geveegd. De veegfrequentie kan omlaag worden gebracht naar 6 keer per jaar. Dit levert een besparing op van € 30.000 per jaar. Hiervan wordt 50% toegerekend aan de riolering en 50% aan afval, waardoor dit voor de riool- en afvalstoffenheffing een verlaging betekent.

Risico's/kanttekeningen

- Minder vegen heeft consequenties voor het kwaliteitsbeeld, voor de onkruiddruk en de bestrijding daarvan.
- Toename van de vervuiling van de kolken en het rioolstelsel en de reiniging daarvan.
- Het betreft loon- en tractiekosten.

Planningen en termijnen

Met ingang van het jaar 2013 de veegfrequentie van straten terugbrengen van 12 keer naar 6 keer per jaar.

Beslispunten

Bij de straatreiniging het onderhoudsniveau omlaag te brengen door de veegfrequentie te verlagen van 12 keer per jaar naar 6 keer per jaar, wat leidt tot een besparing van € 30.000 per jaar ten gunste van de rioolheffing (50%) en de afvalstoffenheffing (50%).

3.6.6.3 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.7 Voorstel 6 - Laanbomen langs wegen buitengebied

3.6.7.1 Inhoud maatregel

De gemeente is als eigenaar van de weg ook de eigenaar van de bomen langs de wegen. Daarmee is de gemeente wettelijk verplicht voldoende zorg aan deze bomen te besteden. De boomeigenaar kan aansprakelijk worden gehouden als door het nalaten van zorg schade ontstaat. De werkzaamheden bestaan uit boomcontroles, het verwijderen van dode en verkeersgevaarlijke bomen, het verwijderen van dood hout en watergeven en begeleidings snoei bij herplant en worden in hoofdzaak in eigen beheer uitgevoerd. De kosten bedragen op jaarbasis € 445.000. De controles vinden jaarlijks plaats. Volstaan zou kunnen worden met één controleronde per 3 jaar en met een fasering bij het verwijderen van dood hout. Daarnaast willen wij daarvoor in aanmerking komende opstanden van laanbomen dunnen. Hierdoor verminderen wij het totaal areaal door de gemeente te onderhouden bomen.

3.6.7.2 Risico's/kanttelingen

- Er is een grotere kans op aansprakelijkheid voor schade.
- Er is een grotere kans op achterstand in het onderhoud van de bomen langs de wegen.
- Voor het verwijderen van dode en verkeersgevaarlijke bomen geldt wettelijk een verhoogde zorgplicht.
- Door een goede begeleidings snoei van alle jonge aanplant voorkomen wij dat er toekomstige problemen ontstaan aan de bomen.
- Het betreft hier vooral een besparing op loonkosten en tractie

3.6.7.3 Planningen en termijnen

Met ingang van 2013 de voorgestelde planning van de werkzaamheden uitvoeren.

3.6.7.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- de controles aan de bomen langs de wegen terug te brengen van 1 x per jaar naar 1 x per 3 jaar. De besparing bedraagt € 12.000 per jaar;
- te kiezen voor een lager onderhoudsniveau van de bomen en het budget voor het onderhoud van de bomen te verlagen met € 100.000. De besparing bedraagt €100.000 per jaar;
- niet te bezuinigen op het verwijderen van dode en verkeersgevaarlijke bomen vanwege de verhoogde zorgplicht;
- niet te bezuinigen op de begeleidings snoei van herplant in verband met toekomstige problemen bij de herplant;
- een plan voor het dunnen van daarvoor in aanmerking komende opstanden van laanbomen uit te werken.

3.6.7.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.8 Voorstel 7 - Bermen langs wegen buitengebied

3.6.8.1 Inhoud maatregel

Het gemeentelijk bermbeheer is vastgelegd in een bermbeheerplan. De hoofdfunctie van de berm(verkeersveiligheid) staat bij het beheer voorop.

Berm intensief (verkeerszone)	15.674 are
Berm regulier	15.050 are
Berm extensief	3.139 are
Berm verschromen (ecologie)	1.120 are
Greppel intensief	56 km
Greppel regulier	293 km
Greppel extensief	49 km

Het grootste deel van de bermen wordt op dit moment geklept. Een beperkt aantal bermen wordt ecologisch beheerd en de bermen van circa 20 km zandweg wordt door schapen beheerd. De kosten op jaarbasis bedragen € 275.800. Een besparing is mogelijk door de frequentie van het maaien te verlagen.

Uitbesteden van de maaiwerkzaamheden aan een loonwerker, de agrarisch natuurvereniging kan een besparing opleveren.

3.6.8.2 Risico's/kanttekeningen

- De verkeers- en civieltechnische functie van de berm is niet meer optimaal.
- Een "verruiging" van de gemeentelijke berm.
- De verlaging van de bermen, ook een onderdeel van bermbeheer, is belangrijk voor het afvoeren van water.
- Het betreft hier vooral een besparing op loonkosten en tractie

3.6.8.3 Planningen en termijnen

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 de voorgestelde planning van de werkzaamheden uitvoeren.

3.6.8.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om voor het deel van de berm dat geen verkeerskundige functie de maai-frequentie te verlagen naar 1 keer per drie jaar. De besparing bedraagt € 36.000 per jaar.

3.6.8.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.9 Voorstel 7 - Openbaar groen

3.6.9.1 Inhoud maatregel

Bij het groenonderhoud kan er op verschillende manieren invulling gegeven worden aan de toekomstvisie. Het gaat om de volgende onderdelen:

4.1 Het ontmantelen van de groenvoorzieningen op 14 provinciale rotondes die door de gemeente worden onderhouden en het beheer van de rotondes teruggeven aan de Provincie of privatiseren. De kosten van onderhoud bedragen € 5.000. Inmiddels is er ook een gezamenlijke actie van een aantal gemeenten richting de Provincie om het onderhoud van rotondes terug te geven aan de Provincie of te privatiseren.

4.2 Enkele jaren geleden is begonnen met het omvormen van plantsoenen. Omvormen houdt in dat plantsoenen met versleten beplanting niet worden vervangen met nieuwe heesters, maar dat er gras wordt ingezaaid. Het versneld en consequent voortzetten van deze taak kan met ingang van 2014 een bezuiniging opleveren van € 80.000 per jaar.

Kern	Jaar omvorming	Eenmalige kosten	Besparing
Vorden, Kranenburg, Baak en Wichmond	2012	28.000	23.000
Hummelo, Hengelo, Keijenburg	2013	40.000	31.000
Voor Drempt, Achter Drempt, Hoog Keppel, Laag Keppel, Halle, Olburgen, Toldijk	2014	32.000	26.000

4.3 Er worden in het groenstructuurplan 3 onderhoudszones onderscheiden: accent, wonen & werken en landschap. Onder de zone wonen & werken vallen de woonwijken. Het beheerniveau van het groenonderhoud van deze zone in Bronckhorst is nu op "B-niveau (= goed, vrijwel geen onkruid)". Het beheerniveau voor de zone wonen & werken kan worden teruggebracht naar C-niveau (= voldoende, er staat met enige regelmaat onkruid) of zelfs naar D-niveau (= matig, er staat het hele jaar door onkruid). De besparing bij het teruggaan naar C-niveau is € 90.500.

4.4. In de zone Landschap kunnen elementen worden verwijderd die volgens het Groenstructuurplan niet in deze zone passen. Het gaat hier om de overgangszone tussen de kernen en het buitengebied. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om vaste planten, strak geschoren hagen of sierheesters. In feite horen deze elementen thuis in de kernen en niet in de overgangszone. De besparing bedraagt € 5.000 vanaf 2014.

4.5 Wij kunnen invulling geven aan de toekomstvisie door meer een beroep te doen op externe partijen. In de kernen Steenderen, Baak en Kranenburg zijn bewonersgroep al actief in het onderhouden van het groen. In combinatie met het omvormen geven wij ook in de andere kernen bewonersgroepen de mogelijkheid het beheer over te nemen. Maar het is wellicht ook mogelijk ondernemersverenigingen, industriële kringen te betrekken bij de inrichting en het onderhoud. In de zone Landschap (overgang kernen naar landschap) kunnen (natuur)verenigingen wellicht bij bepaalde onderdelen van onderhoud/beheer een rol spelen. Een besparingsbedrag is moeilijk aan te geven en is afhankelijk van het succes om externe partijen bij het groenonderhoud te betrekken.

3.6.9.2 Risico's/kanttekeningen

- Bij het groenonderhoud is ook de sociale werkvoorziening Delta betrokken. Door vermindering van onderhoud/beheer of anders inrichten, heeft dit ook gevolgen voor Delta. Dit vraagt vanwege onze verplichtingen naar Delta dus extra aandacht.
- Het betreft hier deels een besparing op loonkosten en tractie.
- Versobering van de entree van de kernen doordat rotondes niet meer ingericht zijn.

- De belevings- en meerwaarde van het groen gaat omlaag als het groen minder onderhouden wordt.
- Het wonen en werken in een groene omgeving is belangrijk voor mensen (minder stress en meer welzijn). Door “ontgroening” kan dit veranderen.
- Door het omlaag brengen van het onderhoudsniveau gaat de levensduur van beplantingen omlaag.
Bij het teruggaan naar beheerniveau D is de onkruiddruk zo groot dat sprake is van kapitaalvernietiging.
- Het leggen en onderhouden van contacten met organisaties, burgers e.d. is een arbeidsintensief proces, waarbij het halen van besparingen een onzekere factor is.

3.6.9.3 Planningen en termijnen

Algemeen: er moet overleg plaatsvinden met Delta die bij deze werkzaamheden is betrokken. Verder gaat het voor een belangrijk deel om loonkosten/tractie.

- Na het besluit de Provincie hierover inlichten en aangeven dat het beheer van de rotondes dit jaar aan de provincie worden overgedragen of geprivatiseerd. De besparing geldt dus vanaf 2013.
- Met het al in gang gezette omvormen van plantsoenen wordt versneld en consequent doorgegaan. De totale besparing geldt vanaf het begrotingsjaar 2014.
- Na het besluit organiseren dat vanaf 2014 het beheerniveau C voor de zone Wonen en Werken geldt.
- Zorgen dat na het besluit de niet tot het landschap behorende elementen worden verwijderd door deze in de planning van de werkzaamheden over 2013 mee te nemen.
- Na het besluit voor de diverse zones nagaan wat de mogelijkheden zijn om gebruik te maken van externe partijen en daarmee in overleg treden.

3.6.9.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- 4.1 het onderhoud van de rotondes te staken en het beheer over te dragen aan de Provincie of te privatiseren, wat leidt tot een besparing van € 5.000;
- 4.2 het omvormen van plantsoenen versneld en consequent door te voeren, wat leidt tot een besparing van € 80.000;
- 4.3 het beheerniveau voor de zone Wonen & Werken terug te brengen van B naar C, wat leidt tot een besparing van € 90.500 en het beheerniveau niet verder te verlagen naar D-niveau, omdat dan sprake is van kapitaalvernietiging;
- 4.4 in de zone landschap de niet tot het landschap behorende elementen te verwijderen, wat leidt tot een besparing van € 5.000;
- 4.5 voor de diverse zones als insteek te hanteren dat zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van externe partijen. Gemeente zorgt voor het minimale niveau (B), uitgangspunt omvormen / versoberen. Hogere kwaliteit kan, maar dan zullen de externe partijen dit zelf ter hand moeten nemen.

3.6.9.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.10 Voorstel 8 - Groen- en zwerfafval

3.6.10.1 Inhoud maatregel

Eén van de taken van de afdeling Beheer is efficiënt afzetten van (groen)afval. Groenafval is niet alleen snoeihout, maaisel en onkruid, maar ook grofvuil uit de plantsoenen. Hout en houtsnippers worden verkocht. Het verzamelen van zwerfafval uit de groenvakken maakt deel uit van het onderhoudsbestek. Door hiermee te stoppen besparen wij € 20.000. Daarnaast willen wij inzetten op het inzamelen van zwerfafval door externe partijen, bijvoorbeeld tijdens georganiseerde zwerfafvaldagen.

3.6.10.2 Risico's/kanttekeningen

- De kosten zwerfafvaldagen zijn met name de kosten voor de ambtelijke inzet voor de organisatie.
- Doordat externe partijen minder consequent zijn in het verzamelen van afval kan een vermindering van het kwaliteitsbeeld ontstaan.
- Verrommelen van de leefomgeving als de burger zijn verantwoordelijkheid niet neemt.
- Het betreft een besparing op de inzet van medewerkers van de WSW (Delta).

3.6.10.3 Planningen en termijnen

- Na het besluit de betreffende budgetten aanpassen.
- Na het besluit bekijken hoe meer ingezet kan worden op een andere manier van inzamelen.

3.6.10.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- het budget voor het verzamelen en afvoeren van zwerfafval in de onderhoudsbestekken te schrappen waardoor een bezuiniging wordt gerealiseerd van € 20.000.
- Meer in te zetten op het inzamelen van zwerfafval door externe partijen.
- In te zetten op verdere vermarkting van (groen)afval

3.6.10.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.11 Voorstel 9 - Speelplaatsen en speeltoestellen

3.6.11.1 Inhoud maatregel

In onze gemeente zijn een kleine 100 speeltuinen of –plekken waarin zich ongeveer 480 speeltoestellen bevinden. Door demografische ontwikkelingen (ontgroening) zal het gebruik van speelplaatsen en speeltoestellen de komende jaren afnemen (in 2020 30% minder jeugd tot 14 jaar). Daarnaast kan een beroep worden gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners en maatschappelijke organisaties. Voor de speelvoorzieningen wordt gebruik gemaakt van een vervangingsplanning. De toestellen worden ieder kwartaal door eigen medewerkers geïnspecteerd op veiligheid, de constructie jaarlijks door een onafhankelijk bureau. In totaal kosten de speelterreinen de gemeente € 263.000 per jaar, waarvan € 38.000 directe kosten zijn. Het overig deel betreft loon- en tractiekosten.

3.6.11.2 Risico's/Kanttekeningen

- Het leggen van contacten met burgers en maatschappelijke organisaties is een arbeidsintensief proces, waarbij het behalen van besparingen een onzekere factor is.

- Er is een groter veiligheidsrisico als externe partijen het beheer uitvoeren.
- Voor een gedeelte zijn het loon- en tractiekosten, deze zijn niet direct realiseerbaar.

3.6.11.3 Planningen en termijnen

Vanaf 2013 starten met het, op basis van een nog op te stellen speelruimteplan, de helft van de geplande speeltoestellen niet meer vervangen.

3.6.11.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- een speelruimteplan op te stellen, waarin op basis van demografische ontwikkelingen keuzes voor vermindering van het aantal speelplaatsen en – plekken gemaakt worden.
- op basis van het speelruimteplan de helft van de te vervangen toestellen niet meer te vervangen, wat uiteindelijk leidt tot een besparing van € 40.000 in de kapitaallasten. (toestellen schrijven wij in 15 of 20 jaar af).
- in het speelruimteplan ook de mogelijkheden te bezien om het beheer van speeltoestellen aan externe partijen over te dragen, waarbij de veiligheid blijft gewaarborgd.

3.6.11.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.12 Voorstel 11 - Hangplekken

3.6.12.1 Inhoud maatregel

Hangplekken voor de jeugd behoren ook tot de openbare ruimte. Er zijn vier min of meer officiële hangplekken in Steenderen, Hoog Keppel, Zelhem en Hengelo. In Vorden zijn twee niet-officiële hangplekken. De kosten voor deze plekken bestaan uit het 2 keer per week opruimen van afval en af en toe wat kleine reparaties en bedragen € 22.500 per jaar.

3.6.12.2 Risico's/kanttekeningen

- Er is een kans op toename van overlast over een groter gebied. Dit kan leiden tot een hogere kostenpost voor de gemeente (a.g.v. zwerfafval).
- Door de officiële hangplekken weet de politie en jongerenwerk waar de (hang)jongeren zijn.
- Politie kan jongeren niet meer verwijzen naar een officiële hangplek.
- De politie en jongerenwerk kunnen niet meer via de hangplek contacten leggen met deze groep jongeren.
- Betreft een besparing op loon- en tractie kosten, deze zijn niet direct realiseerbaar.

3.6.12.3 Planningen en termijnen

Na het besluit de hangplekken ontmantelen. Besparing met ingang van het jaar 2013.

3.6.12.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om de hangplekken niet meer te onderhouden. Dit leidt tot een besparing van € 22.500 per jaar.

3.6.12.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.13 Voorstel 12 - Zitbanken, picknicksets en prullenbakken.

3.6.13.1 Inhoud maatregel

Met straatmeubilair wordt bedoeld banken en prullenbakken. De gemeente heeft geen officiële richtlijnen voor het plaatsen van straatmeubilair. Er zijn in onze gemeente ongeveer 400 banken en prullenbakken en ongeveer 75 picknicksets. Het onderhoud kost ongeveer € 30.000 per jaar. Het wekelijks leeghalen van prullenbakken kost ongeveer € 75.000. Het aantal banken en prullenbakken kan worden verminderd door een kritische beoordeling van waar deze te plaatsen en door bovendien gebruik te maken van het aanwezige materiaal door deze elders (minder of geen gebruik) weg te halen. Bovendien kan het aantal prullenbakken sterk worden verminderd, gelet op de pilot in natuurgebieden. Dit heeft daar geleid tot minder zwerfafval dan voorheen. Mogelijk kan verder voor het leegmaken van prullenbakken in de kernen externe partijen (bv. dbo's) worden ingezet.

3.6.13.2 Risico's/kanttekeningen

- De service aan de toeristen en recreanten wordt door een verminderd aantal banken en prullenbakken minder.
- De inzet van externe partijen voor onderhoud kost veel tijd en energie, terwijl de opbrengst onzeker is.
- Betreft voor het grootste deel een besparing op loon- en tractiekosten, deze zijn niet direct realiseerbaar.

3.6.13.3 Planningen en termijnen

Na het besluit inventariseren en keuzes van plaatsen maken. In overleg treden met externe partijen voor het leegmaken van prullenbakken in de kernen.

3.6.13.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- Inventariseren van het aantal prullenbakken. Op basis van de inventarisatie te komen tot een vermindering. Een bezuiniging van € 40.000 is hierbij haalbaar.
- Te onderzoeken in hoeverre externe partijen bereid zijn prullenbakken te legen in kernen/dorpscentra.
- De kosten voor dit onderwerp in het vervolg ten laste te brengen van de afvalstoffenheffing.

3.6.13.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.14 Voorstel 12 - Hondentoiletten en afvalbakken t.b.v. poepzakjes Hengelo

3.6.14.1 Inhoud maatregel

In Hengelo en Keijenborg zijn 4 hondentoiletten aanwezig die door de gemeente worden onderhouden (schoongemaakt). In de rest van de gemeente zijn geen hondentoiletten. Wij willen het aantal ook niet uitbreiden. Het opruimen van hondenuitwerpsel binnen de bebouwde kom is onderdeel van de APV.

De kosten voor het schoonhouden van de hondentoiletten bedragen € 15.000 per jaar. Het in stand houden van hondentoiletten is geen taak van de gemeente, zodat de hondentoiletten kunnen worden ontmanteld. Volgens de APV is de eigenaar van de hond verantwoordelijk voor het opruimen van de uitwerpselen van de hond.

3.6.14.2 Risico's/kanttekeningen

- Mogelijke toename van hondenuitwerpselen in de openbare ruimte.
- In de andere kernen van de gemeente Bronckhorst zijn ook geen hondentoiletten beschikbaar.

3.6.14.3 Planningen en termijnen

Na het besluit kunnen de 4 hondentoiletten direct worden ontmanteld. Het gaat hier om loonkosten/tractie. Tegelijk in Contact een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van de hondenbezitter.

3.6.14.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om de hondentoiletten in Hengelo en Keijenborg te ontmantelen. Dit leidt tot een besparing van € 15.000 per jaar. Het ontmantelen kost éénmalig € 10.000.

3.6.14.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.15 Voorstel 14 - Hertenkamp/dierenweide Zelhem

3.6.15.1 Inhoud maatregel

In Zelhem is een hertenkamp/dierenweide dat door de gemeente wordt onderhouden. De kosten zijn voor het onderhoud aan het hertenkamp en de verzorging van de dieren en bedragen op jaarbasis € 13.000. Het in stand houden van een hertenkamp is geen taak van de gemeente en kan worden overgedragen aan een externe partij of het hertenkamp kan worden gesloten.

3.6.15.2 Risico's/kanttekeningen

- Als er geen externe partij is waaraan deze taak kan worden overgedragen, verdwijnt deze voorziening uit de kern Zelhem.
- In de andere kernen van Bronckhorst is ook geen gemeentelijk hertenkamp/dierenweide

3.6.15.3 Planningen en termijnen

Na het besluit om het hertenkamp over te dragen of te sluiten wordt gekeken of een externe partij (bv. dbo) belangstelling heeft om deze taak over te nemen. Is er geen mogelijkheid voor overdracht, dan wordt het hertenkamp ontmanteld. Overleg met Delta (kosten € 3.000). Loonkosten en tractie bedragen € 9.000 en directe kosten € 1.000.

3.6.15.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om het hertenkamp in Zelhem over te dragen aan een externe partij en als dat niet lukt het hertenkamp te sluiten. De besparing bedraagt in beide gevallen € 13.000 per jaar.

3.6.15.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.16 Voorstel 15 - Boomfeestdag

3.6.16.1 Inhoud maatregel

In het kader van natuureducatie vieren wij jaarlijks de Nationale Boomfeestdag. De kosten bedragen jaarlijks € 25.000. Natuureducatie is geen taak van de gemeente en kan worden overgelaten aan een externe partij. De organisatie ervan door de gemeente kan worden gestopt.

3.6.16.2 Risico's/kanttekeningen

- Als er geen externe partij is die de organisatie van de boomfeestdag wil overnemen, verdwijnt deze voorziening uit de gemeente.
- Het betreft voor het grootste deel een besparing in loon- en tractiekosten.

3.6.16.3 Planningen en termijnen

Met ingang van het jaar 2013 de organisatie van de boomfeestdag over te laten aan een externe partij of, als er geen externe partij is, de boomfeestdag niet meer te organiseren. Het betreft hier € 21.000 aan loonkosten/tractie en € 4.000 directe kosten.

3.6.16.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om de organisatie van de boomfeestdag over te laten aan een externe partij. Als er geen externe partij te vinden is, wordt voorgesteld om de boomfeestdag niet meer te organiseren. De besparing bedraagt bij beide opties € 25.000.

3.6.16.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.17 Voorstel 16 - Gemeentebossen en landschapselementen

3.6.18.1 Inhoud maatregel

De gemeente heeft diverse landschapselementen in beheer, zoals bossen of bosjes, houtsingels en kikkerpoelen. De kosten daarvan bedragen € 14.000 per jaar. Daarnaast levert de verkoop van hout jaarlijks ongeveer € 6.200 op. Mogelijk kan een aantal van de landschapselementen worden afgestoten aan externe partijen. De besparing zal gering zijn vanwege de relatief lage kosten (circa € 8.000 netto) en omdat externe partijen alleen in de aantrekkelijke elementen geïnteresseerd zullen zijn. Het gaat dan meer om de houding van de gemeente als terugtrekkende overheid.

3.6.17.2 Risico's/kanttekeningen

- Versobering van het landschap wat ten koste gaat van het toerisme.
- Vermindering van de natuur in de gemeente.

3.6.17.3 Planningen en termijnen

Na het besluit landschapselementen inventariseren en in overleg treden met mogelijke gegadigden.

3.6.17.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om te beoordelen welke landschapselementen voor afstoting in aanmerking komen en daarna in overleg treden met mogelijke externe partijen.

3.6.17.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.6.18 Voorstel 17 - Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

3.6.18.1 Inhoud maatregel

In de TBB-visie is vastgesteld dat de kwaliteit van het onderhoud van de openbare ruimte niet overal hetzelfde hoeft te zijn. Op dit moment hebben wij de beeldkwaliteit, met uitzondering van het openbaar groen, niet beleidsmatig vastgelegd. IBOR is een systematiek waarbij de openbare ruimte volgens een bepaald beeldkwaliteitsniveau wordt onderhouden. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, riolering, groen, verlichting, onkruidbestrijding op verharding, straatvegen, straatmeubilair, zwerfvuil, kortom de gehele openbare ruimte. De systematiek maakt het mogelijk budgetten te koppelen aan beeldkwaliteit

In de eerder genoemde voorstellen zitten verschillende onderdelen die volgens IBOR beheerd kunnen worden. Er is echter nog geen rekening gehouden met een integrale benadering. Wij denken dat het overschakelen naar integraal beeldgestuurd nog een aanvullend voordeel op kan leveren. Deze hebben wij op dit moment nog niet uitgerekend.

3.6.18.2 Risico's/kanttekeningen

3.6.18.3 Planningen en termijnen

In 2014 te starten met het op beeldkwaliteitbestek beheren van het openbaar groen en dit daarna gefaseerd uit te breiden met andere onderdelen in de openbare ruimte.

3.6.18.4 Beslispunten

De bezuinigingsvoorstellen 1,3,4,5,6 en 8 integraal te benaderen door middel van een in 2013 op te stellen IBOR beheerplan.

3.6.18.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	nee
Terugtrekkende overheid	ja
Minder financiële middelen	

3.7 Economie

3.7.1 Kader

Het behouden en versterken van bedrijvigheid en werkgelegenheid.
Ondernemers zijn verantwoordelijk voor het voortzetten van taken.
Het binden van partijen en aanjagen van ontwikkelingen.

3.7.2 Voorstel 1 - Economie

Kader uit de TBB-visie

De economie van Bronckhorst kent een aantal verschillende peilers, zoals recreatie en toerisme sector, agrarisch, de maakindustrie. Gezien de vergrijzing en extramuralisering kan ook de zorgsector als een belangrijke (toekomstige) peiler van de economie worden gezien.

Het thema economie is sterk verweven met andere thema's zoals ruimte. De gemeente kan werken aan de versterking van de economie door te zorgen voor een goede infrastructuur. Dit is onderdeel van de visie op het thema ruimte.

Het gemeentelijk beleid is gericht op het behouden en versterken van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Dit heeft positieve effecten op bijvoorbeeld de participatie en inkomenspositie van de inwoners, het onderhoud van het landschap en overige maatschappelijke aspecten (sponsoring van verenigingen, etc.).

Rol van de gemeente bestaat voornamelijk uit: faciliteren, realiseren en versterken van een goede werkomgeving, goede bereikbaarheid (fysiek en digitaal) en het faciliteren van bedrijven bij ontwikkeling en het (ver)binden van partijen waardoor initiatieven ontstaan.

Dit is ook verwoord in het algemene deel van de visie onder "Versterken van verbinding".

De gemeente heeft een aanjaagfunctie. Dat betekent dat haar (financiële) inzet en investeringen incidenteel en tijdelijk is. Ondernemers zijn verantwoordelijk voor het voortzetten van taken. Die verantwoordelijkheid van ondernemers wordt als voorwaarde gesteld (wederkerigheid). Voorafgaand aan een project waaraan de gemeente een bijdrage levert worden hier afspraken over gemaakt. De gemeente kiest voor een rol die gericht is op het binden van partijen en het aanjagen van ontwikkelingen. Deze rol wil de gemeente uitvoeren met een beperkter budget. Daarbij wil de gemeente zoveel mogelijk regionaal samenwerken. Ook hier geldt een rol van de gemeente die zich richt op zelfredzaamheid en eigen kracht.

3.7.2.1 Inhoud maatregel

Ons is er veel aangelegen om een economisch aantrekkelijke gemeente te zijn en de werkgelegenheid te behouden en waar het kan te versterken. Als gemeente willen wij ook een goede gesprekspartner voor het bedrijfsleven zijn. Partijen bij elkaar brengen in de rol van aanjager en nieuwe ontwikkelingen stimuleren. We zoeken veel samenwerking in regionaal verband. Het verstrekken van structurele subsidies nemen wij kritisch onder de loep en is niet vanzelfsprekend

Agrarische sector

Huidige gebruik van landbouwgrond blijft in de toekomst grotendeels gelijk er is ook geen toename van intensieve veehouderij te verwachten, wel grotere melkveebedrijven, wat ten koste gaat van de kleinere. Dit kan leiden tot leegstand van bedrijfsgebouwen. De gemeente

stimuleert (faciliteert) nieuwe functies in het buitengebied door het mogelijk maken van multifunctionele agrarische bedrijven (agrariërs die naast inkomsten uit landbouw en/of veeteelt nevenactiviteiten initiëren) en snel en flexibel realiseren van bestemmingswijzigingen. Dit om te voorkomen dat er ongewenste leegstand ontstaat.

Detailhandel

Het winkeloppervlak zal in de toekomst dalen t.o.v. het huidige oppervlak, combinatie tussen kijkwinkels en internethandel zal veel sterker worden. In de toekomst zal voor de detailhandel ondernemer het succes liggen bij de combinatie kijken, bestellen via internet en serviceverlening via een ondernemer. Familiebedrijven met relatief weinig kosten zullen verdwijnen wegens gebrek aan opvolging. Ketens zullen meer zichtbaar zijn op kleinschalig niveau. Stimulering van activiteiten door snel en flexibel realiseren van bestemmingswijzigingen. Dit om te voorkomen dat er ongewenste leegstand ontstaat.

Horeca

Horecaondernemers hebben te maken met een verschuiving in traditionele functies en toenemende concurrentie van functieveranderende agrariërs. Het toeristenseizoen blijft de belangrijkste inkomstenbron waarbij de aantrekkelijkheid van de dorpskernen van grote waarde is. Daarnaast zal verbreding kansen bieden waarbij gedacht kan worden aan horeca-activiteiten binnen dorpshuizen. De horeca pleit voor een sterke organisatiestructuur met veel promotieactiviteiten.

Industrie

Huidig geplande industrieareaal is voldoende voor de Achterhoek in de toekomst. Dat wil zeggen het nieuwe RBT verder ontwikkelen en tegelijkertijd de bestaande bedrijventerreinen binnen de gemeente niet uitbreiden. Industriële- en andere werkgelegenheid op de kaart zetten door ruim faciliteren van stageplaatsen en gezamenlijk optrekken in regiopromotie voor werkgelegenheid (combineer de voordelen van een aantrekkelijk woongebied met die van aantrekkelijke en gevarieerde werkgelegenheid).

Zorg

'Zorg' is met een vergrijzende bevolking een groeiende bedrijfstak. Particuliere initiatieven (niet alleen zorgboerderijen, maar ook ZZP-achtige diensten) kunnen ontstaan, overlappend met en bestaand naast de grotere institutionele zorgaanbieders die de lijn van thuiszorgintramurale zorg en extramuraal zorg verzorgen.

Overig

Met ambtelijke inzet proberen wij de aanleg van glasvezel op bedrijventerreinen en in het buitengebied te stimuleren omdat glasvezel bedrijvigheid stimuleert en meer mogelijkheden tot vestigen van bedrijven geeft.

Bedrijven of bedrijventerreinen zelf het onderhoud van de openbare ruimte (bewegwijzering, beveiliging etc.) laten uitvoeren door het inzetten van parkmanagement.

Verder gaan met het realiseren van glasvezel op bedrijventerreinen en in het buitengebied. Inzetten op regiomarketing voor wat betreft de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als woon- en werkgebied. Het mogelijk maken dat bestemmingsplannen snel en flexibel kunnen worden doorgevoerd met eventueel een tijdelijk karakter.

3.7.2.2 Scenario's

Hieronder volgen drie scenario's.

Scenario 1: Continueren taken

Huidige inzet is ca. € 75.000, € 80.000 voor diverse kosten (o.a. bijdrage aan Regio Achterhoek en marktkosten) en € 450.000 (incidentele kosten, voornamelijk t.b.v. herstructurering bedrijventerreinen). Huidige takenpakket handhaven.

Voordelen

- Een verbindende en faciliterende rol spelen op lokaal en regionaal niveau. Door samenwerking en samenhang zoeken in projecten een synergie-effect realiseren.
- Economische initiatieven (platteland) blijven stimuleren en benutten. Actief kunnen inspelen op trends en ontwikkelingen.

Nadelen

- Kosten blijven op hetzelfde niveau.

Scenario 2: Stoppen

Volledig stoppen is niet direct mogelijk i.v.m. regionale en provinciale afspraken.

Voordelen

- Budgettair voordeel voor de gemeente.
- Bedrijven en organisaties worden geheel verantwoordelijk voor economische ontwikkeling.

Nadelen

- Terugtrekken uit dit beleidsveld heeft tot gevolg dat de gemeente geen rol speelt op het terrein van economie en daardoor niet tijdig kan anticiperen op economische ontwikkelingen. Daarnaast zijn er een aantal verplichtingen (o.a. Regio Achterhoek) die niet op korte termijn kunnen worden afgebouwd. Onttrekken aan regionale afspraken (o.a. bedrijventerrein) is gecompliceerd, vanwege private en publieke afspraken en overeenkomsten. Stoppen kan leiden tot een grotere afstand tussen overheid en bedrijfsleven en mogelijk tot een verslechterde (concurrentie)positie t.o.v. buurgemeenten.

Scenario 3: Muteren

Huidige personele kosten reduceren met € 25.000. Huidige personele inzet is ca. € 75.000 (1,5 fte). Huidige marktkosten (€ 10.500) terugbrengen naar nul.

Aan incidentele kosten, voornamelijk t.b.v. herstructurering bedrijventerreinen niet tornen, want deze zijn inmiddels in vergevorderd stadium van ontwikkeling en dragen bij aan de kwalitatieve economische positie.

Voordelen

- Besparing voor de gemeente.
- Verdergaande verdeling van werkzaamheden m.b.t. regionale samenwerking.

Nadelen

- Minder mogelijkheden voor de gemeente om duurzame economische ontwikkelingen te faciliteren en kansen te benutten. Geen tot beperkte regionale contacten en verminderde mogelijkheden als verbindende factor op lokaal niveau. Afname kennis en kunde binnen de organisatie en bestuur.

3.7.2.3 Risico's/kanttelingen

Besparing is voordeel, maar de verbinding binnen de gemeente (met name voor ondernemers) neemt af.

3.7.2.4 Planningen en termijnen

In twee jaar tijd formatie halveren en marktkosten naar nul terug brengen. Andere kosten ongemoeid laten.

3.7.2.5 Beslispunten

Wij stellen voor te kiezen voor het wordt scenario 3 Mutereren. Dit levert een besparing op van € 35.500.

3.7.2.6 Toets visie

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja, indien daar voor gekozen wordt
Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Recreatie en toerisme	Zie voorstel
Economische zaken	Zie voorstel

3.7.3 Voorstel 2 - Grondbedrijf

Tot de kerntaken van het huidige grondbedrijf hoort tijdelijk beheer van onroerende zaken, uitgifte woning- en bedrijfskavels, minder complexe aan- en verkopen, verkoop groenstroken. Verder voert de gemeente de volgende taken uit:

- planfinanciering (grondexploitatie, exploitatieplan)
- contractvorming (Intentieovereenkomst, samenwerkingsovereenkomst, koopovereenkomst)
- wettelijke plicht tot kostenverhaal (anterieure- en posterieure overeenkomst / exploitatieplan)
- aan- en verkoop (complexe) onroerende zaken.
- makelaarsfunctie rond de verwerving, afstoting, verhuring en verpachting van gemeentelijke eigendommen.

De rol van grondbedrijf om geld te genereren door actieve grondaankoop en verkoop is inmiddels sterk gereduceerd. De rol van het grondbedrijf is drastisch veranderd door (1) het woningcontingent in de Achterhoek en dito verminderde grondaankoop en verkoop en (2) stop op uitbreiding van bedrijventerreinen binnen de gemeente vanwege de ontwikkeling van een regionaal bedrijventerrein.

Het is de vraag of het grondbedrijf iets kan betekenen in de gevolgen van het wegtrekken van bedrijven en leegstand van woningen. De aandacht verschuift naar het saneren en het exploiteren van inbreidingslocaties.

3.7.3.1 Inhoud maatregel

De gemeentelijk rol verschuiven naar:

- samenwerken met de markt en andere overheden
- ruimtevragers en ruimteaanbieders bij elkaar brengen (makelaarsfunctie)
- dichter op de markt en de eindgebruikers zitten
- nieuwe partijen interesseren in investeren of subsidiëren
- verkoop van niet strategische gronden

3.7.3.2 Scenario's

Scenario 1: Continueren

Huidige activiteiten handhaven. Het doorzetten van dezelfde actieve grondpolitiek heeft als risico te hoge kosten tegenover te weinig inkomsten. De besparing is € 0,-.

Scenario 2: Stoppen

Van een actief grondbedrijf naar een passief grondbedrijf. Dit houdt in dat alle nu nog resterende grondvoorraden worden verkocht en dat bij uitwerking van vragen van

initiatiefnemers de uitvoering plaats vindt door derden en de kosten daarvan verhaald zullen worden op de initiatiefnemers. De besparing is formatief en exploitatietechnisch. Besparing personeel € 150.000 (= 3 fte). Besparing op termijn aan overige structurele kosten € 47.000 (woningexploitatie algemeen) en € 230.000 (bouwgrondexploitatie) Nadeel van dit scenario is dat er geen gemeentelijke beïnvloeding meer mogelijk is op grondtransacties waardoor er geen sturing op bijvoorbeeld gebruik van inbreidingslocaties en herstructureren van wijken of kernen is.

Scenario 3: Muteren –

Delen van grondvoorraad en (het tijdelijk) beheer van onroerende zaken afstoten en gemeentelijke proactiviteit beperken. Daarnaast meer kosten verhalen op initiatiefnemers.

Een besparing van € 50.000 kan gerealiseerd worden door inkomsten te verhogen dan wel door personele reductie of een combinatie van beiden. Daarnaast is een besparing van € 30.000 op termijn mogelijk door geen woningen in gemeentelijk bezit te hebben. Daarvoor is het wel nodig dat de huidige huurders vertrekken of dat de nieuwe eigenaar de kostendekkendheid kan realiseren (= huren verhogen). In totaal is dit een besparing van € 80.000.

De uitspraken over woningexploitatie en grondexploitatie vragen wel nader onderzoek, de genoemde bedragen zijn aannames. Het nadeel van dit scenario is minder gemeentelijke beïnvloeding op grondtransacties en vastgoed. Daardoor minder sturing op bijvoorbeeld het gebruik van inbreidingslocaties en herstructureren van wijken of kernen.

3.7.3.3 Risico's/kanttekeningen

Verminderde invloed gemeente

3.7.3.4 Planningen en termijnen

Scenario Muteren: lineair afbouwen taken en bijbehorende budgetten in 5 jaar naar genoemde nieuwe budgetten.

3.7.3.5 Beslispunten

Voorgesteld wordt om te kiezen voor het scenario Muteren - . Voor de verdere consequenties van 'muteren' zal nader onderzoek gedaan moeten worden naar ontwikkelingen op het gebied van woningexploitatie en grondexploitatie

3.7.3.6 Toets visie

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja
Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Economische zaken	Minder beïnvloedingsmogelijkheden op herstructure scenario's Stoppen en Muteren

3.7.4 Voorstel 3 - Recreatie en toerisme

3.7.4.1 Inhoud maatregel

Zowel het landschap als de sfeer in de Achterhoek zorgen voor een goede basis voor de recreatieve sector. Wij hebben hierin een voorwaardenscheppende rol. Deze geven wij vorm in een groter verband, namelijk door regionale samenwerking. Immers het gebied Achterhoek

is in totaliteit aantrekkelijk, de toerist kiest zelden voor één specifieke gemeente binnen dat rijke aanbod.

Recreatie en toerisme is één van de peilers van de economie van Bronckhorst. Het gemeentelijk beleid is gericht op het behouden en versterken van bedrijvigheid en werkgelegenheid. De rol van de gemeente bestaat voornamelijk uit: faciliteren, realiseren en versterken van een goede werkomgeving, goede bereikbaarheid (fysiek en digitaal) en het faciliteren van bedrijven bij ontwikkeling en het (ver)binden van partijen waardoor initiatieven ontstaan. Er zijn vijf scenario's uitgewerkt, waarbij voor- en nadelen worden aangegeven.

Scenario 1: Continueren

- Doorgaan met de huidige taken op het terrein van recreatie en toerisme.
- Samenvoeging van toeristische organisaties tot 1 regionaal sterke toeristische partij met gelijkblijvend budget.
- Dekking middelen: 44% toeristenbelasting en 56% algemene middelen.

Voordelen

- Versterking van en investering in deze sector biedt kansen om economische groei te bewerkstelligen en lokale economie op peil te houden.
- Mogelijkheid om in te spelen op noodzakelijke regionale samenwerking / afstemming.
- Door zowel lokaal als regionaal een budget beschikbaar te hebben voor cofinanciering kan de gemeente subsidies en bijdragen van derden binnenhalen om projecten tot uitvoer te laten brengen.
- Blijvende aantrekkingskracht gemeente als mooiste fiets- en wandelgebied door goed recreatief basisvoorzieningsniveau.

Nadelen

- Geen besparing gemeente
- Geen aansluiting bij gemeentelijke visie: grote betrokkenheid van de gemeente is gezien de terugtrekkende rol van de overheid en de bezuinigingen niet meer op zijn plaats.

Scenario 2: Mutereren –

- Beperkte vermindering van beleidsontwikkeling en halvering van gemeentelijke beheerstaken.
- Omvorming van toeristische organisaties naar 1 sterke professionele regionale toeristische partij met zeer beperkte efficiëntyaakstelling.
- Blijvende mogelijkheid voor stimulering toerisme (cofinanciering lokale en regionale projecten).
- Dekking middelen: 58% toeristenbelasting en 42% algemene middelen.
- In dit scenario wordt ervan uitgegaan dat het gehele lokale recreatieve voorzieningsniveau (bankjes, afvalbakken, etc.) naar beneden wordt bijgesteld maar vooral elders wordt weggezet. Dit gebeurt vooral door overheveling van de beheerstaak naar de beheersafdeling, die wel budget blijft vragen.
- Besparing € 157.000

Voordelen

- Blijvende stimulering toeristische sector met beperktere middelen.
- Bereiken van een goede professionele organisatie zorgt voor een goed aanbod van toerisme en recreatie, het binden van partijen, het aanjagen van ontwikkelingen en het bewerkstelligen van economische groei in de Achterhoek.
- Door zowel lokaal als regionaal een budget beschikbaar te hebben voor cofinanciering kan de gemeente subsidies en bijdragen van derden binnenhalen om projecten tot uitvoer te laten brengen.

- Grotere noodzaak en efficiencywinst (op termijn) door omvorming toeristische organisaties en regionale beleidsontwikkeling.
- Noodzaak tot meer verantwoordelijkheid en financiële inzet van toeristische ondernemers.

Nadelen

- Welslagen van omvorming van de organisaties op het gebied van toerisme is afhankelijk van inzet overheden, organisaties en ondernemers.
- Taken van gemeenschappelijke regelingen worden mogelijk aan gemeente teruggegeven, waardoor versnippering en gemeentelijke verschillen kunnen ontstaan.
- Gehele lokale recreatieve voorzieningenniveau (bankjes, afvalbakken, etc.) naar beneden toe bijstellen betekent minder aantrekkelijke omgeving.

Scenario 3: Muteren- en gelijktijdig verhogen toeristenbelasting

Uitvoering van scenario 2 maar met volledige dekking uit de toeristenbelasting

- Verhoging toeristenbelasting met 73%. Geen inzet algemene middelen.
- Omvorming van toeristische organisaties naar 1 sterke professionele regionale toeristische partij met beperkte efficiencytaakstelling.
- Versobering van recreatieve voorzieningen als afvalbakken en bankjes en ambtelijke inzet hiervoor.
- Blijvende mogelijkheid voor stimulering toerisme (cofinanciering lokale en regionale projecten).
- Dekking middelen: 100% toeristenbelasting en 0% algemene middelen.
- Besparing € 157.179 naast stijging van inkomsten uit toeristenbelasting met € 208.000 tot € 495.750 (kostenneutraliteit door stijgende inkomsten).

Voordelen

- Gemeentelijke financiële inzet budgettair neutraal.
- Blijvende betrokkenheid en stimulering toeristische sector met beperktere middelen.
- Grotere noodzaak tot meer regionale samenwerking en omvorming van toeristische organisaties.
- Bereiken van een goede professionele organisatie zorgt voor een goed aanbod van toerisme en recreatie, het binden van partijen, het aanjagen van ontwikkelingen en het bewerkstelligen van economische groei in de Achterhoek.
- Efficiencywinst (op termijn) door omvorming toeristische organisaties en regionale beleidsontwikkeling.
- Door zowel lokaal als regionaal een budget beschikbaar te hebben voor cofinanciering kan de gemeente subsidies en bijdragen van derden binnenhalen om projecten tot uitvoer te laten brengen.
- In dit scenario wordt ervan uitgegaan dat het gehele voorzieningenniveau voor rekening van de gemeente naar beneden wordt bijgesteld. Dit past bij een terugtrekkende overheid en bezuinigingen.
- Noodzaak tot meer verantwoordelijkheid en financiële inzet van toeristische ondernemers.

Nadelen

- Hoogte toeristenbelasting wijkt af van omliggende gemeenten.
- Toeristenbelasting is belasting op verblijfstoerist. Recreatieve voorzieningen als bankjes en afvalbakken worden voor een groot deel ook door eigen inwoners gebruikt. Niet reëel om alle uitgaven ten laste van toeristenbelasting te brengen.
- Taken van gemeenschappelijke regelingen worden mogelijk aan gemeente teruggegeven, waardoor versnippering en gemeentelijke verschillen kunnen ontstaan.

Scenario 4: Muten- en kostenneutraal

- Inzetten op omvorming van toeristische organisaties naar 1 sterke professionele regionale toeristische partij met bezuinigingstaakstelling.
- Kostenneutrale aanpak van recreatie en toerisme. Dat betekent dat voor recreatie en toerisme alleen de middelen toeristenbelasting worden ingezet.
- Via de beheersafdeling zal beleid worden ontwikkeld voor plaatsing bankjes en afvalbakken en zal nader onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheid om de kosten voor afvalbakken en het legen ervan ten laste van de afvalstoffenheffing te brengen of te komen tot verdere besparingen dan genoemd in voorstel 3.6.13. Dit betekent nu een budgetoverheveling van circa € 200.000.
- Dekking middelen: 100% toeristenbelasting en 0% algemene middelen.
- Besparing € 147.000 en gelijkblijvende inkomsten uit toeristenbelasting (kostenneutraal bij gelijkblijvende inkomsten).

Voordelen

- Efficiencywinst (op termijn) door omvorming toeristische organisaties en regionale beleidsontwikkeling.
- Noodzaak tot meer verantwoordelijkheid en financiële inzet van toeristische ondernemers.

Nadelen

- Proces tot meer regionale samenwerking en omvorming toeristische organisaties vergt tijd.
- Toeristenbelasting is belasting op verblijfstoerist. Recreatieve voorzieningen als bankjes en afvalbakken worden voor het grootste deel ook door eigen inwoners gebruikt. Niet reëel om de uitgaven ten laste van toeristenbelasting te brengen. Dit heeft wel gevolgen voor een andere gemeentelijke taak.
- Taken van gemeenschappelijke regelingen worden mogelijk aan gemeente teruggegeven, waardoor versnippering en gemeentelijke verschillen kunnen ontstaan.
- Gehele lokaal recreatief voorzieningenniveau naar beneden toe bijstellen kan een minder aantrekkelijke omgeving betekenen.
- Beperkte mogelijkheid voor cofinanciering lokale en regionale projecten.

Scenario 5: Beëindigen gemeentelijk taken

- Geen inzet algemene middelen.
- Geen heffing van toeristenbelasting.
- Volledige verantwoordelijkheid bij ondernemers.
- Geen gemeentelijke financiële en ambtelijke inzet op toerisme of recreatieve voorzieningen zoals afvalbakken en bankjes.
- Geen mogelijkheid voor stimulering toerisme.
- Dekking middelen: geen middelen nodig.
- Besparing € 366.000.

Voordelen

- Besparing gemeente (financiële- en ambtelijke inzet).
- Volledige verantwoordelijkheid bij ondernemers en organisaties.
- Lastenverlichting (geen toeristenbelasting).

Nadelen

- Geen mogelijkheid om in te spelen op regionale samenwerking / afstemming.
- Door vele kleine ondernemers in deze sector is het onduidelijk of ze eigen verantwoordelijkheid zullen nemen.
- Minder kwaliteit routes.

- Het imago van Bronckhorst als toeristische gemeente wordt niet door de gemeente versterkt.
- Geen budget voor cofinanciering, waardoor geen subsidies en bijdragen van derden binnengehaald kunnen worden om projecten tot uitvoer te laten brengen.

3.7.4.2 Risico's/kanttekeningen

Gezien verplichtingen ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen is het beëindigen van taken afhankelijk van regionale besluitvorming.

Het welslagen van de omvorming van de organisaties op het gebied van toerisme is afhankelijk van de inzet van overheden, organisaties en ondernemers.

3.7.4.3 Planningen en termijnen

Volgens eerder collegebesluit uitwerking geven aan scenario 4. Het beleid en beheer voor plaatsing van bankjes en afvalbakken wordt onderdeel van het beleid en beheer openbare ruimte (voorstellen 3.6.13). Daarbij zal op een later moment (na juni) ook de mogelijkheid onderzocht worden om de kosten voor afvalbakken en het legen ervan ten laste van de afvalstoffenheffing te brengen.

3.7.4.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- te kiezen voor scenario Muteren- en kostenneutraal werken (een bezuiniging van € 147.000 en gelijkblijvende inkomsten uit toeristenbelasting.
- een bedrag van € 200.000 overhevelen naar de middelen voor beheer openbare ruimte voor het onderhouden van banken en picknicksets.

3.7.4.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.7.4.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Recreatie en toerisme	Omvorming van toeristische organisaties en daardoor efficiencywinst. Incidenteel middelen inzetten, waarna organisaties het zelf oppakken. Meer verantwoordelijkheid en financiële inzet door toeristische ondernemers.

3.8 Thema Dienstverlening

3.8.1 Kader

In de TBB-visie zijn de volgende kaders geformuleerd:

- dienstverlening: één, heldere toegang voor de inwoner. Verdere digitalisering: mogelijkheden voor de inwoner om zo veel mogelijk zelf te doen.
- deregulering: uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid inwoners en organisaties. Regelgeving beperken. Steekproefsgewijze toetsing
- openbare orde en veiligheid: meer met minder middelen
- gemeentelijke organisatie: vertaling van keuzes naar de gemeentelijke organisatie
- bestuur: nieuwe beoordeling van de wijze en omvang van het bestuur

3.8.2 Voorstel 1 - Deregulering

Kader uit de TBB-visie

Uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner en maatschappelijke organisaties heeft consequenties voor de regelgeving en het toezicht en handhaving daarop. De gemeente zal de regelgeving de komende jaren verder beperken. Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving geldt steeds meer dat inwoners en maatschappelijke organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor kwaliteit en veiligheid, er sprake is van zelfcontrole. De gemeente toetst steekproefsgewijs. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor de ruimtelijke kwaliteit.

3.8.2.1 Inhoud maatregel

Voor deregulering is gekeken naar mogelijkheden om de gemeentelijke rol anders in te vullen. Een rol die meer gebaseerd is op de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners en organisaties. Het onderwerp is afgebakend tot de taakvelden vergunningen, toezicht en handhaving en de subsidiëring van de (gemeentelijke) monumenten.

Er zijn 4 scenario's uitgewerkt.

Scenario 1

Continueren van de huidige taken en kwaliteit op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving. Alleen ontwikkelingen die vanuit het Rijk opgelegd worden, nemen we mee, zoals de afname van het aantal omgevingsvergunningen door de afname van activiteiten in de bouw en door de invoering van meldingen van sloop. Doordat er landelijk ingezet wordt op het verminderen van regelgeving is hiervoor minder personele capaciteit nodig. Door deze en een reeks andere ontwikkelingen is op termijn minder ambtelijke inzet nodig, in totaal 3,1 fte vacatures (vergunningen). Besparing = € 150.000,00

Scenario 2

Continueren van de huidige werkzaamheden als in scenario 1, waarbij nu ook rekening wordt gehouden met gemeentelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat binnen dit scenario een aantal taken vanuit de gemeente niet of in mindere mate wordt uitgevoerd; bijvoorbeeld het stopzetten van de subsidiëring van monumenten, het samenvoegen van monumenten- en welstandscommissie en het beëindigen van servicetaken bij evenementenvergunningen. Door deze ontwikkelingen valt 1 fte in de formatie vrij. Bovendien vervalt het budget van subsidie voor monumenten ad € 95.000.

Besparing = € 145.000,00 (= € 50.000 + € 95.000)

Scenario 3

De basis is scenario 2, waarbij nu elk vergunningstelsel, toezicht en handhavingstaak wordt beoordeeld op grond van vooraf vastgestelde criteria. Gekeken wordt of een taak kan worden gestopt, naar de mate van toetsing en/of de taak door een externe partij kan worden

uitgevoerd. Uitwerking moet nog plaatsvinden, waardoor een besparing op dit moment onduidelijk is. Geschat wordt dat er mogelijk 3,5 minder ambtelijke inzet nodig is, bovenop de scenario's 1 en 2.

Besparing = € 175.000 (Bovenop € 150.000 + 145.000)

Scenario 4

Stoppen met de werkzaamheden vergunningen, toezicht en handhaving. Dit geldt alleen voor de eigen gemeentelijke vergunningstelsels. De toestemmingsregels van het Rijk moeten worden getoetst, waarbij de mate van toetsing een zekere vrijheid geeft. Dit scenario laat een besparing zien van tussen de 30 en 35 fte. Verder vervalt er een budget van € 150.000, terwijl er een inkomstenderving is van ongeveer € 1 miljoen.

3.8.2.2 Risico's/kanttekeningen

- Voor scenario 1 zijn er geen bijzondere risico's of kanttekeningen.
- Het beëindigen van de monumentensubsidies leidt mogelijk tot achteruitgang van het onderhoud van monumenten.
- Idem 2 + het minder toetsen of toezien heeft effecten op de leefomgeving. Er kunnen meer klachten van inwoners komen, meer verrommeling van de ruimte kan voorkomen.
- De risico's zijn onverantwoord groot, omdat het rechtstreeks de constructieve-, brand- en externe veiligheid raakt en bovendien de gezondheid van de burgers in gevaar komt.
- Voor alle scenario's is nog niet duidelijk wat de effecten voor de leges zijn.

3.8.2.3 Planningen en termijnen

Bij scenario 3 kan een aantal onderdelen al voor 1 januari 2013 worden gerealiseerd. De volledige uitwerking van scenario 3 heeft een doorlooptijd van ongeveer een jaar na vaststelling van het scenario.

3.8.2.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt om:

- te kiezen voor scenario 3 als richting voor het organiseren van de gemeentelijke taken vergunningen, toezicht en handhaving, wat kan leiden tot een besparing van € 470.000 (= € 150.000 + € 145.000 + € 175.000).
- scenario 3 verder uit te werken en te vertalen naar concrete werkwijzen en financiële consequenties.

3.8.2.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.8.2.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Vergunningen, handhaving en toe	Toetsen taken op mate van toetsing, stoppen of uitvoering door externe partij. Hierdoor beperking van regelgeving. Wel effecten op leefomgeving.

3.8.3. Voorstel 2 - Digitalisering

3.8.3.1 Inhoud maatregel

Kader uit de TBB-visie

In de TBB-visie is opgenomen dat de inwoner een goede toegang heeft om een “overheids”vraag te stellen (schriftelijke, telefonisch, elektronisch of persoonlijk aan de balie). Dit hoeft niet te betekenen dat de organisatie die de vraag beantwoordt ook zelf fysiek dichtbij is, m.a.w. het kan ook een organisatie buiten de gemeente zijn. Daarbij is het belangrijk dat we het principe van dienstverlening handhaven (contact naar keuze). De inwoner moet de mogelijkheden om zoveel mogelijk zelf te doen. Door verdere digitalisering worden inwoners en organisaties nog meer mogelijkheden geboden om zoveel mogelijk zelf (en vanuit huis/werk) te regelen.

We zien een duidelijke trend dat steeds meer inwoners/organisaties “vanuit huis” zaken digitaal regelen en voorbereiden. Hierop willen wij inspelen. Van belang daarbij is dat wij continu monitoren wat de wensen van onze inwoners/organisaties zijn en dat wij onze dienstverlening hierop aanpassen (bijv. openingstijden). Kwaliteit en efficiency staan hierbij voorop.

Wij willen snel beschikbare en eenduidige informatie voor de inwoner op elk gewenst moment. Digitalisering is daarbij cruciaal en inmiddels al niet meer weg te denken uit de samenleving. De nieuwste technieken worden toegepast zodra dit mogelijk en veilig is. Ook de kansen die digitalisering biedt om onze bedrijfsvoering efficiënter te laten verlopen, moeten we benutten. Bronckhorst ontwikkelt samen met andere gemeenten en leveranciers nieuwe elektronisch klantproducten.

Wat toegang en bereikbaarheid betreft, stellen we de klant centraal en willen we de klant de mogelijkheid geven zelf te bepalen wanneer hij/zij wil komen voor een product. In de tweede helft van 2012 wordt het afsprakensysteem uitgerold, waarmee de klant zelf initiatief kan nemen voor het maken van een afspraak en ook zelf het tijdstip kan bepalen. Daarbij krijgt de klant de garantie direct geholpen te worden voor het geselecteerde product. Hierdoor kan gestuurd worden op een efficiënte baliebezetting.

Bovengenoemde ontwikkelingen worden vertaald naar de openingstijden van de balie. Daarbij wordt gekeken welke openingstijden het beste aansluiten bij het gebruik door de inwoner. Hiernaar wordt nog onderzoek gedaan.

3.8.3.2 Risico's/kanttekeningen

- Meer digitalisering vereist een grotere alertheid op het punt van de beveiliging(aspecten)
- Goede ondersteuning en communicatie over het afsprakensysteem is vereist.

3.8.3.3 Planningen en termijnen

Er wordt doorgewerkt aan de verdergaande digitalisering en aan de implementatie van digitaal afsprakensysteem. Naar aanleiding van de uitkomsten van de enquête over onder andere de openingstijden wordt gekeken naar de mogelijkheden om de openingstijden aan te passen. Dit zal dan vanaf 2014 plaatsvinden. De besparing van € 25.000 als gevolg hiervan is dan ook vanaf 2014.

3.8.3.4 Beslispunten

- Verder gaan met digitalisering van de dienstverlening en het werken op afspraken.
- De openingstijden en de inzet van de klantadviseurs hierop aan te passen. Dit leidt tot een besparing van € 50.000.

3.8.3.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.8.3.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Dienstverlening	Er wordt ingezet op handhaving van de kwaliteit van dienstverlening. De inzet is verder om meer digitale mogelijkheden aan te bieden om vanuit huis zaken te regelen. Verder wordt er gemonitord om duidelijk te krijgen welke wensen er bij de bevolking leven om de dienstverlening hierop waar mogelijk aan te passen.

3.8.4 Voorstel 3 - Stembureaus

3.8.4.1 Inhoud maatregel

Beperken van het aantal stembureaus van 26 naar 23 en stembureauleden (18 mensen minder nodig).

Voordelen

- Efficiëntere werkwijze en daardoor minder kosten voor de gemeente

Nadelen

- Door het verminderen van het aantal stembureaus zal de druk toenemen bij andere stembureaus. Een norm is vastgesteld op 1400 kiesgerechtigden per stembureau. Voor het stembureau Dorpcentrum Vorden zitten we al op 1601 kiesgerechtigden. Dit kan leiden tot wachttijden.

3.8.4.2 Risico's/kanttekeningen

- De problemen betreffen vooral het schriftelijk stemmen. Wanneer wij over kunnen gaan op elektronisch stemmen (stemmachines) dan is er minder ruimte en mankracht nodig en zeker een verdere besparing te bezien.

3.8.4.3 Planningen en termijnen

Voor het jaar 2012 staan verkiezingen gepland. In 2013 staat er één verkiezing gepland. Met ingang van het begrotingsjaar 2013 kan de voorgestelde werkwijze doorgevoerd worden.

3.8.4.4 Beslispunten

Voorgesteld wordt het aantal stembureaus te verminderen van 26 naar 23 en hierdoor ook het aantal stembureauleden af laten nemen (18 mensen). Daarbij zal ook nog een deel van de overige kosten komen te vervallen en zal de totale besparing uitkomen op € 2.500,- per verkiezing.

Nader onderzoek hierop is nog nodig.

3.8.4.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Nee
Minder financiële middelen	Ja

3.8.4.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Dienstverlening	Er wordt ingezet op handhaving van de kwaliteit van dienstverlening.

3.8.5 Voorstel 4 - Brandweertaken

3.8.5.1 Inhoud maatregel

De brandweertaken worden voor Bronckhorst uitgevoerd door het brandweercluster Brandweer Achterhoek West, dat in januari 2011 is gevormd. Veel besparingen heeft het cluster al gerealiseerd bij de samenvoeging van de gemeentelijke brandweertaken van de gemeenten Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en Bronckhorst.

Verdere efficiencymaatregelen door het cluster zijn geografisch in Bronckhorst te realiseren:

- Stoppen met duiktaak.
Dit betekent dat regionale duikteams worden omgezet in teams voor oppervlakteredding. Bezuiniging is € 8.000.
- Bezetting basisbrandweezorg.
Door een andere indeling van voertuigen die meer afgestemd is op de werkelijk risico's in dit gebied en de daarmee samenhangende bezetting van de posten kan een efficiency worden gerealiseerd van € 18.000 op de basisbrandweezorg.
- Stoppen bijdrage Veiligerhuis.
De VNOG heeft in 2012 een taakstelling meegekregen. Hieraan kan in het kader van eigen verantwoordelijkheid burgers en terugtrekkende overheid nog de bijdrage aan het Veiligerhuis aan worden toegevoegd. Het gaat om jaarlijks € 9.000.

3.8.5.2 Risico's/kanttekeningen

- Beslispunten 1 en 2 leveren geen directe risico's op voor burgers.
- Regionale afspraken verplichten de gemeente om mee te doen aan het Veiligerhuis en een bijdrage te leveren van € 9.000 per jaar. Afbouw kan pas na overeenstemming in het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland.

3.8.5.3 Planningen en termijnen

- Duikteam: met ingang van 2012 te boeken
- Bezetting brandweerposten: met ingang van 2013 te boeken
- Veiligerhuis: met ingang van 2014 te boeken na overstemming binnen de VNOG.

3.8.5.4 Beslispunten

De efficiencymaatregelen voor duikteam en bezetting brandweerposten invoeren (€ 26.000). Ook stopzetting van de bijdrage voor Veiligerhuis voortaan in het algemeen bestuur van de VNOG (€ 9.000) gelet op eigen verantwoordelijkheid burgers en terugtrekkende overheid.

3.8.5.5 Relatie ontwikkelingen

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Ja
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

3.8.5.6 Toets aan de visie

Betrokken Beleidsvelden	Consequenties
Openbare orde en veiligheid	Er verandert niets substantieel aan kwaliteit van dienstverlening.

3.8.6 Voorstel 5 Subsidieverwerving

3.8.6.1 Scenario's

Voor de functie subsidioloog/subsidieverwerving is inclusief externe vertegenwoordiging in het Platform subsidiecoördinatoren Overijssel/Gelderland 750 uur toe te rekenen. Ook binnen de Regio Achterhoek is een projectgroep gevormd om actief in te spelen op de nieuwe Europese subsidieperiode 2014-2020. Nu zijn in de huidige subsidieperiode de meeste bronnen uitgeput, maar in de nieuwe periode zal onder andere met betrekking tot EFRO de Regio een belangrijke rol moeten vervullen en de gemeente Bronckhorst draagt daaraan bij.

1. Bij continuering van de functie kan de gemeente actief inspelen op de nieuwe EU-subsidieperiode.
2. Gekozen kan worden voor reductie van de gemeentelijke inzet / taken door bundeling van krachten binnen de Regio. Daarbij kan ook gekozen worden voor inschakeling van subsidieverwervingbureaus.
3. Een ander scenario is in zijn geheel stoppen met deze taak, daarmee verliest de gemeente de kennis verloren en de gemeentelijke inzet om subsidiemogelijkheden te verkennen en te benutten. Ook bij dit scenario kan gekozen worden voor inschakeling van externe bureaus.

3.8.6.2 Risico's/kanttelingen

- Ad 1. Er is geen direct verband te leggen tussen kosten en baten in het kader van subsidie- verwerving. Wij kunnen niet aantonen of de gemeentelijke inzet per saldo iets oplevert. Gelet op de subsidieverwerving van de afgelopen periode vanaf 2008 hebben wij de indruk dat er positieve balans is.
- Ad 2. Er kan gekozen worden voor een bundeling van krachten. Echter de relatie tussen projecten en subsidiemogelijkheden moet wel goed in beeld blijven. De kosten van de inschakeling van bureaus gaan ten laste van de te verwerven subsidie.
- Ad 3. Bij stopzetten van de functie verdwijnt de kennis en ook de mogelijkheid tot extra baten van derden. Zie ook de opmerking hierboven over de kosten van inschakeling van bureaus.

3.8.6.3 Beslispunt

Wij stellen voor om te kiezen voor scenario 2. Dat betekent reductie van inzet van 50%. Voor de inzet die overblijft, moet onderzocht worden hoe deze het meest efficiënt is (gemeentelijk, regionaal of extern).

Dit voorstel hangt samen met het volgende voorstel en wordt ook op die manier uitgewerkt.

3.8.7 Voorstel 6 – Subsidioloog en Europa

Voor de functie Europa is ca 620 uur ambtelijke inzet beschikbaar. Deze taken vervult de gemeente vanuit de idee dat bewustwording hiermee gediend wordt. Daarbij wordt een relatie gezien naar de subsidiemogelijkheden.

Om de ontwikkelingen in Europa te volgen, mede in relatie naar de Europese fondsen, wordt dit binnen de Regio Achterhoek dit gekoppeld aan de Regiomarketing. Vanuit de Regiomarketing is een taakverdeling gemaakt, waarbij de gemeenten Montferland en Bronckhorst de taken naar Brussel invullen. Onderdeel hiervan is de organisatie van het bezoek aan de Open Days in Brussel jaarlijks in oktober. Andere gemeenten binnen de Regio

vullen de relatie naar Arnhem en Den Haag in. Ook in dit kader wordt de rol vervuld richting Euregio en samenwerking met Kreis Borken.

3.8.7.1 Scenario's

Scenario 1

Continuering van de functie, aangezien de ontwikkelingen binnen Europa een steeds nadrukkelijker rol gaan vervullen naar de gemeentelijke overheid.

Scenario 2

Vermindering van taken en in samenspraak binnen de Regio bezien of en welke taken er door andere gemeenten opgevangen kunnen worden.

Scenario 3

Stoppen met de taken en als gemeente Bronckhorst op geen enkele wijze meer invulling geven aan de rol binnen de Regionale samenwerking op het terrein van Europa en de Open Days (organisatie en bezoek).

3.8.7.2 Risico's/kanttekeningen

Scenario 1

De gemeente kan een bijdrage leveren binnen de Regio en ook voor haar individuele belang de Europese regelgeving en ook subsidiemogelijkheden blijven volgen.

Scenario 2

Bundeling van krachten binnen de Regio is mogelijk, maar binnen de Regiomarketing zijn al taken verdeeld (Bronckhorst verzorgt de organisatie van het bezoek van de drie O's). Deze taakverdeling moet dan ter discussie worden gesteld.

Scenario 3

Bij schrappen van deze uren vervalt het organiseren van de Open Days, maar ook de rol van de gemeente in deze binnen de Regio.

3.8.7.3 Beslispunt

Wij stellen voor om te kiezen voor scenario 2. Dat betekent reductie van inzet van 50%. Voor de inzet die overblijft, moet onderzocht worden hoe deze het meest efficiënt is (gemeentelijk, regionaal of extern).

3.8.7.4 Toets visie

Ontwikkelingen	
Demografische ontwikkelingen	Nee
Terugtrekkende overheid	Ja
Minder financiële middelen	Ja

Bijlage 4: totaaloverzicht financiële effecten van TBB-maatregelen op exploitatie

	2013	2014	2015	2016
TBB-effecten maatregelen totaal	1.948.042	3.448.583	.443.000	5.660.667
4.2.2 Algemeen: Versterken van verbinding	0	0	0	0
4.2.3 Algemeen: Gebiedsgericht beleid	0	0	0	0
4.2.4 Algemeen: Woonlastenprincipe	340.000	340.000	340.000	340.000
	340.000	340.000	340.000	340.000
4.3.2 Zorg en welzijn: Model werkwijze zorg en welzijn (WWnV)	0	250.000	500.000	700.000
4.3.2 Zorg en welzijn: Model werkwijze zorg en welzijn (AWBZ)	58.750	117.500	235.000	235.000
4.3.2 Zorg en welzijn: Model werkwijze zorg en welzijn (Jeugdzorg)	116.250	232.500	465.000	465.000
4.3.3 Zorg en welzijn: Beëindigen waarderingssubsidies sport en cultuur	260.000	260.000	260.000	260.000
4.3.3 Zorg en welzijn: Subsidieregeling kwetsbaren	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
4.3.3 Zorg en welzijn: Stimuleringsubsidie cultuur	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
4.3.3 Zorg en welzijn: Werkwijze professionele cultuurorganisaties (bibliotheek)	77.500	155.000	155.000	155.000
4.3.3 Zorg en welzijn: Werkwijze professionele cultuurorganisaties (muziekschool)	7.000	20.000	20.000	20.000
	377.500	893.000	1.493.000	1.693.000

	2013	2014	2015	2016
4.4.2 Kindvoorzieningen: Scholenbouw	0	0	0	0
4.4.2 Kindvoorzieningen: Leerlingenvervoer passend onderwijs	0	300.000	500.000	500.000
4.4.3 Kindvoorzieningen: Bewegingsonderwijs	0	0	0	0
	0	300.000	500.000	500.000
4.5.2 Accommodaties: Zwembaden (gemeentelijk)	189.750	379.500	759.000	759.000
4.5.3 Accommodaties: Zwembaden (particulier)	42.000	84.000	168.000	168.000
4.5.4 Accommodaties: Sporthallen en gymzalen	50.000	100.000	200.000	200.000
4.5.5 Accommodaties: Voetbal- en korfbalvelden	90.250	180.500	361.000	361.000
4.5.6 Accommodaties: Dorpscentra (De Brink) in 4.5.2	0	0	0	0
	372.000	744.000	1.488.000	1.488.000
4.6.2 Ruimte: Plattelandsontwikkeling	6.250	12.500	25.000	25.000
4.6.3 Ruimte: Duurzaam milieu	37.000	37.000	37.000	37.000
4.6.4 Ruimte: Volkshuisvesting	0	0	0	0
4.6.5 Ruimte: Verkeer en vervoer	0	0	0	0
	43.250	49.500	62.000	62.000
4.6.7 Ruimte: Wegen (categorisering wegen)	0	0	0	0
4.6.7 Ruimte: Wegen (groot onderhoud)	50.000	50.000	50.000	50.000
4.6.7 Ruimte: Wegen (omvormen asfaltwegen)	0	0	0	0
4.6.7 Ruimte: Wegen (wegen afstoten/overdragen)	0	0	0	0
4.6.7 Ruimte: Wegen (verbeteren zandwegen)	16.000	31.000	47.000	62.000
4.6.7 Ruimte: Wegen (rode fietsstroken)	4.000	4.000	4.000	4.000
4.6.7 Ruimte: Wegen (gekleurde vlakken)	5.000	5.000	5.000	5.000
4.6.7 Ruimte: Wegen (verkeersremmende plateaus)	0	0	0	0
4.6.7 Ruimte: Wegen (straatverlichting)	20.000	20.000	20.000	20.000
4.6.7 Ruimte: Wegen (verkeerslichten)	5.500	5.500	5.500	5.500
4.6.7 Ruimte: Wegen (onnodige verkeersborden)	2.000	4.000	6.500	6.500

	2013	2014	2015	2016
4.6.7 Ruimte: Wegen (straatreiniging)	30.000	30.000	30.000	30.000
4.6.8 Ruimte: Bomen (controle per 3 jaar)	12.000	12.000	12.000	12.000
4.6.8 Ruimte: Bomen (verwijderen dood hout faseren)	100.000	100.000	100.000	100.000
4.6.9 Ruimte: Bermen (zonder verkeersfunctie maaien per 3 jaar)	36.000	36.000	36.000	36.000
4.6.10 Ruimte: Groen (ontmantelen rotondes)	5.000	5.000	5.000	5.000
4.6.10 Ruimte: Groen (omvormen naar gras)	54.000	80.000	80.000	80.000
4.6.10 Ruimte Groen (zone Wonen/Werken van B naar C)	90.500	90.500	90.500	90.500
4.6.10 Ruimte: Groen (verwijderen landschapselementen)	0	5.000	5.000	5.000
4.6.10 Ruimte: Groen (zelfwerkzaamheid burgers)	0	0	0	0
4.6.11 Ruimte: Groen- en zwerfafval	20.000	20.000	20.000	20.000
4.6.12 Ruimte: Speelplaatsen en speeltoestellen	2.667	5.333	8.000	10.667
4.6.13 Ruimte: Hangplekken	22.500	22.500	22.500	22.500
4.6.14 Ruimte: Zitbanken en prullenbakken	40.000	40.000	40.000	40.000
4.6.15 Ruimte: Hondentoiletten	15.000	15.000	15.000	15.000
4.6.16 Ruimte: Hertenkamp Zelhem	13.000	13.000	13.000	13.000
4.6.17 Ruimte: Boomfeestdag	25.000	25.000	25.000	25.000
4.6.18 Ruimte: Gemeentebossen en landschapselementen	8.000	8.000	8.000	8.000
4.6.19 Ruimte: Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)	0	0	0	0
	576.167	626.833	648.000	665.667
4.7.2 Economie: Landbouw en detailhandel	8.875	17.750	35.500	35.500
4.7.3 Economie: Grondzaken	36.750	73.500	147.000	147.000
4.7.4 Economie: Recreatie en toerisme	36.750	73.500	147.000	147.000
	82.375	164.750	329.500	329.500
4.8.2 Dienstverlening: Deregulering 7,6 fte	117.500	35.000	470.000	470.000
4.8.3 Dienstverlening: Digitalisering	0	25.000	25.000	25.000
4.8.3 Dienstverlening: Openingstijden	6.250	12.500	25.000	25.000
4.8.4 Dienstverlening: Stembureaus	0	2.500	2.500	2.500

	2013	2014	2015	2016
4.8.5 Dienstverlening: Brandweer Cluster (duiktaak)	8.000	8.000	8.000	8.000
4.8.5 Dienstverlening: Brandweer Cluster (postbezetting)	0	18.000	18.000	18.000
4.8.5 Dienstverlening: Brandweer Cluster (Veiligerhuis)	0	4.500	9.000	9.000
4.8.6 Dienstverlening: Subsidioloog	25.000	25.000	25.000	25.000
4.8.6 Dienstverlening: Europabeleid	0	0	0	0
	156.750	330.500	582.500	582.500

Bijlage 5: gebiedsgericht de aanwezigheid van functies

De functies zijn in 5 kleuren weergegeven:

Functie	Type voorzieningen
Ontmoeten (rood)	Bibliotheek Commerciële ontm. ruimte Dorpscentra Kantine verenigingen Muziekkoepeel Zaalverhuur vereniging
Wonen (blauw)	Begeleid wonen complex Verpleeghuis Verzorgingshuis (AWBZ) woon-zorgcomplex
Zorg: (paars)	Apotheek Fysiotherapie Huisarts Logopedie Tandarts thuiszorglocatie
Sport (geel)	Crujffcourt Golfclub Gymzaal IJsbaan Jeu de boulesbaan Korfbalvelden Motorsportaccommodaties Paardenbak Ponnyclub Sporthal Tennisbaan Voetbalvelden zwembaden
Kindvoorzieningen (groen)	Buitenschoolse opvang Kinderdagverblijf Kinderopvang Openbare school PC-school RK-school Voortgezet onderwijs Peuterspeelzaal

